

ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1979

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

40535

ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΑΠΑΝΙΔΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Με απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ διδακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καὶ Λυκείου τυπώνονται ἀπὸ τὸν Ὀργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καὶ μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ

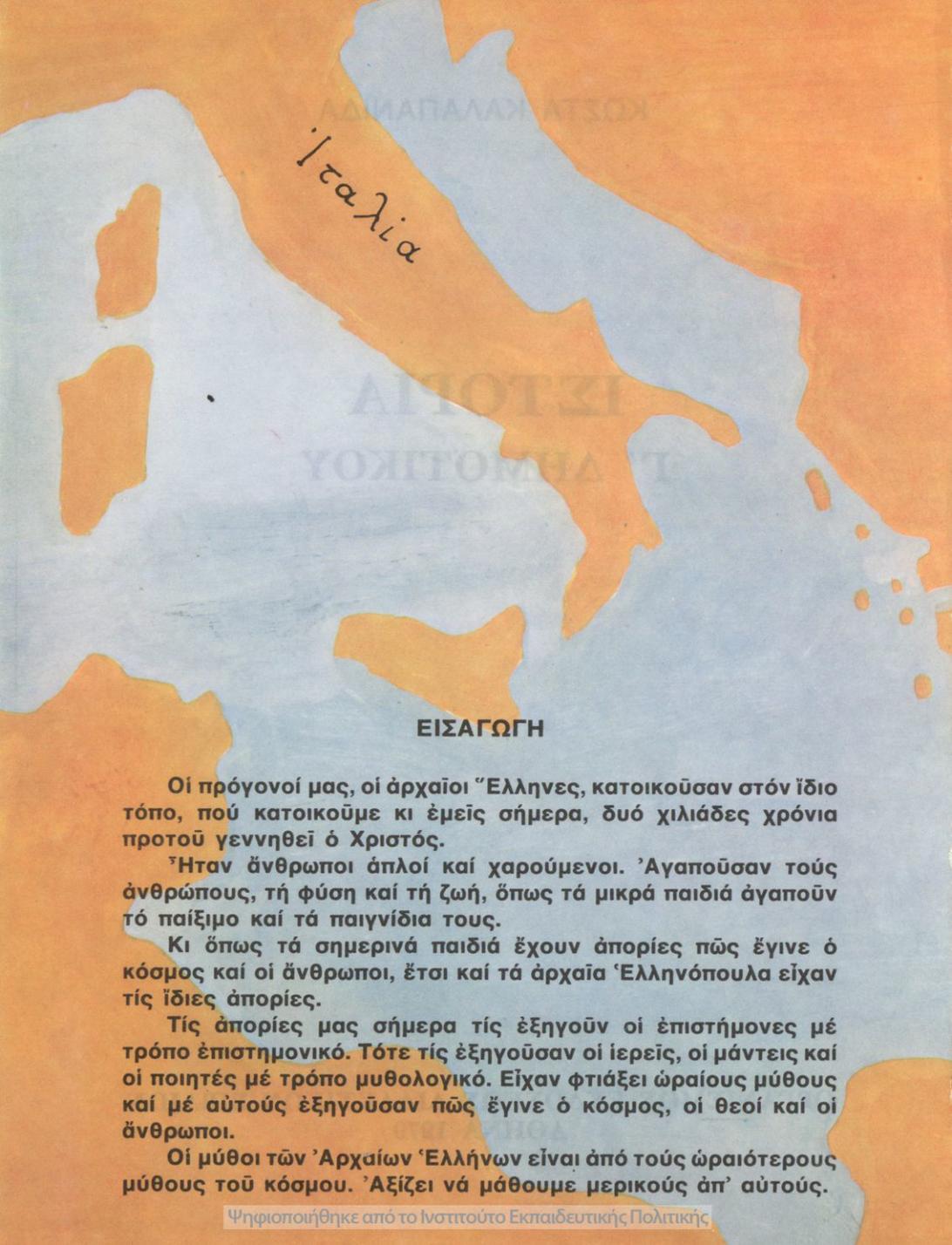
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβερνήσεως τα διδασκα-
λικά βιβλία του Δημοτικού Γυμνασίου και Λυκείου
τυπώνονται από τον Οργανισμό Έκδοσης Διδακτι-
κών Βιβλίων και μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ

ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΠΑΝΙΔΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ
Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1979

Ιταλία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οί πρόγονοί μας, οί ἀρχαίοι Ἕλληνες, κατοικοῦσαν στὸν ἴδιο τόπο, πού κατοικοῦμε κι ἐμεῖς σήμερα, δυό χιλιάδες χρόνια προτοῦ γεννηθεῖ ὁ Χριστός.

Ἦταν ἄνθρωποι ἀπλοί καί χαρούμενοι. Ἀγαποῦσαν τούς ἀνθρώπους, τή φύση καί τή ζωή, ὅπως τά μικρά παιδιά ἀγαποῦν τό παίξιμο καί τά παιχνίδια τους.

Κι ὅπως τά σημερινά παιδιά ἔχουν ἀπορίες πῶς ἔγινε ὁ κόσμος καί οἱ ἄνθρωποι, ἔτσι καί τά ἀρχαῖα Ἕλληνόπουλα εἶχαν τίς ἴδιες ἀπορίες.

Τίς ἀπορίες μας σήμερα τίς ἐξηγοῦν οἱ ἐπιστήμονες μέ τρόπο ἐπιστημονικό. Τότε τίς ἐξηγοῦσαν οἱ ἱερεῖς, οἱ μάντιες καί οἱ ποιητές μέ τρόπο μυθολογικό. Εἶχαν φτιάξει ὠραίους μύθους καί μέ αὐτούς ἐξηγοῦσαν πῶς ἔγινε ὁ κόσμος, οἱ θεοί καί οἱ ἄνθρωποι.

Οἱ μῦθοι τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων εἶναι ἀπό τούς ὠραιότερους μύθους τοῦ κόσμου. Ἀξίζει νά μάθουμε μερικούς ἀπ' αὐτούς.

Ευξείνιος Πόντος

Κολχίδα

Τροία

Ιωλκός

Αιγαίο Πέλαγος

Αθήνα

Μυκήνες

Σπάρτη

Κρήτη

Κύπρος

Α΄ ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Ο ΚΟΣΜΟΣ, ΟΙ ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

1. Ἡ ἀρχή τοῦ κόσμου

Στήν ἀρχή ὑπῆρχε τό Χάος,

μιὰ ἀτέλειωτη, βαθιά, σιωπηλή σκοτεινιά.

“Ὑστερα ἔγινε ἡ Γῆ,

στερεή κι ἀθάνατη μάνα τῶν θεῶν καί τῶν ἀνθρώπων

Ἡ Γῆ γέννησε τόν Οὐρανό,

νά τή σκεπάζει μέ τόν ἔναστρο θόλο του.

Ἡ Γῆ καί ὁ Οὐρανός ἦταν οἱ πρῶτοι Θεοί τοῦ κόσμου.

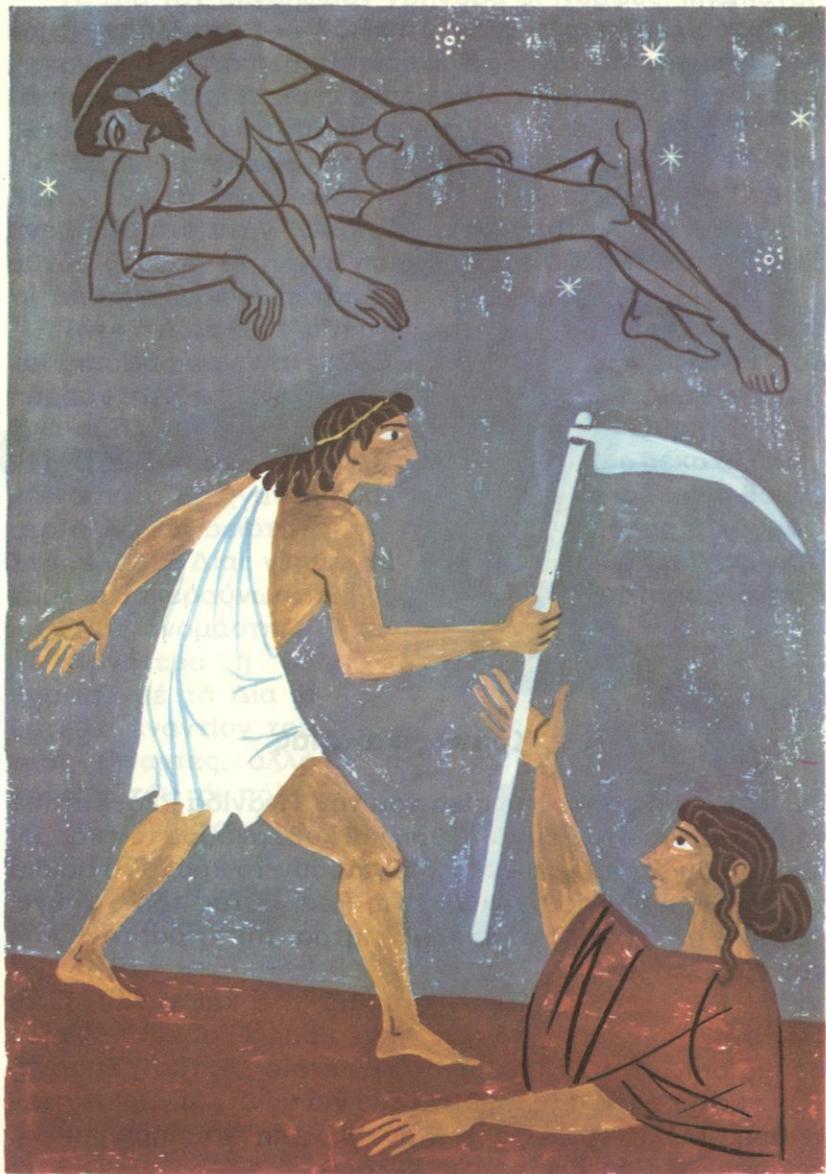
Ἀπό τούς δύο αὐτούς θεούς γεννήθηκαν παιδιά ἀθάνατα, οἱ Τιτάνες, οἱ Κύκλωπες καί οἱ Ἑκατόγχειρες. Ὁ Οὐρανός γνώριζε, ὅτι τά παιδιά του θά τοῦ ἔπαιρναν τό θρόνο. Γι’ αὐτό κάθε παιδί, πού γεννοῦσε ἡ Γῆ, ὁ Οὐρανός τό ἔκρυβε πάλι βαθιά μέσα στά σπλάχνα της (στά ἔγκατα τῆς Γῆς).

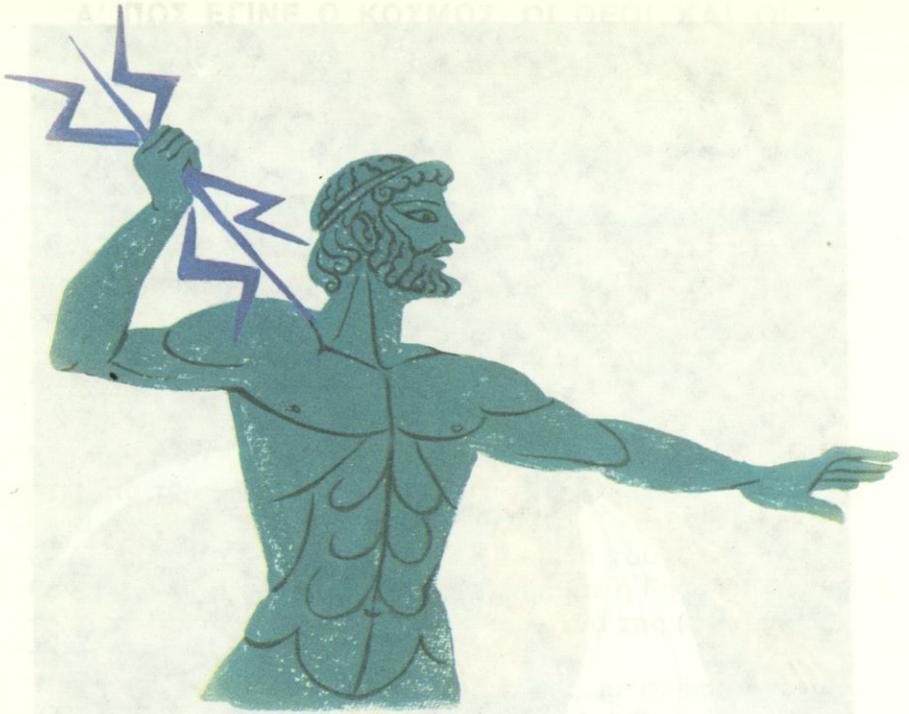
Ἡ Γῆ λυπόταν γιά τά παιδιά της κι ἀποφάσισε νά ἐκδικηθεῖ τόν Οὐρανό. Μιά βραδιά, πού ὁ Οὐρανός χαμήλωσε καί σκέπασε τή Γῆ μέ τόν ἔναστρο θόλο του, ἔβγαλε ἡ Γῆ ἀπό τά σπλάχνα της τόν Κρόνο καί τοῦ ἔδωσε ἕνα κοφτερό δρεπάνι, γιά νά πληγώσει τόν Οὐρανό.

Ὁ τολμηρός Τιτάνας Κρόνος χτύπησε τόν Οὐρανό μέ τό δρεπάνι του καί τόν πλήγωσε. Ἀπό τήν πληγή του χύθηκε πολύ αἷμα καί ὁ Οὐρανός ἔχασε τή δύναμή του.

Ἔτσι ἔγινε θεός καί κυβερνήτης τοῦ κόσμου ὁ Κρόνος. — Τό ἴδιο θά πάθεις κι ἐσύ ἀπό τό παιδί σου, εἶπε στόν Κρόνο ὁ Οὐρανός κι ἀνέβηκε ψηλά καί δέν ξανακατέβηκε χαμηλά στή Γῆ.

Ἀπό τό αἷμα τοῦ Οὐρανοῦ, πού χύθηκε στήν ξηρά, γεννήθηκαν οἱ Ἑρινύες, οἱ Γίγαντες καί οἱ Νύμφες. Ἐπείσε καί μιὰ σταγόνα στόν ἀφρό τῆς θάλασσας· ἀπ’ αὐτή γεννήθηκε ἡ λευκορόδινη καί πεντάμορφη θεά Ἀφροδίτη.

2. Κρόνος καί Δίας

Ὁ Κρόνος πῆρε γυναίκα του τὴν Τιτανίδα Ρέα, ἔσθησε τὸ θρόνο του στό βουνό Ὕθρη καί κυβερνοῦσε τὸν κόσμο. Ἐπειδὴ ὅμως φοβόταν μὴν τοῦ πάρουν τὸ θρόνο τὰ παιδιά του, κάθε παιδί πού γεννοῦσε ἡ Ρέα, αὐτὸς τὸ κατάπιε. Ἔτσι κατάπιε τὴν Ἑστία, τὴ Δήμητρα, τὴν Ἥρα, τὸν Ἄδη καί τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ρέα λυπόταν γιὰ τὰ παιδιά της καί γι' αὐτό, τὸ τελευταῖο της παιδί, τὸ Δία, πῆγε κρυφά καί τὸν γέννησε σέ μιά σπηλιά τῆς Κρήτης, στό «Δικταῖο Ἄντρο». Σπαργάωσε ὕστερα μιά μακρουλή πέτρα γιὰ παιδί καί γύρισε στὴν Ὕθρη. Μόλις τὸ εἶδε ὁ Κρόνος, τῆς τὸ πῆρε καί τὸ κατάπιε. Ἡ Ρέα ἔκανε πῶς ἔκλαιγε.

Τό Δία τόν μεγάλωσαν γρήγορα οί Νύμφες, Μιά κασίκα, ή 'Αμάλθεια, τοῦ ἔδινε τό γάλα της, οί μέλισσες τοῦ ἔφερναν μέλι, τά περιστέρια τοῦ ἔφερναν ἀπ' τήν ἄκρη τοῦ κόσμου τήν ἀμβροσία κι ἕνας ἀετός τοῦ ἔφερνε τό νέκταρ. "Ἐτσι ὁ Δίας ἔγινε πολύ δυνατός.

"Όταν μεγάλωσε, τοῦ ἔδωσε ή γιαγιά του ή Γῆ ἕνα βοτάνι, νά τό δώσει στόν πατέρα του, τόν Κρόνο. 'Ο Δίας ἀνέβηκε τότε στήν "Όθρη, ἔδωσε τό βοτάνι στόν Κρόνο κι αὐτός ξέρασε τά πέντε παιδιά του. Πρῶτα-πρῶτα ἔβγαλε τή σπαργανωμένη πέτρα.

Τότε ὁ Δίας καί τ' ἀδέρφια του ἀνέβηκαν στόν "Όλυμπο καί ἀποφάσισαν νά πολεμήσουν τόν Κρόνο καί νά τοῦ πάρουν τή βασιλεία. Μαζί τους πῆγαν καί τρεῖς Τιτάνες, ἐνῶ οί ἄλλοι ἔμειναν μέ τόν Κρόνο στήν "Όθρη.

"Ἐτσι ἄρχισε ἕνας πόλεμος, πού κράτησε δέκα ὀλόκληρα χρόνια. "Ἐριχναν θεόρατους βράχους ἀπό τό ἕνα βουνό στό ἄλλο καί σειόταν ή γῆ κι ἀντιβουοῦσε ὄλος ὁ κόσμος. Στό τέλος, ὁ Δίας νίκησε τόν Κρόνο καί τούς Τιτάνες, γιατί τούς κατακεραύνωσε καί τούς ἔριξε στά Τάρταρα. Αὐτός ὁ πόλεμος ὀνομάστηκε Τιτανομαχία.

'Αργότερα ή Γῆ θύμωσε μέ τό Δία κι ἔστειλε ἐναντίον του τούς Γίγαντες, ἀλλά καί σ' αὐτόν τόν πόλεμο, τή Γιγαντομαχία, νίκησε πάλι ὁ Δίας κι ἔριξε τούς Γίγαντες στά Τάρταρα.

"Ἐτσι ὁ Δίας ἔμεινε κυρίαρχος στόν κόσμο, μαζί μέ ἔντεκα ἄλλους θεούς.

3. Οί θεοί του Όλύμπου

Έπειτα κάθισαν οί δώδεκα Όλύμπιοι θεοί καί μοίρασαν τόν κόσμο.

Ό Δίας (ό Ζεύς), ό πατέρας τών θεών καί τών ανθρώπων, έγινε κυρίαρχος τ' ούρανού κι ήταν προστάτης τών άδικημένων.

Ό Ποσειδώνας πήρε τή θάλασσα. Όταν θύμωνε τήν ανατάραξε μέ τήν τρίαινά του.

Ό Άπόλλωνας έγινε ό Θεός του ήλιου καί τής μουσικής.

Ό Άρης ήταν ό θεός του πολέμου.

Ό Έρμης ήταν άγγελιαφόρος τών θεών καί θεός του έμπορίου.

Ό Ήφαιστος ήταν θεός τής φωτιάς καί τής σιδηρουργίας.

Η Ήρα, ή γυναίκα του Δία, ήταν ή θεά τής οικογενειακής ζωής.

Η Άθηνά ή θεά τής σοφίας.

Η Άφροδίτη ή θεά τής όμορφιάς.

Η Δήμητρα έγινε θεά τής γεωργίας. Αύτή δίδαξε στους ανθρώπους νά καλλιεργοῦν τή γη.

Η Έστία θεά τής νοικοκυροσύνης.

Η Άρτεμη θεά του κυνηγιού, τών δασών καί τής σελήνης.

Υπήρχαν όμως καί μικρότεροι θεοί, πού δέν κατοικούσαν στον Όλυμπο. Ό Διόνυσος ήταν θεός του άμπελιού καί του κρασιού. Ό Πλούτωνας θεός του Άδη, ό Αΐολος θεός τών ανέμων, ή Θετίδα θεά τών θαλασσινών βυθών, καί πολλοί άλλοι, όπως οί Νύμφες, οί Μοῦσες, οί Νηρηίδες, οί Χάριτες κ.ά.

Οί Άρχαίοι Έλληνες φαντάζονταν τους δώδεκα θεούς του Όλύμπου, ότι είχαν ανθρώπινες μορφές, ανθρώπινα προτερήματα καί έλαττώματα. Τούς φαντάζονταν επίσης ότι κατοικούσαν στα λαμπρά θεϊκά παλάτια πάνω στον Όλυμπο. Εκεί ήταν πανευτυχείς, τρέφονταν μέ άμβροσία

καί ἔπιναν τό θεϊκό ποτό νέκταρ.

Πολλές φορές ἄλλαζαν μορφή, γίνονταν διαβάτες, ζητιάνοι, γριοῦλες, βοσκοί, κατέβαιναν ἀπό τόν Ὀλυμπο ἀνάμεσα στους ἀνθρώπους, γιά νά τιμωρήσουν τούς ἄδικους καί νά βοηθήσουν τούς καλοῦς.

Οἱ πρόγονοί μας, οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ἦταν πολύ εὐσεβεῖς. Ἐχτιζαν ναούς στους θεούς τους, τούς ἔφτιναν ἀγάλματα καί τούς πρόσφεραν θυσίες, ἐπάνω στους βωμούς. Κάθε σπίτι εἶχε στήν αὐλή του τό δικό του βωμό.

4. Οἱ ἄνθρωποι

Πρὶν ἀπό τό Δία, οἱ ἄνθρωποι καί τά ζῶα ζοῦσαν μέσα στίς σκοτεινές τρύπες τῆς γῆς. Οἱ θεοί ἀποφάσισαν νά τά βγάλουν ἐπάνω στή γῆ, ἔξω στό φῶς. Ἐδωσαν λοιπόν ἐντολή στόν Ἐπιμηθέα, τό γιό τοῦ Τιτάνα Ἴαπετοῦ, νά τούς χαρίσει δυνάμεις, ὄπλα καί χαρίσματα, γιά νά μποροῦν νά ζήσουν.

Ὁ Ἐπιμηθέας ἔδωσε σ' ὅλα τά ζῶα ὄπλα καί χαρίσματα (δόντια, νύχια, φτερά, μαλλιά, πόδια, λέπια) καί ὄρισε (εἶπε) πῶς νά ζεῖ τό καθένα. Ὅλα τά ἔκανε μέ σοφία καί κανένα ζῶο δέν εἶχε παράπονο.

Ξέχασε ὅμως τούς ἀνθρώπους καί τούς ἄφησε γυμνοῦς κι ἀδύνατους. Θά χάνονταν τότε οἱ ἄνθρωποι, θά πέθαιναν ἀπό τήν πείνα καί τό κρύο. Τούς λυπήθηκε ὅμως ὁ Προμηθέας, ὁ ἀδερφός τοῦ Ἐπιμηθέα, καί τούς βοήθησε νά ζήσουν.

Οἱ θεοί κρατοῦσαν γιά τόν ἑαυτό τους τή φωτιά. Ὁ Προμηθέας, πού ἤθελε νά κάνει τούς ἀνθρώπους νά μοιάζουν μέ τούς θεούς, ἔκρυψε τή φωτιά μέσα σ' ἕνα κούφιο ξύλο καί τήν ἔφερε στους ἀνθρώπους.

Αὐτό πού ἔκανε δέν τοῦ τό συγχώρησε ὁ Δίας. Γι' αὐτό ἔδωσε τόν Προμηθέα μέ χοντρές ἀλυσίδες πάνω στό βουνό Καύκασο. Ἐνας ἀετός ἐρχόταν τήν ἡμέρα καί τοῦ ἔτρωγε τό συκῶτι κι αὐτό ξαναγινόταν τή νύχτα, γιατί ὁ Προμηθέ-

ας ήταν άθάνατος. Άπό τά δεσμά του τόν έλυσε, ύστερα από αιώνες, ό ήρωας Ήρακλής.

Οί άνθρωποι όμως μέ τή φωτιά δέ φοβούνταν πιά τό κρύο καί σιγά σιγά προόδεψαν πολύ. Άντί νά γίνουν όμως καλοί, έγιναν κακοί κι άδικοι. Τότε ό Δίας αποφάσισε νά χαλάσει αυτό τό ανθρώπινο γένος μέ κατακλυσμό.

Στή Θεσσαλία όμως ζούσε ό γιός του Προμηθέα, ό Δευκαλίωνας μέ τή γυναίκα του τήν Πύρρα. Ήταν δυό άνθρωποι καλοί καί δίκαιοι κι ό Δίας αποφάσισε νά τούς αφήσει νά ζήσουν. Γι' αυτό ειδοποίησε τό Δευκαλίωνα νά φτιάξει μία κιβωτό. "Όταν ό Δευκαλίωνας τήν έφτιαξε καί μπήκε μέσα μέ τή γυναίκα του, ό Δίας άνοιξε τούς

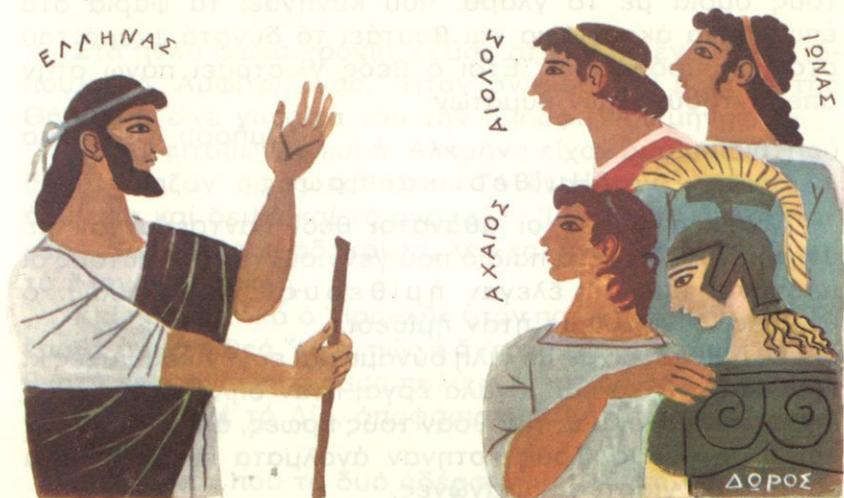
οὐρανοὺς καὶ ἔβρεξε τόσο πολὺ νερό, πού ὅλος ὁ τόπος ἔγινε σάν θάλασσα.

Ἐννιά μερόνυχτα περιπλανήθηκε ἡ κιβωτός τοῦ Δευκαλίωνα καὶ τελικά σταμάτησε στὴν κορφή τοῦ Παρνασσοῦ. Ὄταν σταμάτησε ἡ βροχή, βγήκε ὁ Δευκαλίωνας μὲ τὴν Πύρρα ἀπὸ τὴν κιβωτό κι εὐχαρίστησαν τὸ Δία πού τοὺς ἔσωσε.

Ἦταν ὅμως πολὺ λυπημένοι, κι ἔκλαιγαν, γιατί ἦταν ὀλομόναχοι στὸν κόσμο.

Τοὺς λυπήθηκε τότε ὁ Δίας κι ἔστειλε τὸν Ἑρμῆ νὰ τοὺς ρωτήσει τί ἤθελαν. Κι αὐτοὶ τότε ζήτησαν ἀνθρώπους. — Προχωρήστε καὶ ρίξτε πίσω σας πέτρες, τοὺς εἶπε κι ἔτσι ἔκαναν αὐτοί. Κι ὅσες ἔριχνε ὁ Δευκαλίωνας γίνονταν ἄντρες κι ὅσες ἡ Πύρρα γυναῖκες. Ἐτσι ξανάγινε καινούριος λαός, τὸ καινούριο γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Δευκαλίωνας καὶ ἡ Πύρρα γέννησαν κι ἓνα παιδί, τὸν Ἑλληνα. Ἀπὸ τὸν Ἑλληνα γεννήθηκαν ὁ Δῶρος, ὁ Ξοῦθος καὶ ὁ Αἰολός. Ἀπὸ τὸν Ξοῦθο γεννήθηκαν ὁ Ἴωνας καὶ ὁ Ἀχαιοός. Ἀπὸ τὸν Ἑλληνα καὶ τοὺς ἀπογόνους του καταγόμαστε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες.

Θέλω νά πῶ τραγουῖδι στή Γαία· τό καθετί ἐδῶ κάτω αὐτή τό τρέφει· κι ὅσα βαδίζουν στό χῶμα, κι ὅσα ζοῦν στή θάλασσα, κι ὅλα τά πετούμενα, ὦ Γαία, ὅλα τρέφονται ἀπ' τά δικά σου πλοῦτη. Ἐσύ γεννᾷς, ὦ σεβαστή θεά, καί τά καρποφόρα δέντρα καί τούς πολυφαμελίτες ἄνδρες· κι εἶναι στό χέρι σου νά δώσεις πλούσιες τίς τροφές ἢ νά τίς στερῆσεις ἀπό τό γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ἑομηρικὸς ὕμνος

Ο ΕΡΜΗΣ, ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

Δένει στά πόδια του ὠραῖα καί θεϊκά πέδιλα, χρυσά, πού τόν μεταφέρουν, εἶτε πάνω στά κύματα εἶτε πάνω στήν ἀπέραντη γῆ, γρήγορα σάν τήν πνοή τοῦ ἀνέμου. Παίρνει ἔπειτα τό κλαρί, πού τοῦ χρησιμεύει, ἀνάλογα μέ τήν ἐπιθυμία του, εἶτε γιά νά μαγεύει τούς θεούς, εἶτε γιά νά ξυπνάει ὅσους δάμασε ὁ ὕπνος. Μ' αὐτό τό ραβδί στό χέρι, ὁρμάει πετώντας ὁ Ἑρμῆς, περνάει πάνω ἀπό τήν Πιερία κι ἀπό τόν αἰθέρα κατεβαίνει στή θάλασσα, πετάει πάνωθέ τους ὅμοια μέ τό γλάρο, πού κυνηγάει τά ψάρια στά ἐπικίνδυνα ἀκρογιάλια καί βουτάει τά δυνατά φτερά του στόν ἀλμυρό ἀφρό. Ἔτσι ὁ θεός γλιστράει πάνω στήν ἀπεραντοσύνη τῶν κυμάτων.

Ἑομήρου Ὀδύσσεια

Ἑμίθεοι καί ἥρωες

Μερικές φορές οἱ ἀθάνατοι θεοί παντρεύονταν μέ θνητές γυναῖκες. Τά παιδιά πού γεννιοῦνταν ἀπ' αὐτούς οἱ πρόγονοί μας τά ἔλεγαν ἡμίθεους. Ὁ Ἑρακλῆς, ὁ Θησέας, ὁ Ἀχιλλέας ἦταν ἡμίθεοι.

Οἱ ἡμίθεοι εἶχαν μεγάλη δύναμη καί εὐγενικές ψυχές κι ἔκαναν εἰρηνικά καί μεγάλα ἔργα, ἦταν δηλαδή ἥρωες.

Οἱ πρόγονοί μας τιμοῦσαν τούς ἥρωες, ὅπως τιμοῦσαν καί τούς θεούς. Τούς ἔστηναν ἀγάλματα κι ἔκαναν γιά χάρη τους γιορτές καί ἀγῶνες.

Β' Ο ΗΡΑΚΛΗΣ

1. Ἡ καταγωγή τοῦ Ἡρακλῆ

Στά πολύ παλιά χρόνια, ζοῦσε στή Θήβα ἕνα ἀρχοντό-
πουλο, ὁ Ἀμφιτρώνας. Ἦταν ἀνιψιός τοῦ βασιλιᾶ τῆς
Θήβας κι εἶχε γυναίκα του τήν ὄμορφη Ἀλκμήνη.

Ἐομοιάζαν ὅμως καθόλου. Τό ἕνα ἦταν κλασιάρικο,
ἀδύνατο καί δειλό καί τό ὄνόμαζαν Ἰφικλῆ. Τό ἄλλο ἦταν
γερό, θαρραλέο κι ἀδάκρυτο, λές καί ἦταν παιδί θεοῦ, καί
τό ἔλεγαν Ἡρακλῆ.

Καί πραγματικά ὁ Ἡρακλῆς ἦταν παιδί τοῦ θεοῦ Δία. Τό
ἔμαθε ὅμως ἡ θεά Ἥρα, πώς ὁ ἄντρας της εἶχε παιδί μέ μιά
θνητή καί ὀργίστηκε πάρα πολύ. Καί ἐπειδή δέν μπορούσε
νά τά βάλει μέ τό Δία, ἀποφάσισε νά θανατώσει τό μικρό
Ἡρακλῆ.

Μιά νύχτα πού τά δυό ἀδέρφια κοιμοῦνταν στό δωμά-

τιό τους έστειλε ή “Ηρα δύο φαρμακερά φίδια νά πνίξουν τόν ‘Ηρακλή, πού ήταν τότε όκτώ μηνών. Τά φίδια μπήκαν στό δωμάτιο σφυρίζοντας κι ό ‘Ιφικλής, πού τά άκουσε πρώτος, έβαλε τά κλάματα. Ξύπνησε ό ‘Ηρακλής, άνασηκώθηκε λίγο, κι όταν τά δυό φίδια έφτασαν στό κρεβάτι του, τά άρπαξε από τό λαιμό. Τά κράτησε έτσι πολύ σφιχτά, ώσπου τά έπνιξε.

“Άκουσε ή ‘Αλκμήνη τό κλάμα του ‘Ιφικλή και πήγε νά ιδεί, γιατί έκλαιγε. “Όταν είδε τά φίδια στά χέρια του ‘Ηρακλή, τρόμαξε κι έβγαλε μεγαλύτερες φωνές από τά κλάματα του ‘Ιφικλή. Πετάχτηκε από τόν ύπνο κι ό ‘Αμφιτρώνας, άρπαξε τό σπάθι του και μπήκε στό δωμάτιο τών παιδιών. Είδε τά φίδια κι όρμησε νά τά σκοτώσει. ‘Ο ‘Ηρακλής όμως γελώντας τά έριξε στά πόδια του πνιγμένα.

Αυτό τό κατόρθωμα του ‘Ηρακλή τό έμαθε όλος ό κόσμος κι όλοι έλεγαν, πώς αυτό τό παιδί θά γίνει μεγάλος άνθρωπος. ‘Υπερηφανεύτηκε τότε ό ‘Αμφιτρώνας και θαύμασε τό γιό του. Πίστεψε κι αυτός ότι ό ‘Ηρακλής ήταν παιδί του, αλλά ήταν και γιός του Θεού Δία. Ήταν δηλαδή ήμίθεος και θά γινόταν μεγάλος ήρωας.

Και πραγματικά έτσι έγινε. ‘Ο ‘Ηρακλής, όταν μεγάλωσε, έκανε θαυμαστά κατορθώματα (άθλους) και δόξασε τή γενιά του.

‘Ερώτηση

“Ηθελες νά είσαι σάν τόν ‘Ηρακλή ή σάν τόν ‘Ιφικλή; Γιατί;

2. Τά παιδικά χρόνια του Ἡρακλῆ

Ὁ Ἡρακλῆς μεγάλωνε καί γινόταν παιδί γερό. Ὅσο ἦταν μικρός, δέν ἔκλαιγε ποτέ. Ὅταν ἔγινε ἕξι χρονῶν, πῆγε στό σχολεῖο.

Τά παιδιά τότε, ὅπως καί τώρα, μάθαιναν νά ἔχουν καλή συμπεριφορά, νά σέβονται τούς μεγαλύτερους, νά προστατεύουν τούς ἀδυνάτους, νά λατρεύουν τούς θεούς, ν' ἀγαποῦν τήν πατρίδα. Μάθαιναν ἐπίσης νά λογαριάζουν γρήγορα, νά μιλοῦν σωστά καί νά γράφουν.

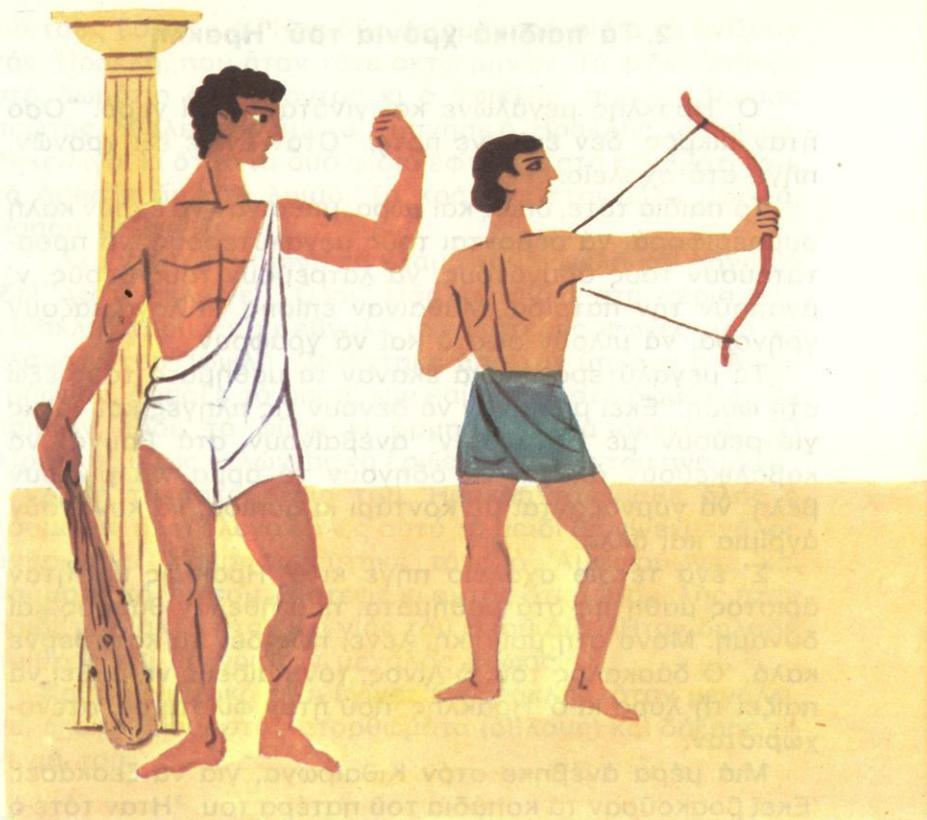
Τά μεγαλύτερα παιδιά ἔκαναν τά μαθήματά τους ἔξω στή φύση. Ἐκεῖ μάθαιναν νά δένουν τίς πληγές καί νά τίς γιατρεύουν μέ βότανα, ν' ἀνεβαίνουν στά βουνά, νά καβαλικεύουν ἄλογα, νά ὀδηγοῦν τό ἄρμα, νά ρίχνουν βέλη, νά γυμνάζονται μέ κοντάρι κι ἀσπίδα, νά κυνηγοῦν ἀγρίμια καί ἄλλα.

Σ' ἕνα τέτοιο σχολεῖο πῆγε κι ὁ Ἡρακλῆς καί ἦταν ἄριστος μαθητής στά μαθήματα, πού ἤθελαν θάρρος καί δύναμη. Μόνο στή μουσική, λένε, πῶς δέν τά κατάφερνε καλά. Ὁ δάσκαλός του, ὁ Λίνος, τόν παίδευε νά μάθει νά παίζει τή λύρα κι ὁ Ἡρακλῆς, πού ἦταν φιλότιμος, στενοχωριόταν.

Μιά μέρα ἀνέβηκε στόν Κιθαιρώνα, γιά νά ξεσκάσει. Ἐκεῖ βοσκοῦσαν τά κοπάδια τοῦ πατέρα του. Ἦταν τότε ὁ Ἡρακλῆς δεκαοκτώ χρονῶν. Βρῆκε τούς βοσκούς καί τούς ρώτησε πῶς τά περνοῦν.

— Καλά εἶναι ἐδῶ στό βουνό καί καλά τά περνοῦμε, ἀπάντησαν οἱ βοσκοί. Ἐχουμε ὅμως κι ἕνα κακό. Ἐνα μεγάλο λιοντάρι κρύβεται ἐδῶ στά ἔλατα τοῦ Κιθαιρώνα καί πολύ συχνά μᾶς ἀρπάζει κι ἀπό ἕνα ζῶο. Κανένας ἀπό μᾶς δέν μπορεῖ νά τό σκοτώσει.

Ὁ Ἡρακλῆς δέν περίμενε ν' ἀκούσει τίποτε ἄλλο. Ἔκοψε χοντρό ξύλο καί τό ἔκανε ρόπαλο. Ἔστησε καρτέρι ἐκεῖ πού θά περνοῦσε τό λιοντάρι καί περίμενε. Ὅταν σέ λίγο φάνηκε τό θηρίο, ὁ Ἡρακλῆς πετάχτηκε μπροστά του καί ἄρχισε νά τό χτυπᾶ μέ τό ρόπαλο. Τό λιοντάρι εἶχε

μεγάλη δύναμη, αλλά ο Ήρακλής είχε και δύναμη και έξυπνάδα. Ήξερε νά χτυπάει και νά φυλάγεται. Τελικά τό λιοντάρι θέλησε νά φύγει μουγκρίζοντας, αλλά ο Ήρακλής, πού έτρεχε γρήγορα, τό πρόφτασε και τό σκότωσε.

Πήρε ύστερα τό τομάρι του και γύρισε στή Θήβα. "Όλος ό κόσμος τόν θαύμαζε και τόν εύγνωμονούσε, γιά τό κατόρθωμά του.

Έρώτηση

Τί σοϋ άρέσει άπό τό σχολείο του Ήρακλή;

3. 'Ο 'Ηρακλῆς ἐκλέγει τό δρόμο τῆς 'Αρετῆς

“Όταν ὁ 'Ηρακλῆς ἔγινε δεκαοκτώ χρονῶν, ἦταν τό δυνατότερο παλικάρι σέ ὅλη τήν 'Ελλάδα. Τόν βασάνιζε ὅμως ἓνα πρόβλημα. Δέν μπορούσε νά πάρει ἀπόφαση, πῶς νά χρησιμοποιήσει τή μεγάλη του δύναμη: Νά ληστεύει τούς ἀνθρώπους καί νά ζεῖ πλοῦσια ἢ νά τιμωρεῖ τούς κακοῦς, νά βοηθάει τούς ἀδυνάτους καί νά ζεῖ τίμια;

Μιά μέρα, ἐκεῖ πού περπατοῦσε σιωπηλός καί συλλογίζόταν, ἔφτασε σ' ἓνα μέρος, ὅπου ὁ δρόμος ἀνοίγε στά

δυό, σάν ψαλίδι. Ὁ ἓνας δρόμος ἦταν στήν ἀρχή πλατύς κι
ώραῖος κι ὅσο πήγαινε ἀνηφόριζε καί στένευε. Ὁ ἄλλος
στήν ἀρχή ἦταν στενός κι ὅσο πήγαινε κατηφόριζε σέ μιά
πράσινη πεδιάδα καί πλάταινε. Κάθισε ὁ Ἡρακλῆς σέ μιά

πέτρα, άκούμπησε τό κεφάλι στά δύο του χέρια και σκεφτόταν.

“Όταν σήκωσε τό κεφάλι, είδε μπροστά του δύο νέες γυναίκες. Ή μία στεκόταν πιό κοντά στόν Ήρακλή, είχε

περήφανο πρόσωπο καί φοροῦσε πολλά στολίδια. Ἡ ἄλλη στεκόταν πιό πίσω. Φοροῦσε ἕνα ἀπλό φόρεμα καί τό πρόσωπό της ἦταν εὐγενικό καί σεμνό. Μίλησε ἡ πρώτη καί εἶπε.

— Ἡρακλῆ, εἶσαι ὁ δυνατότερος ἄντρας ἐπάνω στή γῆ.
“Ἀρπαξε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς καί ζῆσε εὐτυχισμένος.

— Ποιό εἶναι τ’ ὄνομά σου; τή ρώτησε τότε ὁ Ἡρακλῆς.

— Οἱ φίλοι μου μέ λένε Εὐτυχία, οἱ ἐχθροί μου μέ λένε Κακία.

Μίλησε ὕστερα ἡ δεύτερη καί εἶπε.

— Τή δύναμη, Ἡρακλῆ, σοῦ τήν ἔδωσαν οἱ θεοί, γιά νά βοηθᾶς τοὺς ἀδύνατους, νά τιμωρεῖς τοὺς κακοὺς καί νά κάνεις καλά ἔργα. Οἱ ἄνθρωποι τότε θά σέ τιμοῦν καί θά εἶσαι εὐτυχισμένος.

— Ποιό εἶναι τό δικό σου ὄνομα; τή ρώτησε ὁ Ἡρακλῆς.

— Μόνο φίλους ἔχω καί μέ λένε Ἀρετή.

Ἀκούμπησε πάλι ὁ Ἡρακλῆς τό κεφάλι στά χέρια του καί σκεφτόταν.

Οἱ δύο γυναῖκες ἀπομακρύνθηκαν. Ἡ Κακία ἀκολούθησε τό δρόμο, πού ἦταν στήν ἀρχή πλατύς. Ἡ Ἀρετή ἀκολούθησε τό δρόμο, πού ἦταν στήν ἀρχή στενός. Ὁ Ἡρακλῆς τίς ἔβλεπε ὥσπου χάθηκαν

— Θ’ ἀκολουθήσω τό δρόμο τῆς Ἀρετῆς, εἶπε.

Ἡ ψυχὴ του γέμισε χαρά. Εἶχε πάρει τή σωστή ἀπόφαση.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ἐσύ ποιό δρόμο θ’ ἀκολουθήσεις;

4. 'Ο 'Ηρακλῆς στό μαντεῖο τῶν Δελφῶν

'Ο 'Ηρακλῆς μεγάλωνε κάνοντας πάντα τό καλό καί ὑπερασπίζοντας τό δίκιο. Μέ τή μεγάλη δύναμή του προστάτευε τούς ἀδύνατους κι ὅλοι τόν ἀγαποῦσαν καί τόν τιμοῦσαν γιά τήν καλοσύνη του καί τή λεβεντιά του. Σάν ἔγινε ἄντρας, πήρε γυναίκα του μιά βασιλοπούλα, ἀπόκτησε τρία παιδιά καί ἦταν πολύ εὐτυχισμένος.

Μόνο ἡ "Ἡρα δέ χώνευε τήν εὐτυχία του καί γι' αὐτό τοῦ σάλεψε τό λογικό καί δέν μποροῦσε νά ξεχωρίσει ποιό εἶναι τό καλό καί ποιό τό κακό.

Τότε, μέσα στήν τρέλα του, ὁ 'Ηρακλῆς ἔκανε ἓνα μεγάλο κακό. 'Η "Ἡρα, γιά νά τόν τιμωρήσει πιό πολύ, τοῦ ἔδωσε πάλι τό λογικό του. "Όταν κατάλαβε ὁ 'Ηρακλῆς τί εἶχε κάνει, ἔκλαιγε καί χτυπιόταν. Μερόνυχτα πολλά ἔμεινε νηστικός κι ἄγρυπνος καί δέν ἤθελε νά ζήσει.

Τέλος ἀποφάσισε νά πάει στό μαντεῖο τῶν Δελφῶν, γιά νά ζητήσει χρησμό (συμβουλή) ἀπό τό θεό 'Απόλλωνα. "Όταν μπῆκε στό ναό, ἡ Πυθία δέν τοῦ ἔδινε χρησμό, γιατί ἦταν λερωμένος κι ἀπεριποίητος. Θύμωσε τότε ὁ 'Ηρακλῆς, πήρε στόν ὦμο του τόν ἱερό τρίποδα τῆς Πυθίας κι ἔφυγε γιά νά πάει ἄλλοῦ, νά χτίσει ἄλλο μαντεῖο.

'Η Πυθία εἰδοποίησε τόν 'Απόλλωνα κι ἐκεῖνος πρόφτασε τόν 'Ηρακλῆ κάτω στήν Πελοπόννησο. Πιάστηκαν τότε στά χέρια. Τρεῖς μέρες πάλευαν καί κανένας δέ νικοῦσε τόν ἄλλο. Τότε κατέβηκε ὁ Δίας καί τούς συμφιλίωσε. 'Ο 'Ηρακλῆς ξανάφερε τόν ἱερό τρίποδα στό μαντεῖο καί ἡ Πυθία τοῦ ἔδωσε τόν ἐξῆς χρησμό:

«Νά πᾶς στό θεῖο σου τόν Εὐρυσθέα, τό βασιλιά τῶν Μυκηνῶν καί νά ἐκτελέσεις δώδεκα διαταγές του. Τότε θά συγχωρεθεῖ τό ἀμάρτημά σου».

'Ο Εὐρυσθέας, ὅταν εἶδε τόν 'Ηρακλῆ, φοβήθηκε μήν τοῦ πάρει τή βασιλεία. Σκέφτηκε λοιπόν νά τόν διατάξει νά κάνει **ἐπικίνδυνα** κι **ἀκατόρθωτα** ἔργα. Πίστευε πῶς θά σκοτωνόταν σέ κάποιο ἀπ' αὐτά κι ἔτσι θά γλύτωνε ἀπ' αὐτόν. 'Ο 'Ηρακλῆς ὅμως τά κατόρθωσε ὅλα, χωρίς νά

πάθει τίποτε. "Έτσι, μέσα σέ όχτώ χρόνια, έκανε δώδεκα κατορθώματα, πού όνομάζονται άθλοι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί λυπούμαστε, όταν κάνουμε τό κακό;
2. Τί πρέπει νά κάνουμε τότε, γιά νά ήσυχάσουμε;

5. Τό λιοντάρι τής Νεμέας.

Στήν άρχή τής ζωής τους πάνω στή γή οί άνθρωποι δέν ήξεραν ν' ανάβουν φωτιά, ούτε νά χτίζουν σπίτια. Ό τόπος ήταν γεμάτος άγρια θηρία, πού όρμουσαν καί κατασπάραζαν τούς ανθρώπους.

Άργότερα άρχισαν νά ζοῦν πολλοί μαζί (κοινωνικά). Καί γιά νά προφυλάγονται από τά θηρία, στέριωναν τίς καλύβες τους επάνω σέ πασσάλους στά ρηγά νερά τών λιμνών, ή επάνω σέ δέντρα. Αυτό ήταν μεγάλη πρόοδος. Τότε περίπου έμαθαν ν' ανάβουν φωτιά, έφτιαχναν πρωτόγονα όπλα καί σκότωναν τά θηρία.

Πέρασαν χιλιάδες χρόνια από τότε. Τήν εποχή πού ζοῦσε ό 'Ηρακλῆς, οί άνθρωποι ήταν αρκετά πολιτισμένοι. Είχαν σιδερένια όπλα, ζοῦσαν σέ πολιτείες καί ταξίδευαν μέ καράβια.

Στά δάση όμως υπήρχαν ακόμη θηρία. Ζοῦσε τότε μέσα στό δάσος τής Νεμέας ένα τρομερό λιοντάρι. Συχνά έβγαινε από τήν κρυψώνα του κι έτρωγε τά ήμερα ζώα. Μερικές φορές όρμουσε καί στούς ανθρώπους. — Θέλω νά μου φέρεις τό δέρμα του λιονταριου, διέταξε ό Εϋρυσθέας τόν 'Ηρακλή.

Πῆρε τά όπλα του ό 'Ηρακλῆς, μπῆκε στό δάσος κι έψαχνε νά βρεῖ τό αίμοβόρο θηρίο. Σέ λίγο άκουσε τό βρυχηθμό του. Τό είδε ό 'Ηρακλῆς καί μέ προφύλαξη τό πλησίασε. Ήταν ένα όμορφο, αλλά φοβερό λιοντάρι. Μούγκριζε καί κυμάτιζε ή χαίτη του καί φαίνονταν τά μυτερά, άσπρα δόντια του.

Του έριξε ένα δυό βέλη ό 'Ηρακλῆς, αλλά πού νά τρυπή-

σουν τό χοντρό του δέρμα. Έτρεξε τότε, τό πρόφτασε κι ἄρχισε νά τό χτύπᾳ μέ τό ρόπαλο. Πόνεσε τό λιοντάρι καί τρέχοντας μπήκε σέ μία σπηλιά, πού εἶχε δυό ἐξόδους. Ἐφραξε τότε τή μία ἐξοδο ὁ Ἡρακλῆς καί μπήκε ἀπό τήν ἄλλη. Στό μισοσκοτάδο τῆς σπηλιάς, ἄστραφταν σάν φωτιές τά μάτια τοῦ λιονταριοῦ.

Τό θηρίο ὄρμησε πρῶτο, ἀλλά ὁ ἥρωας τό χτύπησε δυνατά μέ τό ρόπαλο. Τό λιοντάρι ζαλίστηκε. Πέταξε τότε ὁ Ἡρακλῆς τό ρόπαλο καί μέ γρηγοράδα καί τέχνη ἄρπαξε τό λιοντάρι ἀπό τό λαιμό, τό ἔσφιξε δυνατά καί τό ἐπνιξε.

“Υστερα ό ‘Ηρακλῆς τό ἔσυρε ἔξω ἀπό τή σπηλιά, τό ἔγδαρε, φόρεσε τή λεοντή — τή φοροῦσε πάντα ἀπό τότε — καί γύρισε στίς Μυκῆνες. “Όταν τόν εἶδε ό Εὐρυσθέας, χώθηκε μέσα σ’ ἓνα πιθάρι ἀπό τήν τρομάρα του.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ἦθελες νά εἶσαι σάν τόν Εὐρυσθέα;
2. Γιατί ό ‘Ηρακλῆς δέν ἔφραξε καί τίς δυό ἐξόδους νά ψοφήσει τό θηρίο μέσα;

6. ‘Η Λερναία “Υδρα

Στήν πεδιάδα τῆς Ἀργολίδας ἦταν τότε ἓνα ἀνθυγιεινό ἔλος, πού τό ἔλεγαν Λέρνη. Ἦταν γεμάτο ὑδρόβια φυτά, σάπια φύλλα, βδέλλες, νερόφιδα καί κουνούπια. Οὔτε ἄνθρωποι μποροῦσαν νά ζήσουν γύρω ἀπό τή Λέρνη, οὔτε ζῶα. Μερικούς χειμῶνες μάλιστα γέμιζε νερό καί πλημμύριζε τά γύρω σπαρμένα χωράφια.

Τό χειρότερο ὅμως ἦταν, ὅτι μέσα στό ἔλος ζοῦσε ἓνα φοβερό, ἀπαίσιο τέρας, ἡ Λερναία “Υδρα. Εἶχε ὀχτώ φιδίσια κεφάλια κι ἓνα μεγάλο στή μέση, πού ἦταν ἀθάνατο. ‘Η Λερναία “Υδρα ἀναδευόταν μέσα στό ἔλος καί τά κεφάλια τῆς ξεπετάγονταν πάνω ἀπό τά καλάμια. Μερικές φορές ἔβγαινε ὀλόκληρη ἔξω καί σερνόταν μέ τήν κοιλιά στά σπαρτά καί τά κατάστρεφε. Ὡς καί ζῶα κι ἀνθρώπους ἄρπαζε μέ τά κεφάλια τῆς καί τοὺς ἐπνιγε μέσα στό ἔλος. — Θέλω νά σκοτώσεις τή Λερναία “Υδρα, εἶπε ό Εὐρυσθέας στόν ‘Ηρακλῆ, ὅταν συνῆλθε ἀπό τόν τρόπο του καί βγήκε ἀπό τό πιθάρι.

Ξεκίνησε ἀπό τίς Μυκῆνες ό ‘Ηρακλῆς γιά τή Λέρνη. Στό δρόμο συνάντησε τόν ἀνιψιό του Ἴολαο καί τόν πήρε μαζί του. Στήν ἄκρη τοῦ ἔλους ἀναψαν φωτιά. Ὁ Ἴολαος ἔκαιγε τά βέλη στήν αἰχμή κι ό ‘Ηρακλῆς τά τόξευε μέσα στό ἔλος, γιά ν’ ἀναγκάσει τήν “Υδρα νά βγεῖ ἔξω. Σέ λίγο φάνηκε νά ἔρχεται μανιασμένη καταπάνω τους.

Ὁ ‘Ηρακλῆς τήν περίμενε μέ θάρρος. “Όταν πλησίασε,

τήν πάτησε στήν κοιλιά κι άμέσως άρχισε νά κόβει τά κεφάλια της. Τί παράξενο όμως! Ένα κεφάλι έκοβε, δυό έβγαιναν στήν θέση του. Δέν έφτανε αυτό, ή Έρα έστειλε έναν κάβουρα και δάγκωνε τό πόδι του Έρακλή. Δέν χρειαζόταν τώρα μόνο παλικαριά, χρειαζόταν ύπομονή κι έξυπνάδα. Κι ο Έρακλής ειχε αυτά τά χαρίσματα. Μ' ένα χτύπημα σκότωσε τόν κάβουρα και φώναξε τόν Ίόλαο νά του φέρνει άναμμένα δαυλιά.

Έκοβε ο Έρακλής ένα κεφάλι, εκαιγε τήν πληγή ο Ίόλαος και δέν φύτρωνε άλλο. Τό κεφάλι πού έμεινε

τελευταῖο μέ κανένα τρόπο δέν πέθαινε· ἦταν ἀθάνατο. Γι' αὐτό ὁ Ἡρακλῆς τό ἔκοψε, τό ἔριξε μέσα σ' ἓνα μακρὺ καί βαθύ χαντάκι καί τό σκέπασε μέ μεγάλες πλάκες καί χῶμα. Κι ἔμεινε ἐκεῖ μέσα ἀθάνατο, ἀλλά ἀκίνδυνο γιά τούς ἀνθρώπους.

Λένε ἀκόμη ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἄνοιξε τήν κοιλιά τῆς πολυκέφαλῆς Ὑδρας καί βούτηξε τίς σαῖτες του στή φαρμακερὴ χολή της. Κι ὅποιον πλήγωνε μ' αὐτές, πέθαινε ἀμέσως.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Τά κατορθώματα χρειάζονται παλικαριά, ...
καί .....

7. Οἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες

Κοντά στή Νεμέα βρισκόταν ἡ Στυμφαλία λίμνη. Τά νερά της ἦταν ρηχά καί στίς ὄχθες της ὑπῆρχε λάσπη, ὅπου φύτρωναν καλάμια καί βοῦρλα. Γύρω ἀπό τή λίμνη βέβαια ὑπῆρχαν ὄμορφα δάση, ἀλλά ὄλος ὁ τόπος μύριζε ἄσχημα ἀπό τ' ἀκίνητα νερά, ἰδίως τό καλοκαίρι.

Ὅμως τό πιά κακό ἦταν πού μέσα στά καλάμια τῆς λίμνης εἶχαν τίς φωλιές τους οἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες. Αὐτές ἦταν κάτι παράξενα πουλιά, πού εἶχαν σιδερένιες μύτες καί σιδερένια νύχια καί τρέφονταν μόνο μέ αἷμα. — Θέλω νά καθαρίσεις τή λίμνη ἀπό τίς Στυμφαλίδες ὄρνιθες, διέταξε ὁ Εὐρυσθέας τόν Ἡρακλῆ.

Περπάτησε πολύ ὁ Ἡρακλῆς, βρῆκε τή λίμνη, ἀλλά πουθενά δέν ἔβλεπε τά αἰμοβόρα πουλιά. Ἦταν κρυμμένα στίς φωλιές τους, μέσα στό βάλτο. Οὔτε μπορούσε νά προχωρήσει, γιά νά τά βρεῖ. Περίμενε καί σκεφτόταν, ἀλλά δέν ἔβρισκε κανέναν τρόπο.

Ἡ θεά Ἀθηνᾶ λυπόταν τόν Ἡρακλῆ, γιά τίς δυσκολίες πού περνοῦσε χωρίς νά φταίει κι ἀποφάσισε νά τόν βοηθήσει. Τοῦ ἔφερε δύο μεγάλα χάλκινα κρόταλα, πού τά εἶχε φτειάξει ὁ ἀδελφός της, ὁ Θεός Ἡφαιστος.

Ἀνέβηκε τότε ὁ Ἡρακλῆς σ' ἓνα ὕψωμα κι ἄρχισε νά τά

χτυπᾶ. Τά πουλιά τρόμαξαν ἀπό τό μεγάλο κρότο κι ἄρχισαν νά πετοῦν πάνω ἀπό τή λίμνη.

Αὐτό περίμενε κι ὁ Ἡρακλῆς. "Ἀρπαξε τότε τό τόξο κι ἄρχισε νά τοὺς ρίχνει τά βέλη του. Γέμισε ὁ τόπος κι ἡ λίμνη ἀπό σκοτωμένα πουλιά. "Ὅσα γλύτωσαν, πέταξαν μακριά στήν Ἀνατολή καί δέν ξαναγύρισαν ποτέ πιά.

8. Οἱ κοπριές τοῦ Αὐγεία

Πέρα ἀπό τό κράτος τῶν Μυκηνῶν ἦταν τό βασίλειο τοῦ Αὐγεία. Ἡ γῆ σ' αὐτό τό βασίλειο ἦταν εὐφορη, γιατί δύο ποτάμια, ὁ Πηνειός καί ὁ Ἀλφειός, πότιζαν τό πλούσιο χῶμα της. Τά χορτάρια ἐκεῖ ἦταν ἄφθονα καί ὁ Αὐγείας εἶχε χιλιάδες πρόβατα, ἀγελάδες κι ἄλογα.

Τό βράδυ ἔφερναν οἱ βοσκοί τά κοπάδια καί τά ἔκλειναν μέσα σέ τεράστιους στάβλους. Οἱ στάβλοι ὁμως αὐτοί ἔμειναν ἀκαθάριστοι τριάντα ὀλόκληρα χρόνια καί οἱ κοπριές ἔγιναν μεγάλοι λόφοι. Ἡ βρωμιά καί τά ἔντομα, πού φώλιαζαν ἐκεῖ, ἔκαναν μαρτυρική τή ζωῆ τῶν ἀνθρώπων. Γιά νά καθαρίσουν, χρειαζόταν ἕνας ὀλόκληρος στρατός νά δουλεύει μῆνες.

—θέλω νά καθαρίσεις τοὺς στάβλους τοῦ Αὐγεία, ἀλλά μέσα σέ μία μέρα, πρόσταξε ὁ Εὐρυσθέας τόν Ἡρακλῆ.

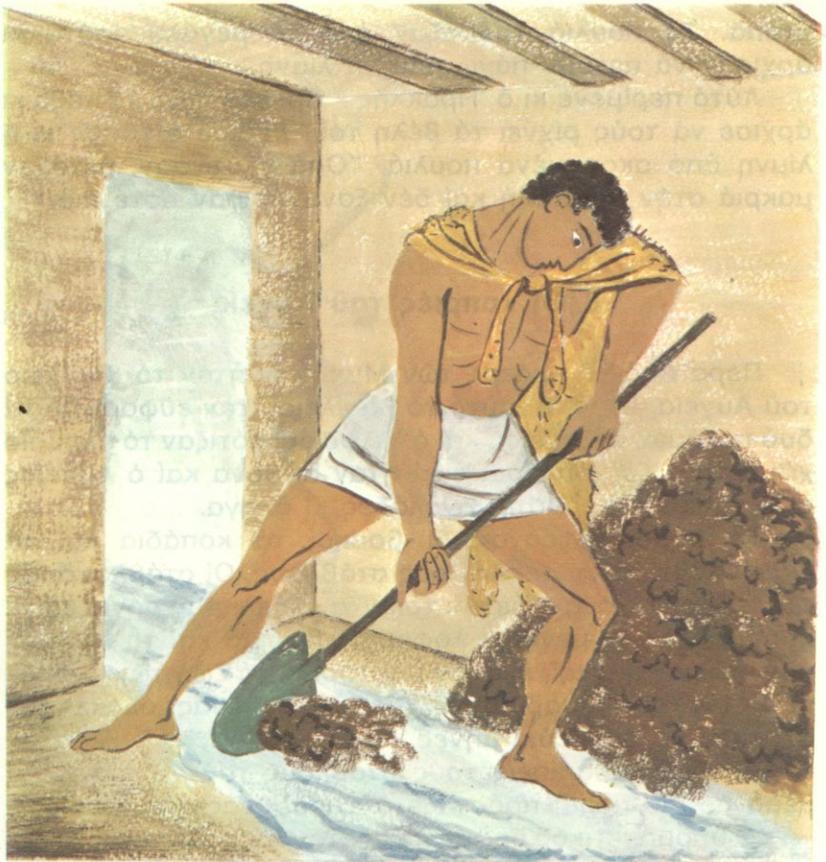
Ὁ ὑπομονετικός ἥρωας πῆγε στόν Αὐγεία καί τοῦ εἶπε:

— Βασιλιά Αὐγεία, θέλεις νά καθαρίσω τοὺς στάβλους σου, μέσα σέ μία μέρα; Χαμογέλασε ὁ Αὐγείας καί εἶπε:

— "Ἄν τό καταφέρεις αὐτό, Ἡρακλῆ, θά σοῦ δώσω τό ἕνα δέκατο ἀπό τά ζῶα μου. Βάζω μάρτυρα τό γιό μου Φυλέα, πῶς θά κρατήσω τό λόγο μου.

Ὁ Ἡρακλῆς ἦταν ὄχι μόνο δυνατός, ἀλλά κι ἔξυπνος. Σκέφτηκε λοιπόν νά χρησιμοποιήσει τά δύο ποτάμια, γι' αὐτή τή δουλειά.

Τό ἄλλο πρωί ἄρχισε τό ἔργο. "Ἄνοιξε δύο ἀντικριστές πόρτες στοὺς στάβλους. "Ἐσκαψε δύο χαντάκια ἀπό τοὺς στάβλους πρὸς τά δύο ποτάμια. Κατά τό μεσημέρι γύρισε

τά νερά τῶν δύο ποταμιῶν μέσα στά αὐλάκια. Τά ὄρμητικά νερά ἄρχισαν νά σκορπίζουν τίς κοπριές στὸν κάμφο. Προτοῦ βασιλέψει ὁ ἥλιος, οἱ στάβλοι ἦταν πεντακάθαροι.

· Ὁ Αὐγείας μετάνιωσε κι εἶπε στὸν Ἡρακλῆ:
— Ἡρακλῆ, δέν καθάρισες ἐσύ τίς κοπριές, ἀλλὰ τὰ ποτάμια. Δέν σοῦ δίνω τίποτα καί νά φύγεις ἀμέσως ἀπό τό βασίλειό μου. Ὁ Φυλέας ὅμως ὅταν εἶδε ὅτι ὁ πατέρας του δέν ἐφαρμόζει τή συμφωνία, πῆγε μέ τό μέρος τοῦ Ἡρακλῆ. Ὁ ἥρωας θύμωσε, πολέμησε καί νίκησε τὸν πονηρό κι

ἀχάριστο βασιλιά, τόν ἔδωξε ἀπό τό θρόνο του κι ἔκαμε βασιλιά τό δίκαιο γιό του, τό Φυλέα.

Ὁ Φυλέας ἔδωσε στόν Ἡρακλῆ ὅσα ἔλεγε ἡ συμφωνία κι ἀκόμη τοῦ παραχώρησε μιά ὄμορφη τοποθεσία, κοντά στόν Ἀλφειό ποταμό. Ὁ Ἡρακλῆς ἔχτισε ἐκεῖ ἕνα λαμπρό ναό στόν πατέρα του, τόν Ὀλύμπιο Δία καί πλάι στό ναό φύτεψε μιά ἀγριελιά.

Ἀπό τότε ὁ τόπος ὀνομάζεται Ὀλυμπία.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ποιές ἦταν οἱ ὠφέλειες ἀπ' αὐτό τό κατόρθωμα;

9. Ἡ ᾿Αλκηστη κι ὁ Ἡρακλῆς

Στίς Φερρές τῆς Θεσσαλίας ἦταν τότε βασιλιάς ὁ ᾿Αδμητος, πού ἦταν φίλος τοῦ Ἡρακλῆ. Ἦταν ἕνας νέος, ὄμορφος καί καλόκαρδος βασιλιάς.

Στήν Ἰωλκὸ ὁ βασιλιάς Πελίας εἶχε μιά πεντάμορφη κόρη, τήν ᾿Αλκηστη, πού ἦταν ξακουστή γιά τήν καλοσύνη της.

Τήν εἶδε ὁ ᾿Αδμητος καί μαγεύτηκε ἀπό τά χαρίσματά της. Πῆγε στόν πατέρα της καί τή ζήτησε γιά γυναίκα του. — Νά ζέψεις ἕνα λιοντάρι κι ἕνα ἀγριογούρουνο στό ἀμάξι σου καί νά ἔρθεις νά τήν πάρεις, τοῦ εἶπε ὁ Πελίας.

Ὁ ᾿Αδμητος ἔπεσε σέ βαθιά λύπη καί σκέψη. Τότε θυμήθηκε τό θεό Ἀπόλλωνα, τόν ὁποῖο κάποτε εἶχε φιλοξενήσει στό σπίτι του ἕνα χρόνο, γιατί τόν εἶχε τιμωρήσει ὁ Δίας. Τόν παρακάλεσε θερμά κι ὁ Θεός τόν βοήθησε.

Κι ἔτσι μιά μέρα ὁ ᾿Αδμητος παρουσιάστηκε στόν Πελία, ὅπως τοῦ εἶπε. Ὁ γάμος ἐγινε μέ μεγάλες χαρές καί τό ὠραιότερο ζευγάρι τοῦ κόσμου γύρισε στίς Φερρές ἐπάνω σ' ἕνα ἀμάξι, πού τό ἔσερναν ἕνα ἀγριογούρουνο κι ἕνα λιοντάρι. Ἡ ἀγάπη ἡμέρεψε δυό ἀγρίμια.

Ζήλησαν ὁμως οἱ Μοῖρες τό ταιριασμένο ἀντρόγυνο καί εἶπαν: «Νά πεθάνει ὁ ᾿Αδμητος. Μόνο ἂν θελήσει κάποιος δικός του, νά πεθάνει γι' αὐτόν, τότε νά ζήσει». Ὁ ᾿Αδμητος ἀρρώστησε βαριά.

Κανένας δέν ἤθελε νά πάρει τή θέση του· οὔτε οἱ

γέροντες γονείς του. "Εμαθε ή "Αλκηστη τήν απόφαση, πού πήραν οί Μοΐρες γιά τόν άντρα της καί είπε: «'Εγώ θά πάρω τή θέση του, γιά νά ζήσει ο άντρας μου». Τό λόγο δέν απόσωσε κι ο "Αδμητος έγινε καλά, ή "Αλκηστη όμως σέ λίγο πέθανε.

Πάνω στή δυστυχισμένη ώρα ήρθε στό παλάτι κι ο 'Ηρακλής. Πήγαινε τότε στή Θράκη κι είπε νά σταματήσει λίγο, γιά νά χαιρετήσει τό φίλο του. 'Ο "Αδμητος δέν είπε

τίποτε στόν 'Ηρακλή. Πρόσταξε νά τόν φιλοξενήσουν, ὅπως ἦταν ιερή συνήθεια. Ἀλλά, ὅπως ὁ 'Ηρακλῆς ἔτρωγε, εἶδε τούς ὑπηρετές λυπημένους. Κάτι ὑποψιάστηκε κι εἶπε στόν "Ἄδμητο.

— Κάποιο πόνος ἔχεις στήν καρδιά σου, "Ἄδμητε, γιατί δέν τόν λές στό φίλο σου; Δέν μποροῦσε νά βαστάξει ἄλλο ὁ "Ἄδμητος καί τοῦ εἶπε τή συμφορά του.

— Τρέχω νά προλάβω τό Χάρο, εἶπε ὁ ἥρωας, κι ἔγινε ἄφαντος. Τόν πρόφτασε κοντά στόν Ἀχέροντα ποταμό. Πάλεψε, τόν νίκησε καί ἔφερε πάλι τήν "Ἀλκηστη στό παλάτι.

"Ἐγιναν γλέντια καί γιορτές τότε, πού δέν λέγονται.

Τό ἀγαπημένο ζευγάρι ἔζησε εὐτυχισμένο, ὡς τά γεράματα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

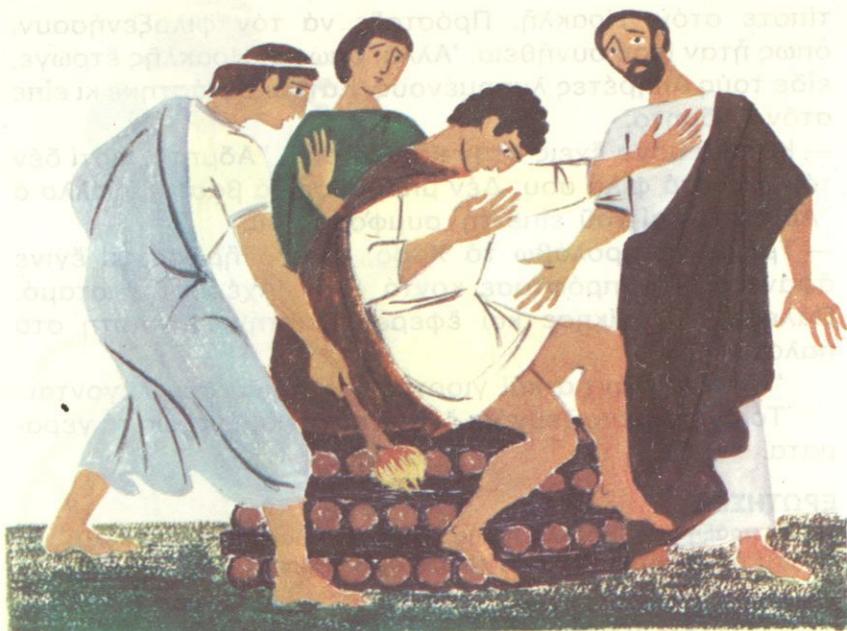
1. Τήν πράξη τοῦ 'Ηρακλή ἢ τῆς "Ἀλκηστης θαυμάζεις πιά πολύ;
2. Γιατί ὁ "Ἄδμητος δέν εἶπε τίποτε στόν 'Ηρακλή;

10. Ὁ 'Ηρακλῆς γίνεται ἀθάνατος

"Όταν ὁ 'Ηρακλῆς τελείωσε καί τό δωδέκατο ἄθλο, συγχωρέθηκε γιά τό ἀμάρτημά του κι ἦταν πιά ἐλεύθερος. "Ἄδικο φοβόταν ὁ Εὐρυσθέας, πώς θά τοῦ ἔπαιρνε τή βασιλεία. Ὁ 'Ηρακλῆς συνέχισε τίς καλές καί δίκαιες πράξεις του, ὅπως τοῦ εἶχε πεῖ ἡ Ἀρετή στά δεκαοχτώ του χρόνια. "Ἐτρεχε παντοῦ καί συμβούλευε καί βοηθοῦσε ὅσους εἶχαν ἀνάγκη. Ἡ φήμη του ἦταν μεγάλη. Οἱ ἄνθρωποι τόν τιμοῦσαν καί οἱ θεοί τόν ἀγαποῦσαν.

Κάποτε ὁ 'Ηρακλῆς πῆγαινε μέ τήν γυναίκα του, τή Δηιάνειρα, ἀπό τήν Αἰτωλία στή Φθιώτιδα. Στό δρόμο βρῆκαν πλημμυρισμένο τόν ποταμό Εὐῆνο. Παρουσιάστηκε τότε μπροστά τους ἕνας πορθμέας, ὁ κένταυρος Νέσσοσ, καί προσφέρθηκε νά τούς περάσει ἀπέναντι.

Δέχτηκε ὁ 'Ηρακλῆς κι ἀνέβασε στήν πλάτη τοῦ Νέσσοσ τή γυναίκα του. Αὐτός θά περνοῦσε μόνος. "Όταν ὁμως ὁ Νέσσοσ ἔφτασε στήν ἄλλη ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, πῆρε τή Δηιάνειρα κι ἔφυγε καλπάζοντας. Ἡ Δηιάνειρα ἔβαλε

τίς φωνές. Πρόφτασε τότε ο Ἡρακλῆς κι ἔρριξε μιά φαρμακερή σαΐτα στά πλευρά του Νέσσου. Πρίν ξεψυχήσει ο Νέσσος εἶπε στή Δηϊάνειρα:

— Πάρε λίγο ἀπό τό αἷμα μου κι ἄν καμιά φορά σ' ἐγκαταλείψει ο Ἡρακλῆς, στείλε του ἕναν καινούριο χιτώνα, ἀφοῦ τόν χρίσεις μέ τό αἷμα μου. Μόλις τόν φορέσει, ἀμέσως θά γυρίσει κοντά σου.

Πέρασαν χρόνια ἀπό τότε. Ὁ Ἡρακλῆς ἔφευγε συχνά ἀπό τό σπίτι του, γιά νά ἐκτελέσει διάφορα κατορθώματα, γιά τό καλό τῶν ἀνθρώπων. Μιά φορά ο Ἡρακλῆς πῆγε στήν Εὐβοία καί ἄργησε πολύ νά ἐπιστρέψει. Ἡ Δηϊάνειρα πίστεψε τότε ὅτι τήν ἐγκατέλειψε. Ὑφανε ἕναν ὄμορφο χιτώνα, ὅπως τῆς εἶπε ο Νέσσος, καί τόν ἔστειλε στόν Ἡρακλῆ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἔλαβε τό ὄμορφο δῶρο τῆς γυναίκας του καί τό φόρεσε μέ χαρά. Ὁ χιτώνας ὅμως κόλλησε στό κορμί του καί οἱ σάρκες του ἄρχισαν νά σαπίζουν. Πονοῦσε

ἀφάνταστα. Δοκίμασε νά τόν βγάλει, ἀλλά ξεκολλοῦσαν μαζί καί οἱ σάρκες του.

Δέν μπορούσε πιά νά ὑποφέρει τό φρικτό μαρτύριο κι ἀποφάσισε νά πεθάνει. Ἀνέβηκε μέ λίγους φίλους του ἐπάνω στό βουνό Οἶτη κι ἔκαναν ἕνα μεγάλο σωρό ξύλα. Ξάπλωσε ὕστερα ὁ Ἡρακλῆς ἐπάνω καί παρακαλοῦσε τούς φίλους του, νά τ' ἀνάψουν, γιά νά καεῖ. Κανένας ὄμως δέν ἄναβε τή φωτιά.

Τέλος τό ἀποφάσισε ὁ Φιλοκτήτης κι ὁ Ἡρακλῆς τοῦ χάρισε τά ὄπλα του. Σέ λίγο ἡ φωτιά φούντωσε. Τότε ἀκούστηκαν βροντές κι ἕνα σύννεφο σκέπασε τά πάντα. Ὁ Δίας πῆρε τόν ἥρωα στόν Ὀλυμπο καί τόν ἔκανε ἀθάνατο. Ἡ Ἡρα συμφιλίωθηκε μαζί του καί τοῦ ἔδωσε γιά γυναίκα τήν κόρη της, τήν ἀθάνατη Ἡβη.

Ἔτσι τελείωσε τή ζωή του ἐπάνω στήν ἑλληνική γῆ ὁ δοξασμένος ἥρωας τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἡρακλῆς

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΠΩΣ ΕΓΔΑΡΕ ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΗΣ ΝΕΜΕΑΣ

Ἔψαξα νά βρῶ τρόπο νά γδάρω τό σκληρό τομάρι του, πράγμα πολύ δύσκολο, γιατί οὔτε ἡ αἰχμή τοῦ βέλους, οὔτε ἡ σφήνα, οὔτε ἡ πέτρα δέν μπορούσαν νά τό τρυπήσουν. Τή στιγμή ἐκείνη, κάποιος θεός μου ἔβαλε τήν ἰδέα νά χρησιμοποιήσω τά νύχια τοῦ λιονταριοῦ γιά νά σκίσω τό δέρμα του. Τά κατάφερα τοῦ ξεκόλλησα τό τομάρι του, πού ἦταν πιό σκληρό κι ἀπό τό σίδηρο, καί σκέπασα μ' αὐτό τούς ὤμους μου. Εἶχα ἔτσι μιά πανοπλία, πού δέν τήν πέραναγε κανένα ἀνθρωποκτόνο βέλος τῶν ἐχθρῶν.

Θεόκριτος

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Α' Τί θυμᾶσαι ἀπό τήν ἱστορία τοῦ Ἡρακλῆ;

1. Πατέρας τοῦ Ἡρακλῆ ἦταν ὁ _____
2. Μητέρα τοῦ Ἡρακλῆ ἦταν ἡ _____
3. Ὁ Ἡρακλῆς γεννήθηκε στή _____
4. Θεῖος τοῦ Ἡρακλῆ ἦταν ὁ _____

5. Ἄνιψιός τοῦ Ἡρακλῆ ἦταν ὁ _____
6. Ἀδερφός τοῦ Ἡρακλῆ ἦταν ὁ _____
7. Θεωροῦσαν πατέρα τοῦ Ἡρακλῆ τὸ Θεό _____
8. Λιοντάρια ὁ Ἡρακλῆς σκότωσε στὸν _____ καὶ στή _____
9. Ὁ Ἡρακλῆς γιὰ νὰ καθαρίσει τοὺς στάβλους τοῦ _____ χρησιμοποίησε τὰ ποτάμια _____ καὶ _____
10. Ὁ Ἡρακλῆς ἔκαμε δύο ἄθλους στό ἔλος _____ καὶ στή λίμνη _____
11. Ὁ Ἡρακλῆς πρόφτασε τὸ χάρο κοντὰ στό ποτάμι _____ καὶ ξανάφερε τὴν _____ στὸν _____
12. Ὁ Ἡρακλῆς χάρισε τὰ ὄπλα του στό _____
13. Ὅσο ζοῦσε ὁ Ἡρακλῆς τὸν ἐχθρευόταν ἡ θεά _____
14. Ἔστειλε στὸν Ἡρακλῆ δηλητηριασμένο χιτώνα ἡ _____

Β' Ζευγάρωσε μέ μιά γραμμὴ τίς παρακάτω λέξεις:

Ὀλυμπία	δίκαιος
Ἴφικλῆς	καλὴ κι ὁμορφῆ
Εὐρυσθέας	ναός τοῦ Δία
Αὐγείας	δειλός
Φύλωνας	κλαψιάρης
Ἄλκηστη	πονηρός κι ἀχάριστος
Ἄδμητος	φιλόξενος
Νεμέα	χιτώνας
Φιλοκτήτης	φαρμακερά βέλη
Νέσσος	πορθμέας
Δηιάνειρα	λιοντάρι

Γ' Ἐρωτήσεις

1. Ποιό ἦταν τὸ πρῶτο κατόρθωμα τοῦ Ἡρακλῆ;
2. Ποιός ἦταν ὁ πρῶτος ἄθλος τοῦ Ἡρακλῆ;
3. Οἱ ἄθλοι τοῦ Ἡρακλῆ ὠφέλησαν ἕναν ἢ πολλούς ἀνθρώπους;

Δ' Ἀκροστιχίδα (Οἱ ἀπαντήσεις μέ κεφαλαῖα)

1. — — — — —	1. Εἶχαν πατέρα θεό καὶ μητέρα θνητή
2. — — — — —	2. Τό κρατοῦσε ὁ Ἡρακλῆς
3. — — — — —	3. Βοήθησε τὸν Ἡρακλῆ
4. — — — — —	4. Εἶχε περήφανο πρόσωπο καὶ φοροῦσε στολίδια
5. — — — — —	5. Ἐκεῖ ζοῦσε ἕνα πολυκέφαλο τέρας
6. — — — — —	6. Κόρη τῆς Ἥρας
7. — — — — —	7. Ἐκεῖ ζοῦσαν πουλιὰ μέ σιδερένιες μύτες

Ε' Ποιό είναι τό σωστό;

Υπογράμμισε τή σωστή απάντηση.

1. 'Ο 'Ηρακλῆς ζήτησε χρησμό από τό μαντείο τῶν Δελφῶν, α) γιατί τοῦ ἄρεσε νά κάνει κατορθώματα, β) γιατί ἤθελε νά συγχωρεθεῖ γιά μία κακή του πράξη, γ) γιατί τόν συμβούλεψε ἡ 'Αρετή.
2. 'Ο Εὐρυσθέας διέταξε τόν 'Ηρακλῆ νά κάνει ἐπικίνδυνα ἔργα, α) γιατί ἔτσι τόν διέταξε τό μαντείο, β) γιατί ἤθελε νά δοξαστεῖ ὁ ἀνιψιός του, γ) γιατί ἤθελε νά σκοτωθεῖ ἐπειδὴ φοβόταν μήν τοῦ πάρει τή βασιλεία.
3. 'Ο 'Ηρακλῆς ἔχτισε ναό στό Δία, α) γιατί σκότωσε ἀγρια θηρία, β) γιατί ἦταν εὐσεβής, γ) γιατί ἀκολούθησε τό δρόμο τῆς 'Αρετῆς.

ΣΤ' Σωστό - Λάθος

(Στό κενό τετράγωνο σημείωσε Σ γιά τίς σωστές καί Λ γιά τίς λαθεμένες προτάσεις).

- 'Ο Δίας πῆρε μέσα σ' ἕνα σύννεφο τόν 'Ηρακλῆ στόν "Όλυμπο καί τόν ἔκανε ἀθάνατο.
- 'Ο 'Ηρακλῆς ἔριξε στή λίμνη ἀναμμένα βέλη, γιά νά σκοτώσει τίς Στυμφαλίδες "Όρνιθες.
- 'Ο 'Ηρακλῆς χρησιμοποίησε τά ποτάμια 'Αλφειό καί Πηνειό, γιά νά καθαρίσει τούς στάβλους τοῦ Αὐγεία.

Ἐρωτήσεις

1. Γιατί δέ φταίει ἡ Δηιάνειρα γιά τό κακό πού ἔγινε στόν 'Ηρακλῆ;
2. Γιατί οἱ φίλοι τοῦ 'Ηρακλῆ δέν ἀναβαν τή φωτιά;
3. Γιατί ὁ Δίας ἔκανε τόν 'Ηρακλῆ ἀθάνατο;

Χώρα
Ἑσπερίδων

Σκῦλλος
Χώρα

Ταῦροι

Κολχίς

Συμπληγάδες
Πέτρες

Ἑλλάσποντος

Νησί
Φαιάκων

Ἰωλκός
Ἀθήνα
Ἐπίδαυρος
Τροιζήνα

Κρήτη

Γ' Ο ΘΗΣΕΑΣ

1. Τά παιδικά χρόνια του Θησέα

Στά πολύ παλιά χρόνια, βασίλευε στην Ἀθήνα ὁ Αἰγέας. Ἦταν ἄξιος καί δίκαιος βασιλιάς. Ἦταν ὁμως λυπημένος, γιατί δέν εἶχε δικό του παιδί ν' ἀφήσει στό θρόνο του. Πῆγε λοιπόν στό μαντεῖο τῶν Δελφῶν καί ρώτησε τί ἔπρεπε νά κάνει. «Νά παντρευτεῖς τή βασιλοπούλα τῆς Τροιζήνας Αἶθρα, ἀλλά νά μὴν τή φέρεις μαζί σου στην Ἀθήνα». Αὐτά τοῦ εἶπε ἡ Πυθία κι ὁ Αἰγέας ἔτσι ἔκανε.

Πῆγε μέ πλοῖο στην Τροιζήνα, γιά νά ἰδεῖ τό φίλο του, τό σοφό βασιλιά Πιθθέα. Ἐκεῖ γνώρισε τήν Αἶθρα καί θαμπώθηκε ἀπό τήν ὀμορφιά, τή σεμνότητα καί τήν ἐξυπνάδα της. Τή ζήτησε λοιπόν σέ γάμο. Ἡ Αἶθρα δέχτηκε, ἄν καί ὁ χρησμός ἔλεγε ὅτι δέν ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσει τόν ἄντρα της στην Ἀθήνα.

Στό μικρό διάστημα πού ἔζησαν μαζί στην Τροιζήνα, πῆρε μιά μέρα ὁ Αἰγέας τήν Αἶθρα καί βγῆκαν περίπατο στην ἐξοχή. Ἔβγαλε τό σπαθί του κι ἔσκαψε ἓνα λάκκο. Ἔβαλε μέσα τά σαντάλια καί τό ξίφος του κι ἀπό πάνω κύλησε μιά μεγάλη πέτρα. Ὑστερα εἶπε στην Αἶθρα:

— Ἀγαπημένη μου γυναίκα, ἐγώ σέ λίγο θά φύγω. Πρέπει νά φύγω. Ἄν γεννήσεις ἀγόρι, θέλω νά τό μεγαλώσεις σάν βασιλόπουλο. Κι ὅταν γίνει ἄξιο παλικάρι, νά τό φέρεις ἐδῶ καί νά τοῦ φανερώσεις τό μυστικό. Ἄν μπορέσει καί σηκώσει τό βράχο, νά πάρει τά σαντάλια καί τό ξίφος μου καί νά ἔρθει στην Ἀθήνα νά μέ βρεῖ.

Ἡ Αἶθρα γέννησε ἀγόρι καί τό ὀνόμασε Θησέα. Τό ἀνάθρεψε, ὅπως ἤθελε ὁ πατέρας του, κι ἔγινε ἓνα σεμνό, δυνατό καί θαρραλέο παιδί. Κι ἐπειδὴ ὁ Θησέας ἦταν ὀμορφος σά μικρός Θεός, κι ἐπειδὴ δέν ἤξεραν τόν πατέρα του, ὅλοι ἔλεγαν ὅτι ἦταν παιδί τοῦ Ποσειδῶνα.

Μιά φορά πέρασε ἀπό τό παλάτι τοῦ Πιθθέα ὁ Ἡρακλῆς κι ἄφησε τή λεοντή του ἔξω ἀπό τήν πόρτα. Τά παιδιά τήν πέρασαν γιά ἀληθινό λιοντάρι καί σκόρπισαν τρομαγμένα. Ὁ Θησέας ἄρπαξε ἓνα τσεκούρι καί ὄρμησε νά τό σκοτώσει. Ἦταν τότε ὁ Θησέας ἑφτά χρονῶν.

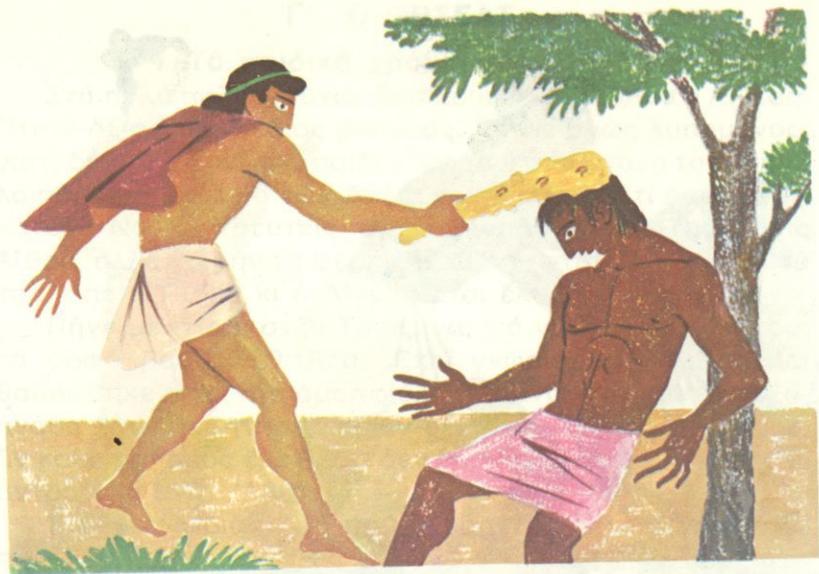

Ἀργότερα ἢ μητέρα του τοῦ διηγήθηκε τοὺς ἄθλους τοῦ Ἡρακλῆ κι ὁ Θησεάς βιαζόταν νά μεγαλώσει, γιὰ νά κάνει κι αὐτός μεγάλα κατορθώματα.

Ὅταν ὁ Θησεάς ἔγινε δεκαοχτώ χρονῶν, ἦταν ἓνα ἔξυπνο καὶ δυνατό παλικάρι. Ἡ μητέρα του κατάλαβε τότε, ὅτι ἦταν καιρός νά τοῦ φανερώσει τὴ μυστικὴ ἐντολὴ τοῦ πατέρα του. Πῆγαν στοῦ μέρος, ὅπου ἦταν ἡ πέτρα καὶ τοῦ διηγήθηκε τὴ συγκινητικὴ ἱστορία.

Ὁ Θησεάς σῆκωσε εὐκόλα τὴν πέτρα καὶ φόρεσε τὰ πέδιλα καὶ τὸ βασιλικὸ ξίφος τοῦ πατέρα του. Ἡ μητέρα του τὸν καμάρωσε κι ὁ ἴδιος ἦταν ὑπερήφανος.

Ὑστερα ἐτοιμάστηκε νά φύγει. Βιαζόταν νά γνωρίσει τὸν πατέρα του, τὸν ἄξιο καὶ δίκαιο βασιλιά τῆς Ἀθήνας. Ὁ παππούς του τὸν συμβούλεψε νά πάει μὲ τὸ καράβι, γιατί στοῦ δρόμο, ἀπὸ τὴν ξηρὰ, θὰ συναντοῦσε ληστές καὶ

κακούργους. Αυτό όμως ήθελε κι ο Θησέας. Νά καθαρίσει τόν τόπο απ' αυτούς και νά πάει δοξασμένος στόν πατέρα του.

Ἑρώτηση

Γιατί ὁ Θησέας δέν πῆγε στήν Ἀθήνα μέ τό πλοῖο;

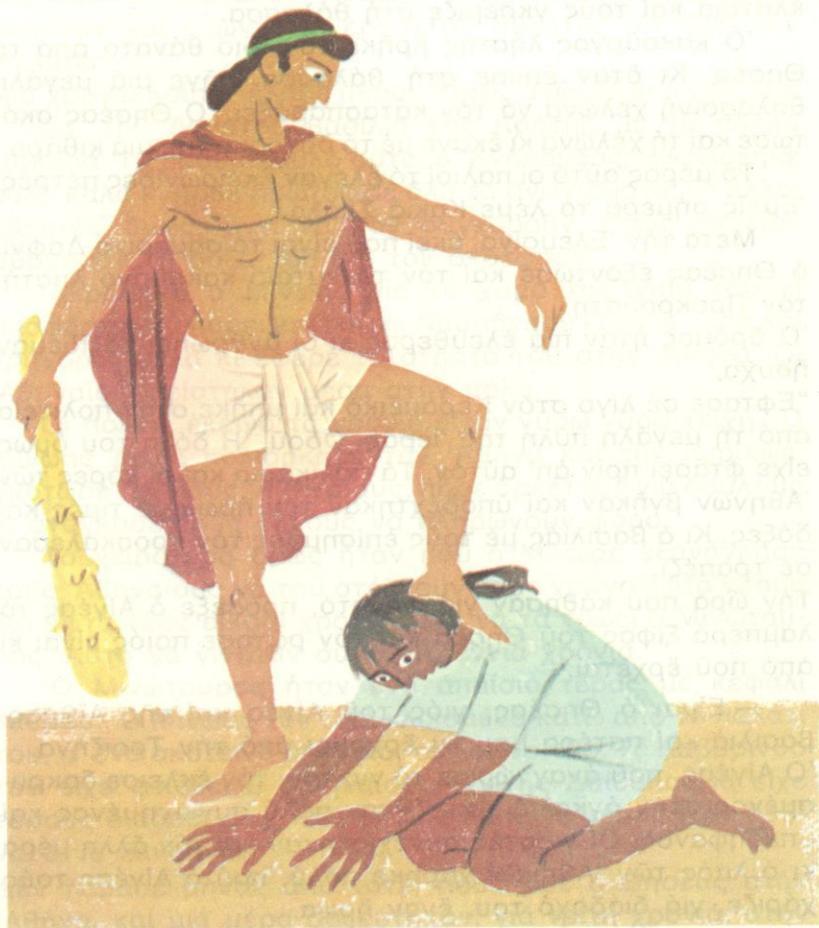
2. Ὁ Θησέας πηγαίνει στήν Ἀθήνα

Πέρασε ὁ Θησέας τό βουνό Ἀραχναῖο καί κόντευε νά φτάσει στήν Ἐπίδαυρο. Σέ μιά στροφή τοῦ δρόμου ξεπετάχτηκε μπροστά του ἕνας θεόρατος ἀγριάνθρωπος. Φοροῦσε ἕνα τομάρι ἀπό ἀρκούδα καί κρατοῦσε στό χέρι του ἕνα ρόπαλο. Ἦταν ὁ ληστής **Περιφήτης**. Παραφύλαγε σ' αὐτά τά μέρη κι ὅποιος περνοῦσε ἀπό κεῖ τόν σκότωνε μέ τό ρόπαλο καί τόν λήστευε.

Μέ τέχνη ὁ Θησέας τοῦ ἄρπαξε τό ρόπαλο καί τόν θανάτωσε μέ τόν ἴδιο τρόπο, πού κι ἐκεῖνος θανάτωνε τούς διαβάτες.

Τὴν ἄλλη μέρα πέρασε ὁ Θησεάς ἀπὸ τὴν Κόρινθο κι ἔφτασε στὸν Ἴσθμό. Ὅπως ὁ Θησεάς περπατοῦσε στὸ δρόμο του, νὰ καὶ πηδαίει μπροστά του, φωνάζοντας, ἕνας ἄγριος γίγαντας. Ἦταν ὁ Σίνης. Αὐτὸς λήστευε τοὺς περαστικούς καὶ τοὺς θανάτωνε δένοντας τὰ πόδια τους ἀπὸ τίς κορυφές δύο πεύκων. Ὁ Θησεάς θανάτωσε τὸ Σίνη μὲ τὸν ἴδιο τρόπο.

Μετὰ τὸν Ἴσθμό τὸν βρῆκε ἡ νύχτα. Διάλεξε ὁ Θησεάς

ένα ήσυχο μέρος, ξάπλωσε και κοιμήθηκε. Μέ το φῶς τῆς αὐγῆς ξύπνησε και συνέχισε τό δρόμο του.

Λίγο πιό μπροστά ἀπό τά Μέγαρα ἦταν κάτι βράχια πού κατέβαιναν ἀπότομα πρὸς τῆ θάλασσα. Πάνω σ' αὐτά εἶχε τό στέκι του ἕνας τρομερός κακοῦργος, **ὁ Σκείρωνα**.

Αὐτός εἶχε ἕναν ἄλλο τρόπο νά θανατώνει τοὺς ἀνύποπτους διαβάτες. Τοὺς λήστευε και τοὺς ἀνάγκαζε νά τοὺς πλύνουν τά πόδια. Κι ὅπως ἦταν σκυμμένοι, τοὺς ἔδινε μιά κλοτσιά και τοὺς γκρέμιζε στή θάλασσα.

Ὁ κακοῦργος ληστής βρῆκε τόν ἴδιο θάνατο ἀπό τό Θησέα. Κι ὅταν ἔπεσε στή θάλασσα, πῆγε μιά μεγάλη θαλασσινή χελώνα νά τόν κατασπαράξει. Ὁ Θησέας σκότωσε και τῆ χελώνα κι ἔκανε μέ τό ὄστρακό της μιά κιθάρα.

Τό μέρος αὐτό οἱ παλιοί τό ἔλεγαν Σκειρωνίδες πέτρες. Ἔμεῖς σῆμερα τό λέμε Κακιά Σκάλα.

Μετά τήν Ἐλευσίνα, ἐκεῖ πού εἶναι τό σημερινό Δαφνί, ὁ Θησέας ἐξόντωσε και τόν τελευταῖο κακοῦργο ληστή, τόν Προκρούστη.

Ὁ δρόμος ἦταν πιά ἐλεύθερος κι οἱ ἄνθρωποι ταξίδευαν ἤσυχα.

Ἐφτασε σέ λίγο στόν Κεραμεικό και μπῆκε στήν πολιτεία ἀπό τῆ μεγάλη πύλη τῆς Ἱερᾶς Ὀδοῦ. Ἡ δόξα του ὅμως εἶχε φτάσει πρὶν ἀπ' αὐτόν. Τά παλικάρια και οἱ κόρες τῶν Ἀθηνῶν βγῆκαν και ὑποδέχτηκαν τόν ἥρωα μέ τιμές και δόξες. Κι ὁ βασιλιάς μέ τοὺς ἐπίσημους τόν προσκάλεσαν σέ τραπέζι.

Τήν ὥρα πού κάθησαν γιά φαγητό, πρόσεξε ὁ Αἰγέας τό λαμπερό ξίφος τοῦ Θησέα και τόν ρώτησε ποιός εἶναι κι ἀπό πού ἔρχεται.

— Εἶμαι ὁ Θησέας, γιός τοῦ Αἰγέα και τῆς Αἴθρας, βασιλιά και πατέρα μου, κι ἔρχομαι ἀπό τήν Τροιζήνα.

Ὁ Αἰγέας, πού ἀναγνώρισε τό γιό του, τόν ἔκλεισε δακρυσμένος στήν ἀγκαλιά του. Ἦταν πολύ συγκινημένος και ὑπερήφανος. Οἱ γιορτές συνεχίστηκαν και τήν ἄλλη μέρα κι ὁ λαός τῶν Ἀθηνῶν χάρηκε πολύ, πού ὁ Αἰγέας τοὺς χάριζε, γιά διάδοχό του, ἕναν ἥρωα.

Ἑρώτηση

Γιατί χάρηκαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὅταν ἦρθε ὁ Θησέας;

3. Φόρος στό Μινώταυρο

Πολύ πρὶν ἀπὸ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Θησέα, οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν παλιά συνήθεια, νὰ τιμοῦν μέ γιορτές τὴν Ἀθηνᾶ, τὴ θεά πού προστάτευε τὴν πόλη τους. Στὶς γιορτές αὐτές γίνονταν καὶ ἀγῶνες κι ἔρχονταν ἀθλητές ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα.

Μιά χρονιά λοιπὸν ἔλαβε μέρος στοὺς ἀγῶνες κι ὁ γιὸς τοῦ Μίνωα, τοῦ δυνατοῦ βασιλιᾶ τῆς Κρήτης μέ τὰ πολλὰ καράβια. Τὸ βασιλόπουλο αὐτό, ὁ Ἀνδρόγεος, ἀγωνίστηκε πολὺ καλά κι ἦρθε πρῶτος σέ ὅλα τὰ ἀγωνίσματα. Οἱ ἄλλοι ἀθλητές ὅμως, ἀντὶ νὰ τὸν συγχαροῦν, ὅπως ἔπρεπε, φθόνησαν τὴ δόξα του καὶ τὸν σκότωσαν.

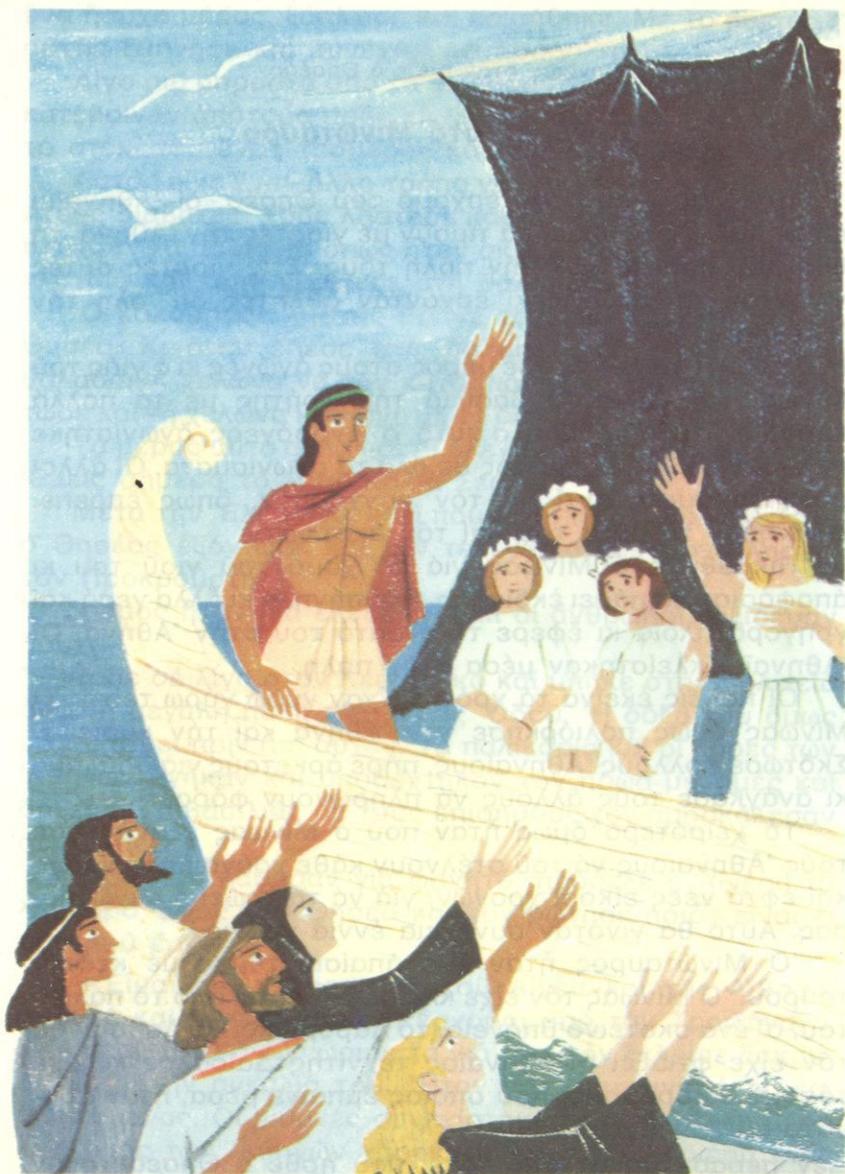
Πικράθηκε ὁ Μίνωας γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ γιοῦ του κι ἀποφάσισε νὰ πάρει ἐκδίκηση. Ναυπήγησε κι ἄλλα γερά καὶ γρήγορα πλοῖα κι ἔφερε τὸ στρατό του στὴν Ἀθήνα. Οἱ Ἀθηναῖοι κλείστηκαν μέσα στὴν πόλη.

Οἱ πόλεις ἐκεῖνα τὰ χρόνια εἶχαν γύρω γύρω τεῖχη. Ὁ Μίνωας ὅμως πολιόρκησε τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν κυρίεψε. Σκότωσε πολλοὺς Ἀθηναίους, πῆρε ἀρκετοὺς γιὰ δούλους κι ἀνάγκασε τοὺς ἄλλους νὰ πληρώνουν φόρο.

Τὸ χειρότερο ὅμως ἦταν πού ὁ Μίνωας ἐξανάγκασε τοὺς Ἀθηναίους νὰ τοῦ στέλνουν κάθε χρόνο ἑπτὰ νέους καὶ ἑπτὰ νέες εἴκοσι χρονῶν, γιὰ νὰ τὰ τρώει ὁ Μινώταυρος. Αὐτὸ θὰ γινόταν συνέχεια ἐννιά χρόνια.

Ὁ Μινώταυρος ἦταν ἕνα ἀπαίσιο τέρας μέ κεφάλι ταύρου. Ὁ Μίνωας τὸν εἶχε κλεισμένο κάτω ἀπὸ τὸ παλάτι του, σ' ἕνα σκοτεινὸ ὑπόγειο, τὸ Λαβύρινθο. Τὸ Λαβύρινθο τὸν εἶχε φτιάξει ὁ Ἀθηναῖος τεχνίτης Δαίδαλος κι εἶχε τόσους διαδρόμους, πού ὅποιος ἔμπαινε μέσα, ἦταν ἀδύνατο νὰ ξαναβγεῖ.

Δέν πέρασε μῆνας ἀπὸ τότε, πού ἦρθε ὁ Θησέας στὴν Ἀθήνα, καὶ μιά μέρα μαζεύτηκαν, γιὰ τρίτη χρονιά, στὴν

ἀγορά τὰ ἀγόρια καί τὰ κορίτσια, πού εἶχαν γίνει εἴκοσι χρονῶν. Μπροστά στό λαό καί τό βασιλιά θά ἔβαζαν κληρο, νά βγοῦν οἱ δεκατέσσερις νέοι καί νέες γιά τό Μινώταυρο. Στήν παραλία ἦταν ἔτοιμο τό καράβι μέ τὰ μαῦρο πανιά. “Ὀλος ὁ κόσμος ἦταν δακρυσμένος.

Προτοῦ ἀρχίσει ἡ κλήρωση, βγῆκε μπροστά ὁ Θεσέας καί εἶπε:

— Ἀθηναῖοι, μεγάλη ἀδικία γίνεται στή χώρα μας. Ζητῶ τήν ἄδειά σας νά πάω στήν Κρήτη, γιά νά σκοτώσω τό Μινώταυρο.

— Παιδί μου, ἐσύ εἶσαι διάδοχος τοῦ θρόνου. Ἄν σκοτωθεῖς θά μείνει ἡ Ἀθήνα χωρίς βασιλιά, τοῦ εἶπε ὁ Αἰγέας.

— Βασιλιά Αἰγέα, καλύτερα νά σκοτωθῶ, παρά νά γίνω βασιλιάς καί νά στέλνω τὰ παιδιά τῆς Ἀθήνας στό Μινώταυρο.

“Ὑστερα εἶπε σέ κείνους, πού τραβοῦσαν τούς κλήρους:

— Ὁ πρῶτος κληρός εἶναι δικός μου. Νά κληρωθοῦν ἄλλοι ἔξι.

Ὁ Αἰγέας θαύμασε τήν παλικαριά τοῦ γιοῦ του καί συγκινημένος εἶπε:

— Παιδιά μου, νά πᾶτε στό καλό. Κι ἄν γυρίσετε ζωντανά, μήν ξεχάσετε νά βάλετε στό πλοῖο ἄσπρα πανιά.

“Ὡστε λοιπόν θά πήγαινε ἐκείνη τή χρονιά στήν Κρήτη κι ὁ ἥρωας Θεσέας! Τά δάκρυα τοῦ κόσμου σταμάτησαν. Στίς ψυχές τους, σάν ἄσπρο περιστέρι, φώλιασε ἡ ἐλπίδα.

4. Ὁ Θεσέας σκοτώνει τό Μινώταυρο.

Αὐτή τή φορά, στό πλοῖο μέ τὰ μαῦρα πανιά δέν ἀκούγονταν κλάματα. Ὁ Θεσέας τούς ἔδινε θάρρος κι ὅλα τὰ παιδιά εἶχαν μιᾶ ἐλπίδα, πώς θά γύριζαν πάλι. Ἔφτασαν στήν Κρήτη πρῶι κι ὁ Θεσέας ζήτησε νά τόν πᾶνε ἀμέσως στό βασιλιά. Ἦθελε νά τοῦ μιλήσει.

Τούς δέχτηκε ὁ Μίνωας καθισμένος σ' ἕναν ψηλό πέτρινο θρόνο. Ἦταν ἐκεῖ καί ἄλλοι ἐπίσημοι καί ἡ Ἀριάδ-

νη, ἡ κόρη τοῦ Μίνωα. Τότε ὁ Θησεάς εἶπε:
— Βασιλιά τῆς Κρήτης, πολλοὺς νέους τῆς Ἀθήνας ἔριξε
ὡς τώρα στό Λαβύρινθο. Αὐτή τή φορά ἦρθα κι ἐγώ, ὁ
Θησεάς, ὁ γιός τοῦ Αἰγέα. Ἦρθα νά παλέψω μέ τό
Μινώταυρο. Ἄν τόν νικήσω, νά μᾶς ἀφήσεις νά γυρίσουμε
στήν πατριδα μας. Ἄν νικηθῶ, ἄς χαθοῦμε ὅλοι.

Ἦξερε ὁ Μίνωας, πῶς ὁ Μινώταυρος ἦταν ἀνίκητος καί
εἶπε:

— Θησεά, σοῦ δίνω τό λόγο μου, πῶς ἂν σκοτώσεις τό
Μινώταυρο καί βγεῖς μέ τούς συντρόφους σου ἀπό τό
Λαβύρινθο, θά σᾶς ἀφήσω νά γυρίσετε στόν Ἀθήνα. Κι
οὔτε θά ξαναζητήσω ἄλλους νέους.

Αὐτά εἶπε ὁ Μίνωας κι ἔδωσε διαταγή νά τούς ὀδηγή-
σουν στό Λαβύρινθο. Ἡ Ἀριάδνη συμπάθησε τό ὄμορφο
καί γενναῖο παλικάρι, λυπήθηκε τά νέα παιδιά τῆς Ἀθήνας
καί θέλησε νά τούς βοηθήσει. Τή στιγμή λοιπόν πού
κατέβαιναν τίς σκάλες, πλησίασε τό Θησεά καί τοῦ εἶπε:

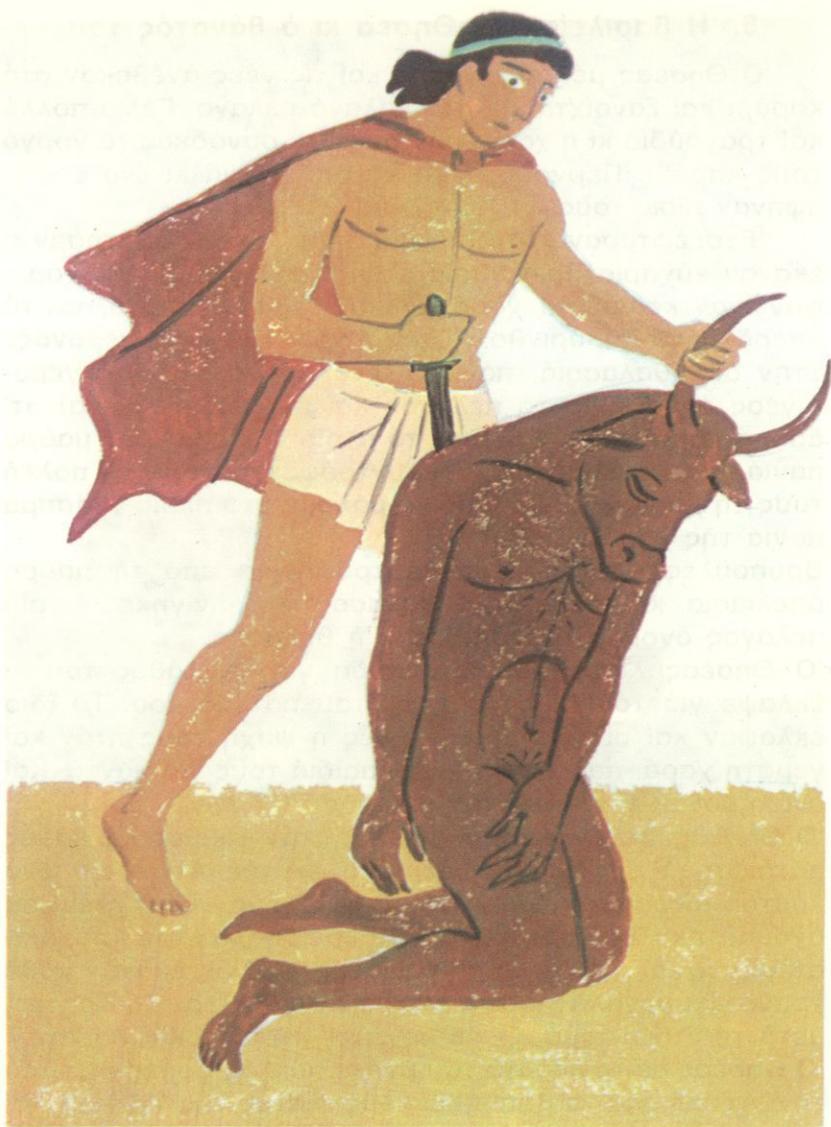
— Θησεά, πάρε αὐτό τό κουβάρι κι ὅταν θά μπῆτε στό
Λαβύρινθο, δέσε τήν ἄκρη του στό θύρα. Ὅσο προχωρεῖς
νά τό ξετυλίγεις. Ἄν σκοτώσεις τό Μινώταυρο, νά τό
τυλίγεις πάλι, γιά νά βρεῖς τήν πόρτα νά βγεῖς. Τοῦ
εὐχήθηκε καλή τύχη κι ἔφυγε.

Τούς ἔβαλαν στό Λαβύρινθο. Ὁ Θησεάς ἔκανε ὅ,τι τοῦ
εἶπε ἡ Ἀριάδνη. Προχώρησαν στούς σκοτεινοὺς διαδρό-
μους. Μπροστά πήγαινε ὁ Θησεάς. Ἐφτασαν σ' ἓνα μέρος
πού φωτιζόταν λίγο ἀπό μιά τρύπα. Τούς μυρίστηκε ὁ
πεινασμένος Μινώταυρος, ἄρχισε νά μουγκρίζει καί νά
ῤχεται καταπάνω τους.

Ὅρμησε πρῶτος ὁ Θησεάς κι ἀρπάζει τό τέρας ἀπό τά
κέρατα. Πάλεψαν πολλή ὥρα. Ὁ ἥρωας μέ τέχνη καί
δύναμη κούρασε τό θηρίο, τό ἔριξε κάτω καί τό σκότωσε.

Τυλίγοντας ὕστερα τό κουβάρι (τό μίτο τῆς Ἀριάδνης)
βγῆκαν ὅλοι χαρούμενοι στό φῶς.

Ὁ Μίνωας θαύμασε τό θάρρος καί τήν παλικαριά τοῦ
Θησεά καί κράτησε τό λόγο του.

Ἑρώτηση

Πόσες καλές πράξεις υπάρχουν σ' αυτό τό μάθημα;

5. Ἡ βασιλεία τοῦ Θησέα κι ὁ θάνατός του

Ὁ Θησέας μέ τούς νέους καί τίς νέες ἀνέβηκαν στό καράβι καί ξανοίχτηκαν στό γαλανό πέλαγο. Γέλια πολλά καί τραγούδια κι ἡ χαρά, σάν δελφίни, συνόδευε τό γοργό τους καράβι. Περνοῦσαν κοντά ἀπό νησιά κι ἕνα ἕνα τ' ἄφηναν πίσω τους.

Ἔτσι ἔφτασαν στό ἱερό νησί Δῆλο. Ἐκεῖ σταμάτησαν κι ἔκαναν εὐχαριστήρια θυσία στόν Ἀπόλλωνα. Μετά χόρεψαν ἕναν καινούριο χορό, μέ μπερδεμένα βήματα, σάν τό μπερδεμένο Λαβύρινθο. Αὐτός ὁ χορός λέγεται **γέρανος**. Στήν ἀκροθαλασσιά, πάνω σ' ἕνα βράχο ψηλό, ὁ γερο-Αἰγέας ἀγνάντευε τό πέλαγος καί περίμενε. Καί νά! στ' ἄσπρα κύματα πέρα, βλέπει τό πλοῖο νά γυρίζει μέ μαῦρα πανιά. Γιατί ὁ Θησέας καί οἱ συντρόφοι του, ἀπ' τήν πολλή τους τή χαρά, λησμόνησαν νά βάλουν στό πλοῖο τ' ἄσπρα πανιά τῆς χαρᾶς.

Βρυσούλες ἔγιναν τά μάτια τοῦ Αἰγέα ἀπό τή μαύρη ἀπελπισία κι ἔπεσε στή θάλασσα καί πνίγηκε. Αἰγαῖο πέλαγος ὀνομάστηκε ἀπό τότε ἡ θάλασσα.

Ὁ Θησέας λυπήθηκε κατάκαρδα γιά τό λάθος του κι ἔκλαψε γιά τόν ἄδικο θάνατο τοῦ πατέρα του. Τό ἴδιο ἔκλαψαν καί οἱ Ἀθηναῖοι. Ὅμως ἡ ψυχή τους ἦταν καί γεμάτη χαρά, πού σώθηκαν τά παιδιά τους γιά πάντα. Καί ἀνακήρυξαν τό Θησέα βασιλιά τῆς Ἀθήνας.

Ὁ Θησέας, ὅσα χρόνια βασίλεψε, ἦταν δίκαιος καί καλός πατριώτης. Ἐνωσε τίς δώδεκα πόλεις τῆς Ἀττικῆς σ' ἕνα κράτος κι ὄρισε πρωτεύουσα τήν Ἀθήνα. Αὐτή ἡ ἔνωση ὀνομάστηκε **Συνοικισμός**. Κι ἐπειδὴ ὅλοι ἦταν εὐχαριστημένοι, καί γιά νά θυμοῦνται τό γεγονός, ἔκαναν κάθε χρόνο μιά μεγάλη γιορτή, τά **Παναθήναια**. Τό Κράτος, μετά τό Συνοικισμό, ἔγινε μεγάλο, πλούσιο καί δυνατό.

Ὁ Θησέας μέ τό στρατό του βγῆκε πολλές φορές ἔξω ἀπό τήν Ἀττική, γιά νά βοηθήσει τούς φίλους τῆς Ἀθήνας καί νά τιμωρήσει τούς ἐχθρούς της.

Μιά φορά πού ἀπουσίαζε, οἱ ἐχθροί του πού ἤθελαν νά τοῦ πάρουν τή βασιλεία, τόν κατηγοροῦσαν στούς Ἀθηναίους.

Οί Ἀθηναῖοι τούς πίστεψαν κι ἔστειλαν παραγγελία στό Θησέα νά μὴν ξαναγυρίσει στήν Ἀθήνα (τόν ἐξόρισαν). Ὁ Θησέας, πικραμένος γιά τήν ἀχαριστία τους, πῆγε στή Σκύρο, στό βασιλιά Λυκομήδη, πού ἦταν φίλος τοῦ πατέρα του. Ὁ Λυκομήδης στήν ἀρχή τόν καλοδέχτηκε. Ἀλλά ὕστερα φοβήθηκε μὴν τόν ἀγαπήσει ὁ λαός καί δώσει σ' αὐτόν τή βασιλεία. Γι' αὐτό, μιά μέρα πού ἔκαναν περίπατο, τόν ἔσπρωξε σ' ἓνα γκρεμό καί τόν σκότωσε.

Οἱ Ἀθηναῖοι μετάνιωσαν γιά τήν ἀχαριστία, πού ἔδειξαν στόν πιό καλό βασιλιά τους. Γι' αὐτό, ὕστερ' ἀπό χρόνια, ἔφεραν τά κόκαλά του καί τά ἔθαψαν στήν Ἀθήνα. Πάνω στόν τάφο του ἔστησαν βωμό καί ὁ χώρος αὐτός ὀνομάστηκε ἱερό τοῦ Θησέα. Δέ γνωρίζουμε ἀκριβῶς τή θέση του. Ὁ ναός πού σήμερα ὀνομάζουμε Θησεῖο ἦταν ἀφιερωμένος στόν Ἡφαιστο.

Ο ΜΙΝΩΑΣ ΘΑΛΑΣΣΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

Ὁ Μίνωας εἶναι ὁ παλιότερος, ἀπ' ὅσους ἔχουμε ἀκουστά, πού ἀπόκτησε μεγάλη ναυτική δύναμη. Μέ αὐτή κυριάρχησε στίς περισσότερες ἑλληνικές θάλασσες. Κυρίεισε τίς Κυκλάδες κι ἔδιωξε τούς Κάρες.

Στίς περισσότερες ἀπ' αὐτές ἐγκατέστησε ἀποικίες κι ἔβαλε ἡγεμόνες τούς γιούς του. Ξεκαθάρισε τίς θάλασσες ἀπό τούς πειρατές καί τούς κουρσάρους καί μετέφερε χωρίς κίνδυνο τά εἰσοδήματα ἀπό τίς ἀποικίες στήν Κρήτη.

Θουκυδίδης (Ἐλεύθερη ἀπόδοση κ. Καλ.)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Α' Συμπλήρωσε τίς λέξεις πού λείπουν.

Ὁ Θησέας ἦταν γιός τῆς ..... καί τοῦ ..... Μεγάλωσε μέ τή μητέρα του καί τόν παππού του ..... Ὄταν ἔγινε .. χρονῶν ἀνασήκωσε τό βράχο πῆρε τό ..... καί τά ..... καί ἔφυγε γιά τήν ..... Καθάρισε τό δρόμο ἀπό τέσσερις φοβερούς ληστές: τόν ....., τό ....., τό ..... καί τόν ..... Στήν ..... τόν ὑποδέχτηκαν μέ τιμές. Πῆγε μέ ἑφτά ..... καί ἑφτά ..... στήν ....., πού ἦταν βασιλιάς ὁ ....., γιά νά σκοτώσει τό ..... Τόν βοήθησε ἡ ....., πού τοῦ

ἔδωσε τό ..... Στό γυρισμό πέρασαν ἀπό τό νησί . . . . καί χόρεψαν τό χορό ..... Ἀπό τή χαρά τους ξέχασαν ν' ἀλλάξουν τά .....κι ὁ ....., ὅταν τά εἶδε πάλι ..... ἔπεσε στή θάλασσα καί πνίγηκε. Ἀπό τότε ἡ θάλασσα αὐτή ὀνομάζεται ..... Μετά τόν ἄδικο θάνατο τοῦ ..... ὁ Θησεάς ἔγινε βασιλιάς στήν ..... "Ἐνα ἀπό τά σπουδαιότερα ἔργα του εἶναι ὁ ..... "Υστερα ἀπό λίγα χρόνια ὁ Θησεάς ἐξορίστηκε στή ..... Ὁ ..... τόν ἔσπρωξε σ' ἕνα γκρεμό καί σκοτώθηκε. Ἀργότερα μετέφεραν τά κόκαλά του καί τά ἔθαψαν στήν ..... Πάνω στόν τάφο του χτίστηκε τό .....

Β' "Ἐνωσε μέ γραμμές τίς λέξεις πού ταιριάζουν.

Σκείρνας	λαβύρινθος
Δελφοί	μίτος
Δαίδαλος	ληστής
Ἀριάδνη	Τροιζήνα
Παναθήναια	γιορτή
Αἰγέας	μαντεῖο
Πιθέας	Σούνιο

Γ' Ἀκροστιχίδα

1. — — — — —	1. Ἀπό κεῖ πέρασε ὁ Θησεάς καί μπήκε στήν Ἀθήνα
2. — — — — —	2. Αὐτή βοήθησε τό Θησεά
3. — — — — —	3. Στενό ἀνάμεσα σέ δύο θάλασσες
4. — — — — —	4. Σ' αὐτό τό νησί χόρεψαν τό γέρανο
5. — — — — —	5. Βασιλόπουλο - πρωταθλητής
6. — — — — —	6. Μέσα σ' αὐτόν ζοῦσε τό τέρας
7. — — — — —	7. Ἔφτιαξε μ' αὐτό ὁ Θησεάς κιθάρα
8. — — — — —	8. Ἔτσι ὀνομάστηκε ἡ ἔνωση τῶν πόλεων τῆς Ἀττικῆς

Δ' Σωστό — Λάθος

Στό κενό τετράγωνο σημείωσε Σ γιά τίς σωστές καί Λ γιά τίς λαθεμένες προτάσεις

"Ἐνα πλοῖο μέ μαύρα πανιά ἔφερε τά κόκκαλα τοῦ Θησεά ἀπό τή Σκύρο στήν Ἀθήνα.

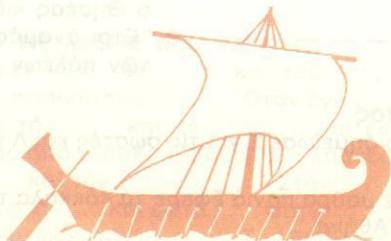
- Τό μαντεῖο τῶν Δελφῶν ἔδωσε χρησμό στόν Ἄνδρόγεο νά πάρει γυναίκα του τήν Αἶθρα.
- Ὁ Θησεάς προτίμησε νά ἔλθει ἀπό τήν Τροιζήνα στήν Ἀθήνα ἀπό τήν Ξηρά, γιά νά καθαρίσει τό δρόμο ἀπό τούς ληστές.

Ε' Ποιά εἶναι ἡ σωστή λέξη; Ὑπογράμμισέ την.

1. Ὁ Θησεάς εἶχε μητέρα α) τήν Ἄλκηστη, β) τήν Αἶθρα, γ) τήν Ἀριάδνη;
2. Ὁ Μίνωας πολιορκήσε α) τήν Τροιζήνα, β) τήν Ἐλευσίνα, γ) τήν Ἀθήνα;
3. Ἔργο τοῦ Θησεά ἦταν α) ἡ Ἱερά Ὁδός, β) τό Θησεῖο, γ) ὁ Συνοικισμός;
4. Ὁ γέρανός εἶναι α) κιθάρα, β) χορός, γ) ξίφος;
5. Τό Θησεῖο εἶναι α) τάφος, β) τεῖχος, γ) ναός;

ΣΤ' ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ Θησεάς εἶναι ἥρωας;
2. Ποιά πράξη τοῦ Θησεά θαυμάζεις πιά πολύ;
3. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐξόρισαν τό Θησεά γιατί ὕστερα μετάνιωσαν;
4. Ποῖο ἦταν τό σπουδαιότερο ἔργο τοῦ Θησεά, ὅταν ἦταν βασιλιάς στήν Ἀθήνα;

Δ' Ο ΙΑΣΩΝΑΣ ΚΑΙ Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

1. 'Ο 'Ιάσωνας στό Πήλιο

'Επάνω στό Πήλιο λειτουργούσε τότε ένα παράξενο σχολείο, πού είχε δάσκαλο τό σοφό κένταυρο Χείρωνα. Τά μαθήματα γίνονταν σέ μιά μεγάλη σπηλιά ή μέσα στά σκιερά δάση καί πλάι στίς δροσερές πηγές. Οί μαθητές ήταν άρχοντόπουλα τής 'Ελλάδας καί σπούδαζαν εκεί, μακριά από τούς γονεΐς τους, ώσπου νά γίνουν εΐκοσι χρονών.

'Ο 'Ηρακλῆς, ό 'Αχιλλέας, ό 'Ασκληπιός ήταν μαθητές του Χείρωνα.

"Ενα πρωί, είδαν έναν άνθρωπο νά έρχεται κρατώντας από τό χέρι ένα παιδί. "Εκανε νόημα ό Χείρωνας στους μαθητές του κι εκείνοι έξαφανίστηκαν μέσα στό δάσος. "Υστερα πήγε πρός τόν ξένο καί τόν χαιρέτησε μέ σεβασμό.

— Βασιλιά τής 'Ιωλκού, δίκαιε Αΐσωνα, καλωσόρισε.

— Σοφέ καί τίμιε δάσκαλε, του είπε ό Αΐσωνας, σου έφερα τό γιό μου 'Ιάσωνα, νά τόν μεγαλώσεις καί νά τόν μορφώσεις. "Ομως δέν πρέπει νά μάθει κανένας ότι βρίσκεται έδω.

— Βασιλιά μου, ξέρω τήν ιστορία σου καί τά βάσανά σου. "Αφησε τόν 'Ιάσωνα σέ μένα καί φύγε γρήγορα. 'Ο Αΐσωνας έφυγε κι ό Χείρωνας πήρε τό παιδί στήν άγκαλιά καί του γλυκομίλησε. 'Ο 'Ιάσωνας δέ φοβήθηκε καθόλου.

'Ο Αΐσωνας ήταν βασιλιάς στήν 'Ιωλκό. 'Ο άδελφός του όμως, ό Πελίας, του πήρε τή βασιλεία μέ τή βία. 'Ο Αΐσωνας πήρε τόν 'Ιάσωνα κι έφυγε κρυφά. "Ολη τή νύχτα περπατούσε κι έτσι ξημερώθηκε στόν κένταυρο Χείρωνα.

Σ' αυτό τό σχολείο μάθαινε ό 'Ιάσωνας, χωρίς νά ξέρει ποιός είναι. "Ηταν πρώτος στ' άγωνίσματα καί στά γράμματα. "Ο,τι έλεγε ό δάσκαλος τό μάθαινε εύκολα καί τό θυμόταν πάντα. "Ηταν ένα ώραϊο παλικάρι κι ό Χείρωνας τόν άγαπούσε.

“Όταν ο Ίάσωνας ἔγινε εἴκοσι χρονῶν, τόν πήρε ὁ Χείρωνας παράμερα καί τοῦ εἶπε τήν ἱστορία τῆς γενιᾶς του. Στό τέλος τοῦ εἶπε:

— Παλικάρι μου, τώρα ξέρεις ποιός εἶσαι. Πήγαινε λοιπόν νά βρεῖς τήν πατρίδα σου καί νά πάρεις τό θρόνο τοῦ πατέρα σου. Συγκινήθηκε πολύ ὁ Ίάσωνας. Χαιρέτησε μέ σεβασμό τό δάσκαλό του κι ἔφυγε.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ό Αϊσσνας πήγε κρυφά τό γιό του στό Χείρωνα;
2. Γιατί συμπαθοῦμε τόν 'Ιάσωνα, τόν Αϊσσνα καί τό Χείρωνα;
3. Τί καλά είχε τό σχολείο τοῦ Χείρωνα;

2. 'Ο 'Ιάσσνας μαθαίνει γιά τό χρυσόμαλλο δέρμα

Στό δρόμο ό 'Ιάσσνας συνάντησε ένα πλημμυρισμένο ποτάμι. Δέν είχε γεφύρι καί μπήκε στό νερό, νά τό περάσει μέ τά πόδια. Τότε άκουσε πίσω του μιά φωνή:

— Βοήθησέ με, παλικάρι μου, νά περάσω κι εγώ.

Γύρισε ό 'Ιάσσνας κι είδε μιά γριούλα. Τή σήκωσε στά χέρια του καί τήν πέρασε πέρα. Βγήκε όμως μ' ένα σάνδαλο, γιατί τό άλλο τοῦ τό πήρε τό ποτάμι.

“Όταν άφησε τή γριούλα στήν άχθη, αὐτή μεταμορφώθηκε σέ ώραία γυναίκα, μέ θεϊκά φορέματα καί χρυσή κορώνα στά μαλλιά της.

— Δέ μέ γνωρίζεις, 'Ιάσσνα; ρώτησε μέ γλυκό χαμόγελο.

— Εἶσαι ἢ θεά “Ἡρα, πού προστατεύεις τήν πατρίδα μου, άπάντησε ό 'Ιάσσνας, πού τή γνώρισε άμέσως.

— “Άκουσε, 'Ιάσσνα, νά σοῦ πῶ μιά ἱστορία. Στό τέλος θά καταλάβεις, γιατί σοῦ τήν είπα.

«Ό βασιλιάς τοῦ 'Ορχομενοῦ 'Αθάμας είχε μέ τή γυναίκα του, τή Νεφέλη, δυό χαριτωμένα παιδιά, τό Φρίξο καί τήν “Ελλη. 'Ο 'Αθάμας όμως έγκατέλειψε τή Νεφέλη (τή χώρισε) καί πήρε δεύτερη γυναίκα, τήν 'Ινώ. 'Από τήν άρχή ἢ μητριά δέν άγαποῦσε τά δυό παιδιά· κι άργότερα, όταν άπόκτησε δυό δικά της, μίσησε τό Φρίξο καί τήν “Ελλη.

'Εφάρμοσε τότε ένα σατανικό σχέδιο, γιά νά τά έξοντώσει: “Επεισε τίς γυναίκες τοῦ 'Ορχομενοῦ νά καβουρντίσουν τό σιτάρι, πού οί άντρες τους θά έσπερναν, γιατί έτσι θά είχαν μεγαλύτερη παραγωγή. Τό καβουρντισμένο σιτάρι φυσικά δέ φύτρωσε. 'Ο λαός άρχισε νά πεινά.

'Ο 'Αθάμας έστειλε τότε ανθρώπους στό μαντείο τῶν Δελφῶν νά ρωτήσουν τί έπρεπε νά κάνουν. 'Η 'Ινώ όμως δωροδόκησε τούς άπεσταλμένους καί τούς άνάγκασε νά ποῦν ψεύτικο χρησμό, ότι δηλαδή θά καρποφοροῦσε πάλι ἢ γῆ, αν θυσιαζόταν ό Φρίξος.

Ὁ Ἀθάμας πικράθηκε πολύ. Ἐπειδὴ ὁμως πίστεψε ὅτι ἡ θυσία εἶναι θέλημα τῶν θεῶν κι ἐπειδὴ ἔπρεπε νά σώσει τό λαό του ἀπό τήν πείνα, ἀποφάσισε νά θυσιάσει τό Φρίξο.

Ὅλα ἦταν ἔτοιμα γιά τή θυσία. Οἱ ναοί στολισμένοι, ὁ μάντης, ὁ κόσμος. Νά κι ὁ Φρίξος πού πλησίαζε στεφανωμένος μέ λουλούδια. Στό πλάι κλαμένη ἡ ἀδερφή του, ἡ Ἑλλη. Ὅλοι ἦταν λυπημένοι.

Τότε ἔγινε τοῦτο τό παράξενο. Ἐνα χρυσόμαλλο κριάρι κατέβηκε ἀπ' τόν οὐρανό καί στάθηκε μπροστά στό Φρίξο καί τήν Ἑλλη. Τό εἶχε στείλει ἡ μάνα τους. Τά δύο παιδιά ἀνέβηκαν στή ράχη του καί τό κριάρι ἀνέβηκε στόν οὐρανό καί χάθηκε.

Τό χρυσόμαλλο κριάρι πήγαινε πρὸς τήν Ἀνατολή. Κάτω ἔλαμπαν τά νησιά καί τό πέλαγος. Ὅταν περνοῦσαν ἐπάνω ἀπό μιά στενή θάλασσα, ἡ Ἑλλη ζαλίστηκε κι ἔπεσε καί πνίγηκε. Αὐτή τή θάλασσα τή λένε ἀπό τότε Ἑλλησποντο.

Τέλος, τό κριάρι σταμάτησε σέ μιά παραλιακή πόλη, τήν Κολχίδα. Ὁ Φρίξος θυσιάσε τό κριάρι στό Δία καί χάρισε τό δέρμα του στό βασιλιά Αἰήτη. Τό χρυσόμαλλο δέρμα ὁ βασιλιάς τῆς Κολχίδας τό κρέμασε σέ μιά βαλανιδιά καί τό φύλαγε ἕνας ἀκοίμητος δράκοντας. Ὅποιος φέρει τό χρυσόμαλλο δέρμα στήν Ἑλλάδα, θά δοξαστεῖ πολύ».

Αὐτά εἶπε στόν Ἰάσονα ἡ θεά Ἥρα καί χάθηκε.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Βρεῖτε στό χάρτη τήν Ἰωλκό, τήν Κολχίδα, τόν Ὀρχομενό καί τόν Ἑλλησποντο.

3. Ἰάσοντας καί Πελίας

Ὁ Ἰάσοντας πῆρε σκεπτικός τό δρόμο γιά τήν Ἰωλκό.

Περπάτησε πολύ ἀκόμα καί ξαφνικά βλέπει κάτω στήν παραλία τήν πόλη. Ἦταν πολύ ὄμορφη. «Νά ἡ πατρίδα μου! Τό δοξασμένο βασίλειο τοῦ πατέρα μου!» εἶπε συγκινημένος.

Σέ λίγο μπῆκε στήν ὄμορφη πολιτεία. Ναοί, ἀγάλματα, βρύσες, ἀρχοντικά σπίτια ἦταν ἐκεῖ. Ἔφτασε μπροστά στό βασιλικό παλάτι καί σάν νοικοκύρης μπῆκε μέσα. «Κάποιο βασιλόπουλο θά εἶναι» σκέφτηκε ὁ φρουρός καί τόν ἄφησε νά περάσει. Πέρασε ἕνα διάδρομο μέ κολῶνες καί τοιχογραφίες καί μπῆκε σέ μιᾶ μεγάλη αἴθουσα. Στό βάθος, σ' ἕνα θρόνο χρυσό, καθόταν ὁ βασιλιάς Πελίας, σκεπτικός.

Σήκωσε τό κεφάλι νά δεῖ ποιός εἶναι. Ὅταν εἶδε τό παλικάρι νά ἔρχεται καταπάνω του θαρρετά, κιτρίνισε ἀπό τό φόβο του, γιατί κάποιος μάντης τοῦ εἶχε πει νά φυλάγεται ἀπό τό μονοσάνδαλο. Κι ὁ Ἰάσοντας φοροῦσε μόνο τό ἕνα σάνδαλο.

— Ποιός εἶσαι; Τί θέλεις στό παλάτι τοῦ βασιλιᾶ Πελία; εἶπε.

— Τό θρόνο τοῦ πατέρα μου, πού τόν πῆρες ἄδικα. Αὐτό θέλω. Εἶμαι ὁ Ἰάσοντας, ὁ γιός τοῦ βασιλιᾶ Αἴσωνα, εἶπε καί πλησίαζε πρὸς τό θρόνο.

Τότε ὁ Πελίας ἄρχισε νά τόν παίρνει μέ τό καλό καί τοῦ εἶπε:

— Ἄνιψιέ μου Ἰάσωνα, καλῶς ἦρθες. Ἐγώ γέρασα πιά. Δικός σου εἶναι ὁ θρόνος. Ὅμως προτοῦ γίνεις βασιλιάς, πρέπει νά κάνεις κάποιο κατόρθωμα, γιά νά σέ γνωρίσει ὁ λαός καί νά σέ ἀγαπήσει.

Στό μυαλό τοῦ Ἰάσωνα ἦρθε τότε ἡ ἱστορία τῆς Ἥρας καί εἶπε στόν Πελία.

— Βασιλιά, Πελία, θά κάνω, ὅπως λές, ἕνα κατόρθωμα. Θά πάω στήν Κολχίδα νά φέρω τό χρυσόμαλλο δέρμα.

— Στό καλό νά πᾶς, ἀνιψιέ μου, κι εὐχομαι νά γυρίσεις

γρήγορα, είπε ο Πελάς. Ήταν χαρούμενος, γιατί πίστευε πώς δε θα γύριζε ζωντανός ο Ίάσοντας.

— Θα πάω και θα γυρίσω δοξασμένος, Πελία. Κι ως τότε, έχεις καιρό νά μετανιώσεις για τήν άδικη πράξη σου.

ΕΡΓΑΣΙΑ:

‘Ο ἄδικος ἄλλα λέει κι ἄλλα σκέφτεται. Βρείτε ἓνα παράδειγμα ἀπὸ τὸ παραπάνω μάθημα.

4. Ἡ Ἀργοναυτική ἐκστρατεία

“Ἐνα τέτοιο ταξίδι χρειαζόταν πλοῖο γερό καί γενναίους συντρόφους. Κάλεσε ὁ Ἰάσοντας τὸν Ἄργο, τὸν ξακουσμένο ναυπηγὸ, κι ἐκεῖνος τοῦ σχεδίασε ἓνα γρήγορο, ὄμορφο καί γερό καράβι μὲ πενήντα κουπιά. Ἡ ἴδια ἢ Ἡρα βοήθησε νὰ κατεβάσουν τὰ ξύλα ἀπὸ τὸ Πήλιο. Καί ἡ Ἀθηνᾶ κάρφωσε στὴν πλώρη του ἓνα κομμάτι ξύλο ἀπὸ τὴν ἱερὴ βαλανιδιά τῆς Δωδώνης. Τὸ ξύλο αὐτὸ εἶχε τὸ χάρισμα νὰ μιλάει καί νὰ προλέγει τὸ μέλλον.

Κάλεσε ὕστερα ὁ Ἰάσοντας πενήντα ἥρωες, γιὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Κι ἦρθαν ὁ Πηλέας, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Ὀρφέας, ὁ Τίφης, ὁ Θησέας, ὁ Εὐφημος, ὁ Μελέαγρος, ὁ Κάστωρας κι ὁ Πολυδεύκης, ὁ Ζήτης καί ὁ Κάλαης, οἱ Διόσκουροι καί ἄλλοι.

“Ὅταν συγκεντρώθηκαν ὅλοι στὴν Ἰωλκὸ, ἔκαναν ἀρχηγὸ τὸν Ἰάσωνα, κυβερνήτη τὸν Τίφη κι ὀνόμασαν τὸ πλοῖο τους Ἀργώ. Κι ἀφοῦ ἔκαναν θυσίες στοὺς Θεούς, νὰ ἔχουν καλὸ ταξίδι, πῆραν στὰ δυνατὰ τους χέρια τὰ κουπιά καί ξανοίχτηκαν στὸ πέλαγος. Κόσμος πολὺς στὴν παραλία τοὺς κατευόδωνε. Σέ λίγο δὲν ξεχώριζες τ’ ἄσπρα πανιά, μέσα στὰ ἄσπρα κύματα. “Ἐτσι ἄρχισε ἡ περίφημη Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία.

Οἱ Ἀργοναῦτες τράβηξαν κατὰ κεῖ πού βγαίνει ὁ ἥλιος. Στὴ Λῆμνο πῆραν τροφές καί νερό κι ἀπὸ κεῖ ἄραξαν σ’ ἓνα λιμάνι τοῦ Ἑλλησπόντου, νὰ ρωτήσουν τὸν τυφλὸ μάντη Φινέα γιὰ τὸ ταξίδι τους.

— “Ὅταν κάθομαι νὰ φάω ἔρχονται τὰ φτερωτὰ τέρατα, οἱ Ἄρπυιες καί μοῦ παίρνουν τὸ φαγητό. “Ἄν μὲ γλιτώσετε ἀπ’ αὐτὸ τὸ μαρτύριο, θὰ σᾶς πῶ ὅσα ξέρω, εἶπε ὁ Φινέας.

Στρώνουν τραπέζι νὰ φᾶνε καί νὰ! παρουσιάζονται οἱ Ἄρπυιες. Ἄρπαξαν τότε τὰ τόξα τὰ δύο φτερωτὰ ἀδέρφια Ζήτης καί Κάλαης, τίς καταδίωξαν καί τίς ἀνάγκασαν νὰ

ὑποσχεθοῦν ὅτι δέ θά ξαναενοχλήσουν τό Φινέα. Ὁ Φινέας, ἀφοῦ ἔφαγε μέ τήν ἡσυχία του, εἶπε στούς Ἀργοναῦτες:

— Ἐδῶ πού πάτε, θά βρεῖτε μιά στενή θάλασσα ἀνάμεσα σέ δυό πελώριους βράχους πού ἀνοιγοκλείνουν. Αὐτοί οἱ βράχοι εἶναι οἱ Συμπληγάδες Πέτρες. Ἀπό κεῖ θά περάσετε. Ὅταν φτάσετε, ἀφήστε ἕνα περιστέρι. Ἄν προλάβει νά περάσει, τότε θά προλάβετε κι ἐσεῖς.

Οἱ Ἀργοναῦτες ἔφτασαν στίς Συμπληγάδες, ἄφησαν τό περιστέρι καί πέρασε. Μόνο τήν οὐρά του ψαλίδισαν λίγο οἱ βράχοι. Ὅταν οἱ βράχοι ξανάνοιξαν ἡ Ἀργώ πέρασε σάν πουλί. Μόνον ἡ πρύμνη της κόπηκε λίγο στήν ἄκρη. Οἱ Συμπληγάδες πέτρες ξανάνοιξαν κι ἔμειναν ἀπό τότε ἀνοιχτές γιά πάντα.

Ἡ Ἀργώ περήφανη μπῆκε στόν Εὐξεινο πόντο καί τραβοῦσε γιά τήν Κολχίδα.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Δεῖξτε στό χάρτη τήν Ἰωλλό, τή Λήμνο, τόν Εὐξεινο πόντο καί τή Δωδώνη.

5. Ἰάσονας καί Αἰήτης

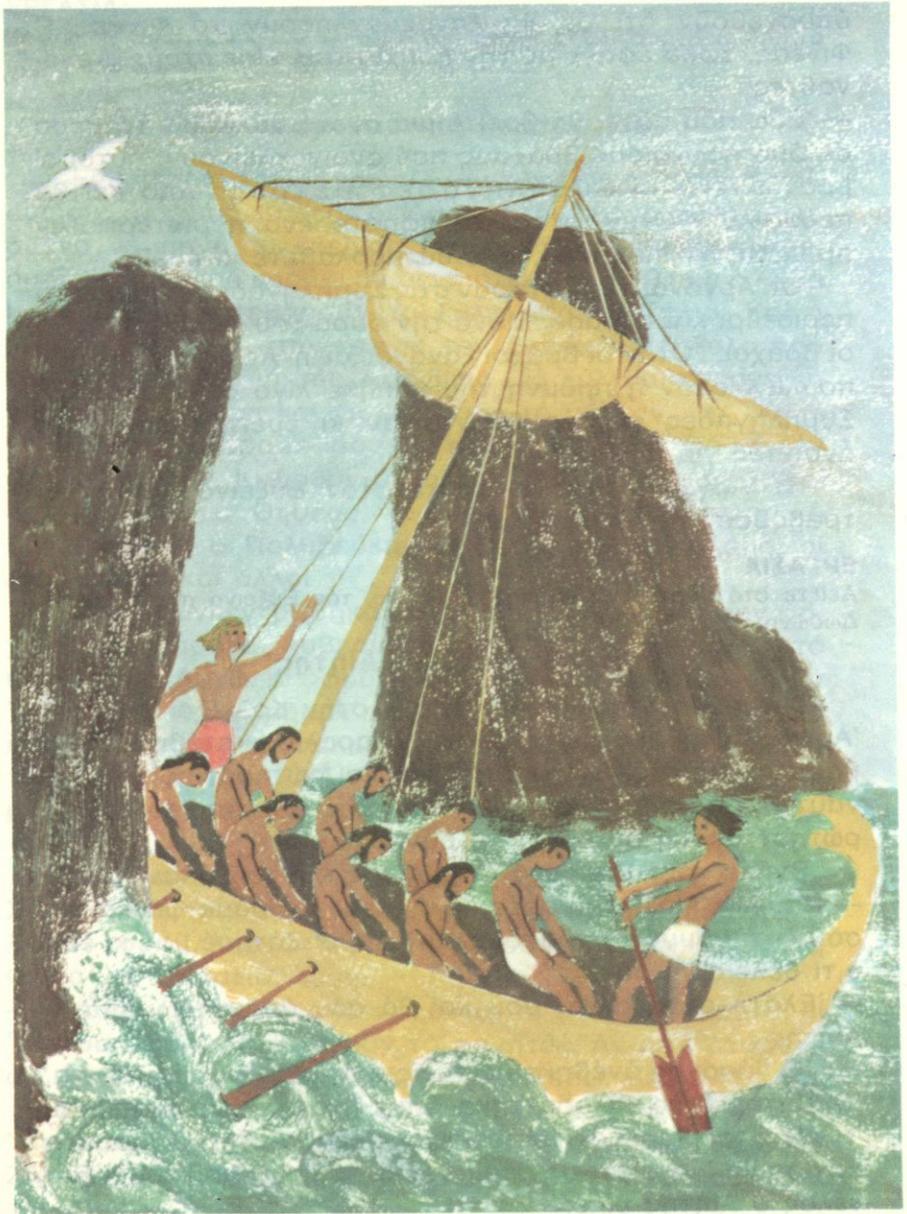
Μιά μέρα ξένο καράβι ἄραξε στήν Κολχίδα. Ἦταν ἡ Ἀργώ. Κατέβηκε κόσμος στήν παραλία, κατέβηκε κι ὁ βασιλιάς Αἰήτης. Βγῆκε μπροστά καί ρώτησε τούς Ἀργοναῦτες, ἀπό ποῦ εἶναι καί τί θέλουν στόν τόπο του. Τούς ρώτησε ἀκόμη ἄν ἔρχονται σάν φίλοι.

Βγῆκε τότε μπροστά ὁ Ἰάσονας καί τοῦ ἀπάντησε.

— Βασιλιά Αἰήτη, εἴμαστε Ἕλληνες. Ἦρθαμε φιλικά, νά σοῦ ζητήσουμε τό χρυσόμαλλο δέρμα. Ζήτησέ μας κι ἐσύ ὅ,τι θέλεις γι' αὐτό.

— Ἐλάτε στό παλάτι μου καί θά σᾶς ἀπαντήσω, εἶπε ὁ Αἰήτης.

Ὁ Ἰάσονας ἀνέβηκε μέ τρεῖς συντρόφους στό παλάτι. Ὁ Αἰήτης τούς καλοδέχτηκε, ὅπως ἦταν ἀρχαία συνήθεια. Ἡ κόρη τοῦ βασιλιά, ἡ Μήδεια τούς κέρασε, ἐνῶ ὁ Ἰάσονας ἄρχισε νά διηγεῖται τίς περιπέτειες τοῦ ταξιδιοῦ τους. Στό τέλος ὁ Αἰήτης εἶπε.

— 'Ιάσονα, θά σοῦ δώσω τό χρυσόμαλλο δέρμα, ἄν κατορθώσεις ἓνα ἄθλο. Ἔχω δυό ἀγριούς ταύρους πού βγάζουν φλόγες ἀπό τά ρουθούνια τους. Θά τούς ζέψεις στό ἀλέτρι, θά ὀργώσεις ἓνα χωράφι καί θά σπείρεις τά δόντια τοῦ δράκου, πού θά σοῦ δώσω. Δέχεσαι;

— Δέχομαι, εἶπε ὁ 'Ιάσοντας. Αὔριο τό πρῶί θά κάνω ὅ,τι μοῦ εἶπες. Χαιρέτησε εὐγενικά καί ξεκίνησε γιά τήν Ἀργώ.

Στό δρόμο βγήκε μπροστά του ἡ Μήδεια καί τοῦ λέει.

— Εἶσαι ὠραῖο καί ἄξιο παλικάρι, 'Ιάσονα, κι εἶναι κρίμα νά χαθεῖς. Ὁ πατέρας μου σᾶς ἐχθρεύεται. Τό ἔργο πού ἀνέλαβες εἶναι ἐπικίνδυνο κι ἀκατόρθωτο. Θά σέ βοηθήσω νά νικήσεις, ἄν μοῦ ὑποσχεθεῖς ὅτι θά μέ παντρευτεῖς καί θά μέ πάρεις μαζί σου στήν Ἑλλάδα. Ὁ 'Ιάσοντας τῆς ὑποσχέθηκε. Τότε ἡ Μήδεια εἶπε στόν 'Ιάσονα.

— Πάρε αὐτό τό ὑγρό κι ἄλειψε τό σῶμα σου νά μή σέ κάψουν οἱ φλόγες τῶν ταύρων. Ὅταν σπείρεις τά δόντια, θά φυτρώσουν γίγαντες. Ρίξε τότε μιά πέτρα σέ κάποιον καί βγές ἀπό τό χωράφι. Αὐτά εἶπε ἡ Μήδεια καί χάθηκε μέσα στή νύχτα.

Τήν ἄλλη μέρα ὁ 'Ιάσοντας πῆγε νά ζέψει τούς ταύρους. Ὅρμησαν ἐκεῖνοι νά τόν ξεσχίσουν, ἀλλά δέν τοῦ ἔκαναν τίποτα. Τούς ἄρπαξε ἀπό τά κέρατα ὁ 'Ιάσοντας καί τούς πέρασε τό ζυγό. Τότε ἡμέρεψαν. Ὅργωσε τό χωράφι κι ἔσπειρε τά δόντια.

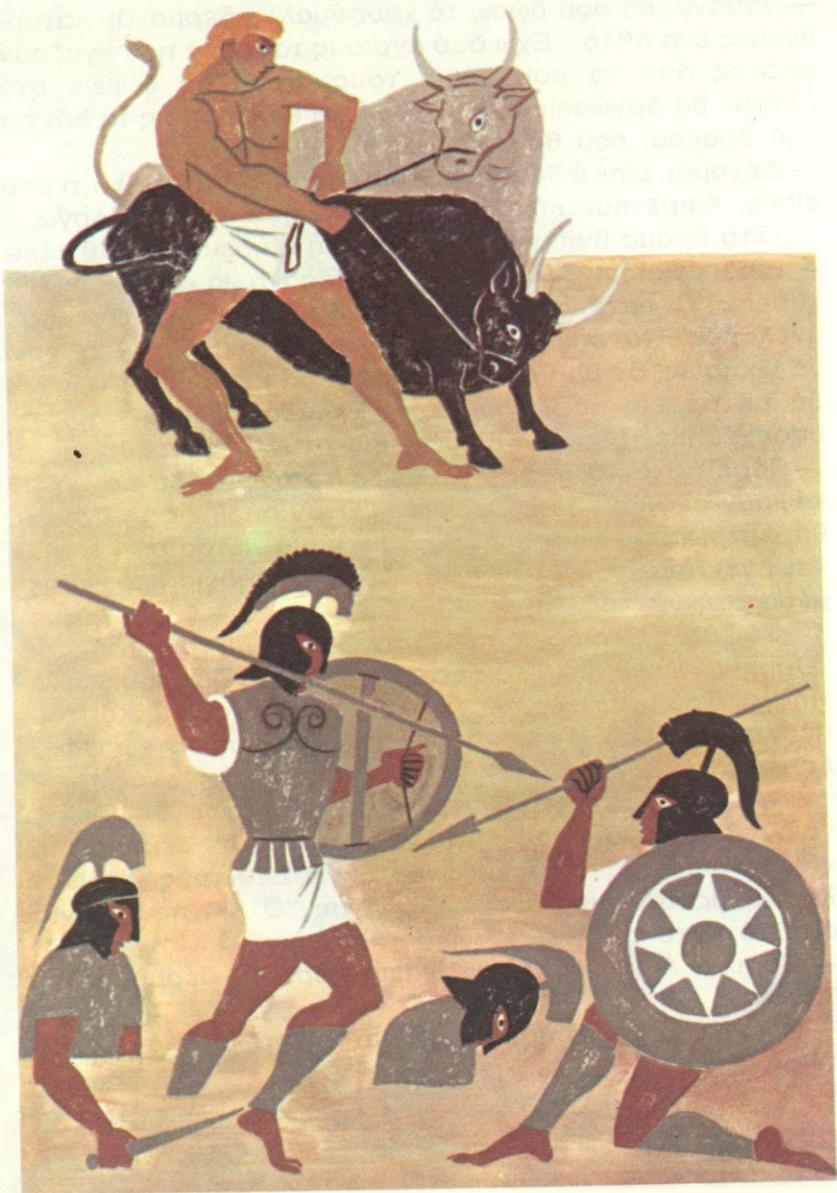
Ἄρχισαν τότε νά φυτρώνουν θεόρατοι, ὀπλισμένοι γίγαντες. Ὁ 'Ιάσοντας ἔριξε μιά πετριά σέ κάποιον. Οἱ γίγαντες ἄρχισαν νά σκοτώνονται μεταξύ τους. Τούς τελευταίους τούς σκότωσε ὁ 'Ιάσοντας. Ὁ Αἰήτης κιτρίνισε ἀπό τό κακό του.

— Βασιλιά Αἰήτη, νά μοῦ δώσεις τώρα τό δέρμα, εἶπε ὁ 'Ιάσοντας.

— Αὔριο ἔλα νά τό πάρεις, εἶπε ὁ Αἰήτης κι ἔφυγε σκεφτικός.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

Τί σκεφτόταν ὁ Αἰήτης, μετά τό κατόρθωμα τοῦ 'Ιάσονα;

6. 'Ο 'Ιάσοντας παίρνει τό χρυσόμαλλο δέρμα

'Ο 'Ιάσοντας είδε τό πρόσωπο του Αιήτη καί ύποψιάστηκε, πώς κάτι κακό έκρυβε στό νοϋ του. Πράγματι ό Αιήτης έδωσε κρυφή διαταγή νά κάψουν τήν 'Αργώ τά μεσάνυχτα.

"Όταν νύχτωσε, γύρισε ό 'Ιάσοντας στήν 'Αργώ σκεφτικός. Τότε ήρθε πάλι ή Μήδεια κρυφά καί του είπε:

— 'Ετοιμάστε τήν 'Αργώ γιά τήν έπιστροφή κι έλα νά σέ βοηθήσω, νά πάρεις τό δέρμα. "Έδωσε ό 'Ιάσοντας διαταγή νά είνai όλοι στά κουπιά καί μαζί μέ τόν 'Ορφέα άκολούθησαν τή Μήδεια.

Μπήκαν σ' ένα σκοτεινό δάσος. 'Εκει, σέ μιά βαλανιδιά, έλαμπε κρεμασμένο τό χρυσόμαλλο δέρμα. "Όταν πλησίασαν, όρμησε ό δράκοντας νά τούς πνίξει. 'Η Μήδεια τότε σήκωσε τά χέρια της, είπε κάτι μαγικά λόγια κι ό δράκοντας ήμέρεψε κι έσκυψε τό κεφάλι. 'Ο 'Ορφέας άρχισε τότε νά κρούει σιγανά τή λύρα του κι ό δράκοντας άποκοιμήθηκε.

'Ανέβηκε ό 'Ιάσοντας στή βαλανιδιά, πήρε τό χρυσόμαλλο δέρμα καί γύρισαν καί οί τρεις στό καράβι. Τά πανιά ήταν σηκωμένα καί τά παλικάρια στά κουπιά.

Τά κουπιά χτύπησαν τά ήσυχα νερά καί τό καράβι γλίστρησε μέσα στή νύχτα. Σέ λίγο ή Κολχίδα χάθηκε πίσω τους.

'Ο 'Ορφέας άρχισε νά παίζει γλυκά τή λύρα του καί τό χρυσόμαλλο δέρμα έριχνε μιά μαγευτική λάμψη στά κύματα. "Όλη τή νύχτα κωπηλατούσαν. Τό πρωί ήταν πολύ μακριά από τήν Κολχίδα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς κατάλαβε ό 'Ιάσοντας, πώς ό Αιήτης είχε βάλει στό νοϋ του κακό σχέδιο;
2. Γιατί ή Μήδεια βοήθησε τόν 'Ιάσωνα;

7. 'Ο γυρισμός

Πολύ πρίν νά ξημερώσει έμαθε ό Αιήτης πώς έλειπε ή Μήδεια, τό χρυσόμαλλο δέρμα καί ή 'Αργώ. Τρελός από

ὀργή ἔδωσε διαταγή στά πλοῖα του νά τούς κυνηγήσουν. Ἦταν ὅμως πολύ ἀργά. Οἱ Ἀργοναῦτες χάθηκαν στίς πλατιές θάλασσες καί γύριζαν ὀλόχαροι στήν πατρίδα.

1. **Σκύλλα καί Χάρυβδη.** Ἡ θάλασσα ὅμως ἔχει δύο πρόσωπα. Μιά μέρα ἀγρίεψε πολύ κι ἔριξε τήν Ἀργώ σ' ἕνα στενό, πού ἀπό τή μιὰ μεριά παραφύλαγε ἡ Σκύλλα κι ἀπό τήν ἄλλη ἡ Χάρυβδη. Ἡ Σκύλλα ἦταν ἕνα θαλασσινό τέρας πού μέ τά ἔξι κεφάλια της ἄρπαζε ὅ,τι περνοῦσε ἀπό τό στενό. Ἡ Χάρυβδη ἦταν ἕνα ἄλλο φοβερό τέρας, πού τρεῖς φορές τή μέρα ρουφοῦσε τό νερό τῆς θάλασσας καί τρεῖς τό ξανάβγαζε. Δέ θά γλύτωναν τότε, οἱ Ἀργοναῦτες, ἂν ἡ θεά Ἡρα δέν κοίμιζε γιά λίγο τά δύο τέρατα. Ἔτσι πέρασαν χωρίς νά πάθουν τίποτα.

2. **Σειρῆνες.** Μιά ὥραία μέρα πέρασαν πλάι ἀπό τίς Σειρῆνες, πού κάθονταν στήν παραλία καί τραγουδοῦσαν γλυκά. Ὅσοι ξεγελιοῦνταν καί πήγαιναν κοντά τους, ἔχαναν τή ζωή τους. Ὁ Ὀρφέας ἄρχισε τότε νά παίζει τή λύρα του καί νά τραγουδᾷ πιό μαγευτικά ἀπό τίς Σειρῆνες. Αὐτές ἀπ' τό κακό τους, πού νικήθηκαν, ἔπεσαν στή θάλασσα καί πνίγηκαν.

3. **Στό νησί τῶν Φαιάκων.** Ὑστερα ἀπό μέρες ἔφτασαν στό νησί τῶν Φαιάκων. Ὁ φιλόξενος βασιλιάς Ἀλκίνοος τούς καλοδέχτηκε. Τήν ἄλλη μέρα ὅμως ἔφτασαν στό νησί καί τά πλοῖα τοῦ Αἰήτη καί ζήτησαν τή Μῆδεια. Ὁ Ἀλκίνοος τότε τούς εἶπε: «Ἡ Μῆδεια εἶναι γυναίκα τοῦ Ἰάσονα. Καί ὑπάρχει συνήθεια καλή νά μήν χωρίζουνε τ' ἀντρόγυνα. Οἱ Ἀργοναῦτες εἶναι φιλοξενούμενοί μου. Φύγετε λοιπόν μέ τό καλό ἀπό τό νησί μου». Οἱ Κόλχοι ἔφυγαν. Σέ λίγες μέρες ἔφυγαν καί οἱ Ἀργοναῦτες.

4. **Στήν Κρήτη.** Ὁ ἄνεμος ὅμως καί τά κύματα τούς ἔριξαν στήν Κρήτη. Παρουσιάστηκε τότε στήν παραλία ὁ γίγαντας Τάλος καί δέν τούς ἄφηνε νά βγοῦν στήν ξηρά. Αὐτός εἶχε μιὰ μόνο φλέβα καί στή μιὰ ἄκρη ἦταν βουλωμένη μ' ἕνα χάλκινο καρφί.

— “Αμα πετάξεις αυτό τό καρφί στή θάλασσα, θά γίνεις άθάνατος, του εΐπε ή Μήδεια. ‘Ο κουτός γίγαντας τό πίστεψε. Τό αίμα του χύθηκε τότε όλο καί πέθανε. ”Ετσι κατέβηκαν οί ‘Αργοναύτες στήν ξηρά, πήραν τροφές καί νερό καί ξεκουράστηκαν.

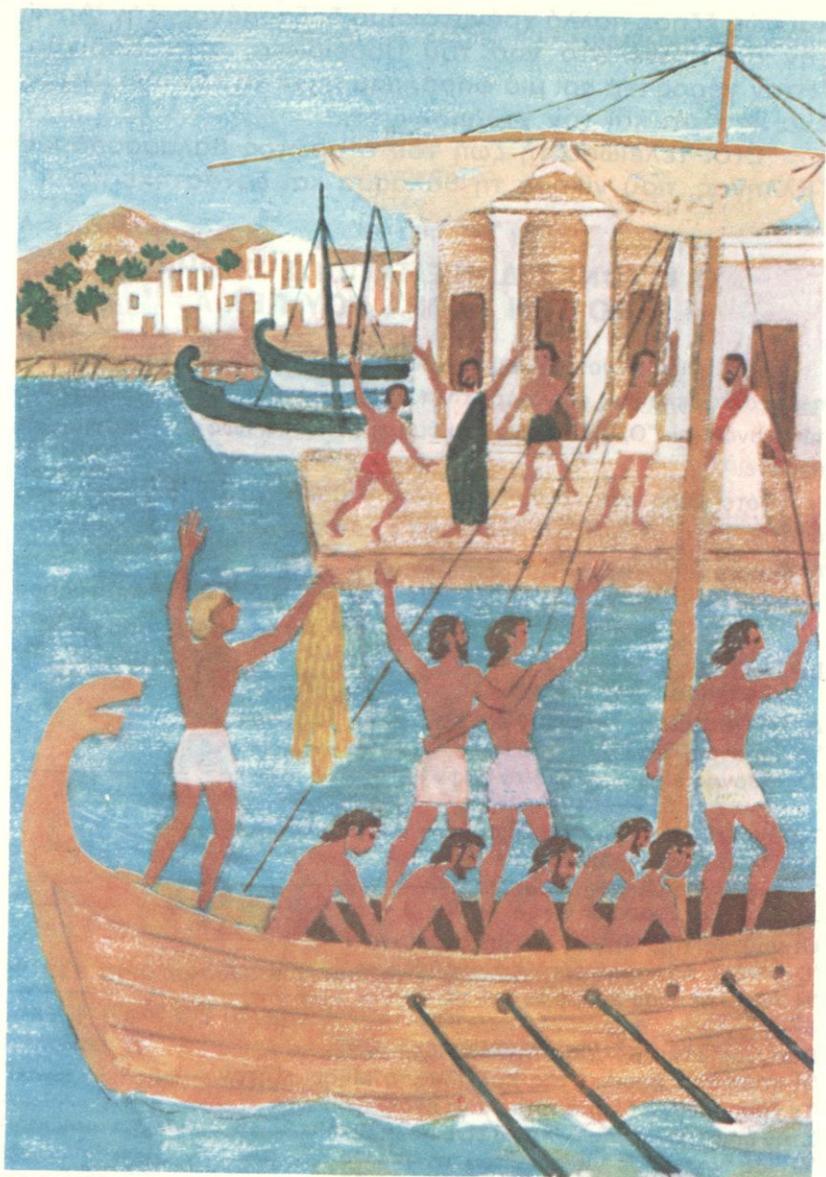
5. Στή Χώρα τών ‘Εσπερίδων. Μιά καλή μέρα ξεκίνησαν πάλι. Κατά τό βράδυ σηκώθηκαν πελώρια κύματα κι ό άνεμος έριξε τό καράβι τους στή χώρα τών ‘Εσπερίδων. ‘Εκει τούς λυπήθηκε ό θεός Τρίτωνας κι έδωσε στόν Εϋφημο ένα σβῶλο χῶμα. «”Αν κινδυνέσετε, ρίξτε στή θάλασσα», του εΐπε. Καί δέν άργησαν νά κινδυνέψουν. Ταξίδευαν μέρες κι ένα μεσημέρι τά κύματα σηκώθηκαν σάν βουνα. ‘Η ‘Αργώ παραλίγο νά βούλιαζε. ”Εριξε τότε ό Εϋφημος τό σβῶλο στό νερό κι άμέσως έγινε ένα ώραϊο νησί, ή Θήβα. Τράβηξαν τήν ‘Αργώ στήν άμμουδιά καί γλύτωσαν.

6. Οί σαΐτες του ‘Απόλλωνα. “Όταν γαλήνεψε ή θάλασσα, ξεκίνησαν πάλι γιά τήν πατρίδα. Περνούσαν ανάμεσα στίς Κυκλάδες. ”Αρχισαν νά χείρονται, γιατί σέ μία μέρα θά έφταναν στήν ‘Ιωλκό. Τή νύχτα σηκώθηκαν πάλι κύματα. Δέν ήξεραν πού πήγαιναν. ”Εχασαν τόν προσανατολισμό τους καί τό καράβι κινδύνευε νά τσακιστεί στά ξερονήσια. Τούς λυπήθηκε τότε ό ‘Απόλλωνας καί τούς έδειχνε τό δρόμο μέ φωτεινές σαΐτες. Κατά τό πρωΐ, ή θάλασσα έγινε λάδι καί ή ‘Αργώ ήταν κοντά στήν Εϋβοια. Εϋχαρίστησαν τό Θεό καί πήγαιναν τραγουδώντας. Κατά τό άπόγευμα έφτασαν στήν ‘Ιωλκό. άφοϋ είχαν περιπλανηθει τέσσερις μήνες από τότε πού άφησαν τήν Κολχίδα.

7. Στήν ‘Ιωλκό. ‘Ο λαός βγήκε καί υποδέχτηκε τούς ήρωες. Στήν πλώρη στεκόταν ό ‘Ιάσοντας μέ τό χρυσόμαλλο δέρμα. ‘Ο ‘Ορφέας έπαιζε μέ τή λύρα του ένα νικητήριο τραγούδι.

”Ετσι τελείωσε, μέσα στή δόξα, τό πρώτο μεγάλο θαλασσινό ταξίδι τών ‘Ελλήνων.

Λένε, πώς ό ‘Ιάσοντας έκανε μέ τή Μήδεια δύο παιδιά

Επιφανής
Ιωάννης

— — — — — νήτο εννοθάη ρανσοσί' Ο' — — — — —
κροιά

καί πώς ἔζησε πολλά χρόνια ἀκόμα δοξασμένος. Τὴν Ἄργω τὴν ἀφιέρωσε στό ναό τοῦ Ποσειδῶνα, στήν Κόρινθο. Ἦταν γέρος πιά καί μιά φορά, πού πῆγε νά τὴν ἰδεῖ, ἔπεσε ἕνα κατάρτι καί τόν χτύπησε.

Ἔτσι τελείωσε τὴ ζωὴ του ὁ πρῶτος θαλασσοπόρος Ἑλληνας, πού νίκησε τὴ θάλασσα καί δοξάστηκε πολύ.

Ο ΙΑΣΟΝΑΣ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΠΩΣ ΣΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΧΘΡΑ ΤΟΥ ΠΕΛΙΑ

«... Ἐπειδὴ οἱ γονεῖς μου φοβοῦνταν τόν Πελία, εἶπαν παντοῦ πῶς πέθαναν κι ἔκλαιγαν φωναχτά· τό παλάτι ἀντήχησε ἀπό τούς θρήνους τῶν γυναικῶν. Ὅλοι πίστεψαν, ἀκόμη κι ὁ Πεlias, πῶς εἶχα πραγματικά πεθάνει.

Τότε μέσα στή νύχτα, πού ἦταν ὁ μόνος μάρτυρας τῆς ἀθῶας ἀπάτης τους, μέ τυλίξανε καί κρυφά ὁ πατέρας μου μέ παρέδωσε στόν κένταυρο Χείρωνα...»

Ἀπό Ὠδὴ τοῦ Πινδάρου

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Α' Τί θυμῶσαι ἀπό τὴν ἱστορία τοῦ Ἰάσονα;

Ὁ Ἰάσονας ἦταν γιός τοῦ — — — — —

Ὁ Ἰάσονας εἶχε δάσκαλο τό σοφό — — — — —

Τό σχολεῖο τοῦ Ἰάσονα βρισκόταν στό βουνό — — — — —

Τὴν Ἄργω τὴ σχεδίασε ὁ — — — — —

Τό ταξίδι τῆς Ἄργῶς ὀνομάζεται — — — — —

Οἱ ναῦτες τῆς Ἄργῶς ὀνομάζονται — — — — —

Ὁ Φινέας ἔδωσε στοὺς Ἄργοναῦτες — — — — —

Ἡ Ἄργω πέρασε ἀνάμεσα ἀπὸ τίς — — — — —

Βασιλιάς στήν Κολχίδα ἦταν ὁ — — — — —

Ἡ κόρη τοῦ βασιλιᾶ τῆς Κολχίδας, ἡ Μήδεια, ἦταν — — — — —

Τό χρυσόμαλλο δέρμα τό φύλαγε ἕνας ἄγριπνος — — — — —

Στὴν ἐπιστροφή τῆς Ἄργῶς εἶχε πολλές — — — — —

Ὁ Ἰάσονας πῆρε γυναῖκα του τὴ — — — — —

Ὁ Ἰάσονας πέθανε στήν — — — — —

Ε' Ο ΤΡΩΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (ΙΛΙΑΔΑ)

1. Ένας γάμος παράξενος

Έγινε εκείνα τά χρόνια τοῦτο τό παράξενο. Ένα φρόνιμο παλικάρι, ὁ Πηλέας, παντρεύτηκε μιά θαλασσινή θεά, τή Θέτιδα. Έτσι πρόσταξε ὁ Δίας.

Ὁ γάμος ἔγινε στή σπηλιά τοῦ Χείρωνα μιά νύχτα μέ φεγγάρι. Στό γάμο ἤρθαν καί οἱ θεοί μέ πολύτιμα δῶρα: Ὁ Ποσειδῶνας χάρισε στό γαμπρό δυό ἀθάνατα ἄλογα. Ἡ Ἥρα ἔφερε στή νύφη τόν πέπλο. Ἡ Ἀθηνᾶ ἕναν αὐλό, ἡ Ἀφροδίτη χρυσό κύπελο, οἱ ἄλλοι θεοί μιά πανοπλία κι ὁ Χείρωνας ἕνα κοντάρι.

Οἱ θεοί γλέντησαν ὁμορφα μέ τούς ἀνθρώπους ὅλη τή νύχτα. Ὁ Ἀπόλλωνας ἔπαιξε τή λύρα του, οἱ Μοῦσες χόρευαν· μπῆκαν στό χορό κι ὁ Ἑρμῆς μέ τόν Ἄρη. Ὅλοι ἦταν χαρούμενοι.

Μόνο ἡ θεά Ἐριδα ἦταν θυμωμένη. Αὐτήν δέν τήν κάλεσαν στό γάμο, γιατί ὅπου πήγαινε, ἔβαζε τούς ἄλλους νά μαλώνουν. Πῆγε λοιπόν κι αὐτή στόν κῆπο τῶν Ἑσπερίδων, πῆρε ἕνα χρυσό μῆλο, μπῆκε ἀόρατη στή σπηλιά καί τό κύλησε ἀνάμεσα στίς θεές.

Ὅλες ἔκαναν νά τό πάρουν. Εἶδαν ὅμως ἐπάνω στό μῆλο μιά ἐπιγραφή: «Χάρισμα στήν ὠραιότερη». Ὅλες τότε ἀποτραβήχτηκαν κι ἐπέμειναν νά τό ζητοῦν ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηνᾶ καί ἡ Ἀφροδίτη.

Χάλασε τό γλέντι κι ἄρχισε ὁ τσακωμός. «Ἐγώ εἶμαι ἡ ὁμορφότερη», ἔλεγε κάθε μιά. Συμφώνησαν τελικά νά πει ὁ Δίας, ποιά εἶναι ἡ ὁμορφότερη. Ἐπειδή ὅμως ὁ Δίας δέν ἤθελε νά πικράνει καμία, εἶπε: Πηγαίνατε σ' ἐκεῖνο τό βοσκό στήν Ἰδη τῆς Τροίας, νά σᾶς κρίνει.

Πῆρε τό μῆλο ὁ γοργός Ἑρμῆς καί μαζί μέ τίς τρεῖς θεές, πέταξαν ἐπάνω ἀπό τό Αἰγαῖο. Ἐβγαίνει ὁ ἥλιος καί φώτιζε τίς πλαγιές τοῦ βουνοῦ, ὅταν ἔφτασαν στήν πολυκαρπη γῆ τῆς Τροίας.

Στάθηκαν μπροστά στόν ὁμορφο βοσκό, πού ἔπαιξε τή

φλογέρα του. Ὁ Ἑρμῆς τοῦ ἔδωσε τό μῆλο καί τοῦ εἶπε: «Σέ προστάζει ὁ Δίας νά τό δώσεις στήν πιό ὁμορφη θεά». Σάστισε ὁ βοσκός, θαμπώθηκε ἀπό τή θεϊκή ὁμορφιά τους καί δέν ἤξερε τί νά κάνει.

Βγήκε τότε ἡ Ἥρα μπροστά καί τοῦ εἶπε:

— Ἄν τό δώσεις σέ μένα, θά σέ κάνω βασιλιά σ' ὅλη τήν Ἀσία.

Ἡ Ἀθηνᾶ μίλησε δεύτερη καί εἶπε:

— Ἄν πεῖς πώς εἶμαι ἡ πιό ὁμορφη, θά σέ κάνω μεγάλο σοφό.

Τελευταία μίλησε ἡ Ἀφροδίτη καί εἶπε:

— Ἄν μοῦ δώσεις τό μῆλο, θά σοῦ δώσω τήν ὠραιότερη γυναίκα τοῦ κόσμου:

— Ὁ ὠραῖος βοσκός ἔδωσε τό μῆλο στήν ὁμορφη Ἀφροδίτη. *

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Ἐσύ σέ ποιά θεά θά ἔδινες τό μῆλο καί γιατί;
2. Ἐκαναν καλά πού δέν κάλεσαν τήν Ἑριδα στό γάμο;

2. Ποιό ἦταν τό βοσκόπουλο τῆς Ἰδης

Στήν πλοῦσια Τροία βασιλιάς ἦταν ὁ Πρίαμος κι εἶχε γυναίκα του τήν Ἑκάβη. Ὅταν γεννήθηκε τό δεύτερο παιδί τους, ἡ Ἑκάβη εἶδε ἕνα κακό ὄνειρο: Ὅτι, τάχα, πῆρε ἡ Τροία φωτιά καί καιγόταν. Τρόμαξε ὁ βασιλιάς κι ἡ βασίλισσα καί ρώτησαν τό μαντεῖο τί σημαίνει τό ὄνειρο. «Τό παιδί πού γεννήθηκε θά κάψει μιά μέρα τήν Τροία», τοὺς ἀπάντησε.

Λυπημένοι ὁ Πρίαμος καί ἡ Ἑκάβη ἔδωσαν τό παιδί σ' ἕνα δοῦλο νά τό πάει καί νά τό παρατήσει στό βουνό Ἰδη, γιά νά χαθεῖ. Ἐκλαιγε τό μωρό, ὅταν τό ἄφησε ὁ δοῦλος μέσα στό δάσος. Τό ἄκουσε μιά ἀρκούδα, τό πῆρε στή φωλιά της καί τό μεγάλωσε μέ τό γάλα της.

Ὅταν ἄρχισε νά τρέχει, τό εἶδαν μιά μέρα οἱ βοσκοί τοῦ Πριάμου καί τό ἔπιασαν. Τό μεγάλωσαν σάν δικό τους παιδί καί τ' ὀνόμασαν Πάρη. Ἦταν γερό κι ὁμορφο παιδί κι

ἔμαθε γρήγορα νά μιλάει καί νά πολεμάει. Ἔτσι λοιπόν ὁ Πάρης ἔγινε βοσκός στά κοπάδια τοῦ πατέρα του, χωρίς νά ξέρει τίποτε ὁ Πρίαμος. Αὐτός ἦταν ὁ βοσκός, πού ἔκρινε τίς τρεῖς θεές.

Πέρασαν χρόνια ἀπό τότε. Ἡ Ἐκάβη ἔκλαιγε γιά τό χαμένο παιδί της κι ὁ Πρίαμος, γιά νά τήν κάνει νά χαρεῖ, πρόσταξε νά γίνουν στό παλάτι ἀγῶνες. Βραβεῖο στό νικητή θά ἔδινε τόν καλύτερο ταῦρο του.

Ἔτυχε ὅμως ὁ ταῦρος αὐτός νά βρίσκεται στό κοπάδι τοῦ Πάρη. Κι ὅταν ἦρθαν νά τόν πάρουν, ὁ Πάρης λυπήθηκε πολύ, γιατί τόν ἀγαποῦσε περισσότερο ἀπ' ὅλους τούς ἄλλους.

Ἀποφάσισε λοιπόν νά πάει ν' ἀγωνιστεῖ κι αὐτός, μήπως τόν κερδίσει. Στούς ἀγῶνες νίκησε ὁ Πάρης κι ἐτοιμαζόταν νά πάρει τόν ὄμορφο ταῦρο. Θύμωσαν τότε τά βασιλόπουλα, πού τά νίκησε ἕνας βοσκός, κι ὄρμησαν νά τόν σκοτώσουν. Τότε ἡ Κασσάνδρα, ἡ κόρη τοῦ Πριάμου, πού ἦταν μάντισσα, γνώρισε τόν ἀδελφό της κι ἔβγαλε μιά δυνατή φωνή.

— Πρίαμε, σκοτώνουν τό γιό σου!

Ἔτσι ἀναγνώρισαν τόν Πάρη οἱ δικοί του, τόν ἔσφιξαν στήν ἀγκαλιά τους κι ὅλοι ξέχασαν τόν παλιό χρησμό.

Ἐζησε λίγα χρόνια στό παλάτι ὁ Πάρης καί μιά μέρα παρουσιάστηκε μπροστά του ἡ Ἀφροδίτη καί τοῦ λέει:

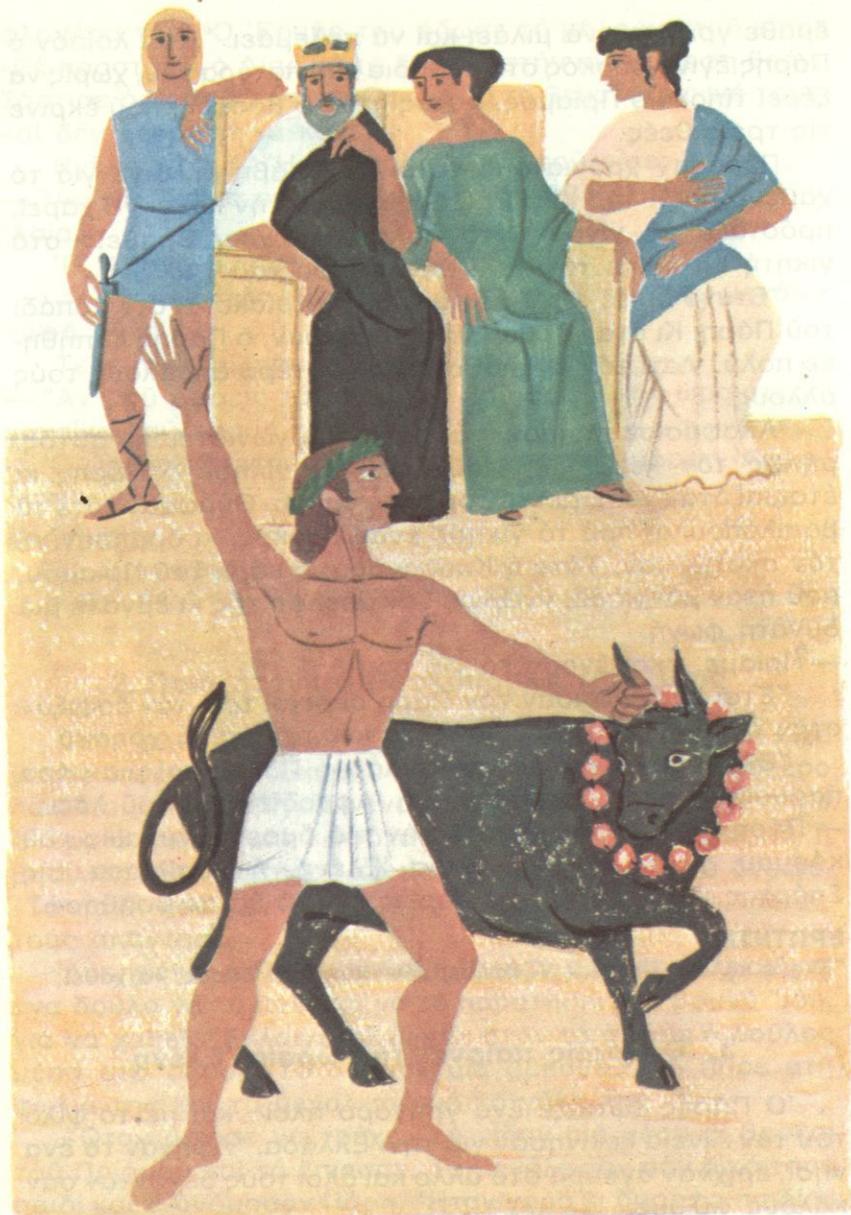
— Πάρη, σοῦ ἔταξα κάποτε τήν πιό ὄμορφη γυναίκα τοῦ κόσμου. Αὐτή εἶναι ἡ ὠραία Ἑλένη, ἡ βασίλισσα τῆς Σπάρτης. Πήγαινε νά τήν πάρεις κι ἐγώ θά σέ βοηθήσω.

ΕΡΩΤΗΣΗ

Ἐκανε καλά ὁ Πρίαμος ν' ἀφήσει τόν Πάρη στό δάσος, νά χαθεῖ;

3. Ὁ Πάρης παίρνει τήν ὠραία Ἑλένη

Ὁ Πάρης ἔφτιαξε ἕνα γρήγορο πλοῖο καί μέ τό φίλο του τόν Αἰνεΐα ξεκίνησαν γιά τήν Ἑλλάδα. Ἀφηναν τό ἕνα νησί, ἔριχναν ἄγκυρα στό ἄλλο καί ὅλοι τούς δέχονταν σάν καλοῦς φίλους.

Τέλος ὁ Πάρης ἄραξε τό καράβι του σ' ἓνα λιμάνι τῆς Λακωνίας. Ἔφησε ἐκεῖ τοὺς συντρόφους του κι ἀνέβηκε στό παλάτι τοῦ Μενέλαου. Ὁ βασιλιάς τόν καλοδέχτηκε κι ἐτοίμασε φιλικό τραπέζι. Μίλησε ὁ Πάρης γιά τοὺς γονεῖς του καί γιά τήν πατρίδα του. Τοῦ μίλησε κι ὁ Μενέλαος γιά τήν Ἑλλάδα.

Τήν ἄλλη μέρα ὁ Μενέλαος ἔφυγε γιά τήν Κρήτη. Εἶχε νά συζητήσει μέ τό βασιλιά Ἰδομενέα. Πρίν φύγει ὁμως, ἄφησε ἐντολή στή γυναίκα του νά περιποιηθεῖ τόν ξένο ὅσες μέρες θά ἔμεινε στή Σπάρτη.

Ἔτυχε τότε νά εἶναι ἡ γιορτή τῆς Ἀφροδίτης καί ἡ Ἑλένη προσκάλεσε τόν Πάρη, νά πᾶνε στό ναό νά προσκυνήσουν τή θεά. Αὐτό ἤθελε κι ὁ Πάρης. Ἐκεῖ πού προσεύχονταν, ἡ θεά Ἀφροδίτη ἔκανε τήν Ἑλένη νά θαμπωθεῖ ἀπό τήν ὁμορφιά τοῦ Πάρη. Τό κατάλαβε ὁ Πάρης καί τῆς εἶπε νά τήν πάρει μαζί του στήν Τροία καί νά τήν παντρευτεῖ. Κι αὐτή δέχτηκε.

Σάν βράδιασε, κουβάλησαν μ' ἓνα ἀμάξι τά χρυσάφια τοῦ παλατιοῦ στό λιμάνι, τά φόρτωσαν στό πλοῖο κι ἄνοιξαν τά πανιά.

— Γρήγορα στά κουπιά! φώναξε ὁ Πάρης, καί τό πλοῖο μέ τήν ὠραία Ἑλένη καί τόν κλεμένο θησαυρό τοῦ Μενέλαου χάθηκε μέσα στή νύχτα πλέοντας γοργά πρὸς τήν Τροία.

4. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων

Ὅταν γύρισε ὁ Μενέλαος, βρῆκε τό παλάτι ἄδειο. Οὔτε γυναίκα οὔτε θησαυροί. Μέ τήν ψυχὴ του γεμάτη ὀργή καί λύπη ἔφυγε ἀμέσως γιά τίς Μυκῆνες, ὅπου βασίλευε ὁ Ἀγαμέμνωνας.

Διηγήθηκε στόν ἀδερφό του τά κακά πού τόν βρῆκαν καί τόν παρακάλεσε νά τόν βοηθήσει. Ὁργίστηκε ὁ Ἀγαμέμνωνας σάν νά ἔγινε σ' αὐτόν ἡ προσβολή κι ἔδωσε ἀμέσως διαταγή στό στρατό του νά ἐτοιμαστεῖ γιά πόλεμο.

Ὁ Ἀγαμέμνωνας καί ὁ Μενέλαος ἔστειλαν ἀγγελιαφόρους σ' ὅλους τοὺς Ἑλληνες βασιλιάδες καί τοὺς παρακα-

λοῦσαν νά πάρουν μέρος στήν ἐστρατεία. Ἡ συνάντηση θά γινόταν στήν Αὐλίδα τῆς Βοιωτίας.

Σέ λίγο καιρό μαζεύτηκαν στήν Αὐλίδα χίλια διακόσια πλοῖα καί ἑκατό χιλιάδες πολεμιστές. Οἱ πιά ξακουστοί βασιλιάδες καί ἄλλα ὀνομαστά παλικάρια τῆς Ἑλλάδας ἦταν ἐκεῖ.

ἽΟ Ἀχιλλέας, ὁ θεόμορφος βασιλιάς τῶν Μυρμιδόνων.

ἽΟ Νέστορας, ὁ καλομίλητος βασιλιάς τῆς Πύλου.

ἽΟ Ὀδυσσεύς, ὁ πολυμήχανος βασιλιάς τῆς Ἰθάκης.

ἽΟ Διομήδης, ὁ ρωμαλέος βασιλιάς τοῦ Ἄργους.

ἽΟ Αἴας ὁ Τελαμώνιος, ὁ πανύψηλος βασιλιάς τῆς Σαλαμίνας.

ἽΟ Ἴδομενέας, ὁ ἐγγονός τοῦ Μίνωα, ὁ βασιλιάς τῆς Κρήτης.

ἽΟ Φιλοκτήτης, μέ τίς φαρμακερές σαῖτες τοῦ Ἡρακλῆ.

ἽΟ Πάτροκλος, ὁ μυαλωμένος ἥρωας, ὁ φίλος τοῦ Ἀχιλλέου κ.ἄ.

ἽΟλοι ἦταν ἀποφασισμένοι νά ξεπλύνουν τή ντροπή.

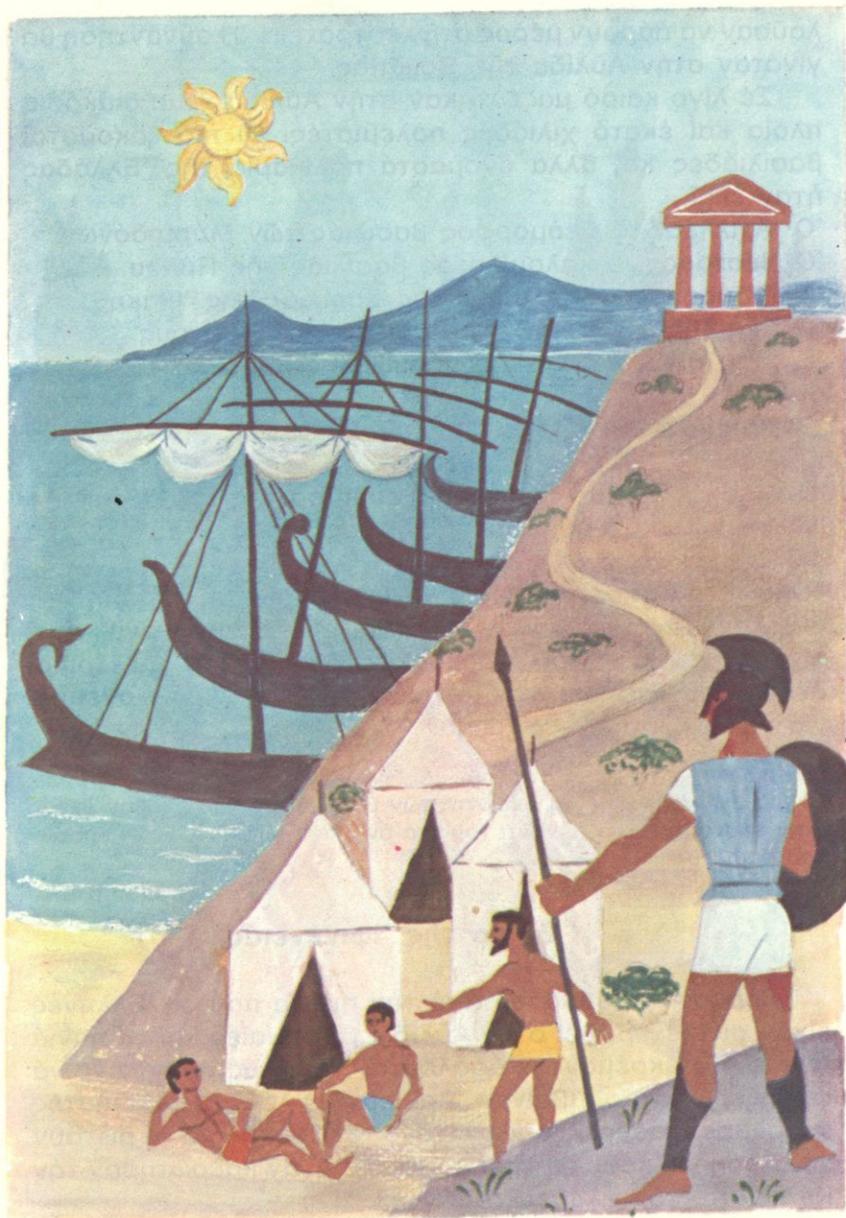
ἽΟ Ἀρχηγό τους ἔκαναν οἱ Ἀχαιοί τόν Ἀγαμέμνονα, γιατί εἶχε τόν περισσότερο στρατό καί στόλο. ἽΟταν ὄλοι ἔτοιμοι στήν Αὐλίδα. Περίμεναν μόνο νά φυσήξει οὐριος ἄνεμος, γιά νά ξεκινήσουν τά πλοῖα.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Σέ μιά στήλη γράψτε τά ὀνόματα τῶν βασιλιάδων πού ἔλαβαν μέρος στήν ἐκστρατεία κι ἀπέναντι τους τά ὀνόματα τῶν πόλεων — κρατῶν πού βασίλευαν.

5. ἽΟ θυσία τῆς ἽΟφιγένειας

Πέρασαν ἐβδομάδες ἀπό τήν ἡμέρα πού οἱ ἽΟ Ἑλληνες εἶχαν συγκεντρωθεῖ στήν Αὐλίδα. Οἱ σημαίες καί τά πανιά τῶν πλοίων κρέμονταν ἀσάλευτα. ἽΟ ἀέρας δέν ἔλεγε νά φυσήξει. «Κάτι συμβαίνει», ἄρχισαν νά λένε οἱ πολεμιστές καί οἱ βασιλιάδες. Κι ὅπως εἶχανε τότε συνήθεια νά ρωτοῦν τό μάντη γιά κάθε ζήτημα σοβαρό, πῆγαν καί ρώτησαν τόν Κάλχαντα, τόν ἀλάθευτο μάντη.

“Ήξερε ό μάντης τήν αίτία, αλλά πώς νά τήν πεϊ, πού ήταν τόσο πικρή! “Όμως δέν μπορούσε νά κάνει διαφορετικά. Καί μπροστά σ’ όλους τούς βασιλιάδες, άνοιξε τό στόμα του κι είπε:

— Δοξασμένοι βασιλιάδες, ή θεά “Αρτεμη πρόσταξε τόν Αϊολο νά κλείσει στή σπηλιά του όλους τούς άνέμους. “Η θεά είναι θυμωμένη μέ σένα, μεγάλη “Αγαμέμνονα, γιατί κάποτε κυνήγησες καί σκότωσες τό ιερό της ελάφι. Θά φυσήξουν πάλι οί άνεμοι, άν θυσιάσεις τήν κόρη σου σ’ αϋτήν.

— “Όχι τήν “Ιφιγένεια, μεγάλη θεά, φώναξε ό “Αγαμέμνονας, σηκώνοντας τά χέρια ψηλά καί μπήκε καταλυπημένος στή σκηνή του. Λένε πώς έκλαιγε εκεί μέσα καί δέν ήθελε νά ιδει κανένα. Πατέρας ήταν καί πονούσε τήν κόρη του. “Όμως ήταν καί βασιλιάς, πώς νά πεϊ όχι στήν πατρίδα; Πέρασαν μιά δυό μέρες κι ό “Αγαμέμνονας δέν μπορούσε νά πάρει άπόφαση.

“Εξω άπό τή σκηνή του, οί άλλοι βασιλιάδες άνυπομονούσαν κι άναρωτιόνταν τί πρόκειται νά γίνει.

Κάποτε βγήκε άπ’ τή σκηνή του ό “Αγαμέμνονας κι είπε:

— “Ελληνες βασιλιάδες, γιά τό καλό τής πατρίδας άποφάσισα νά θυσιάσω τήν κόρη μου “Ιφιγένεια.

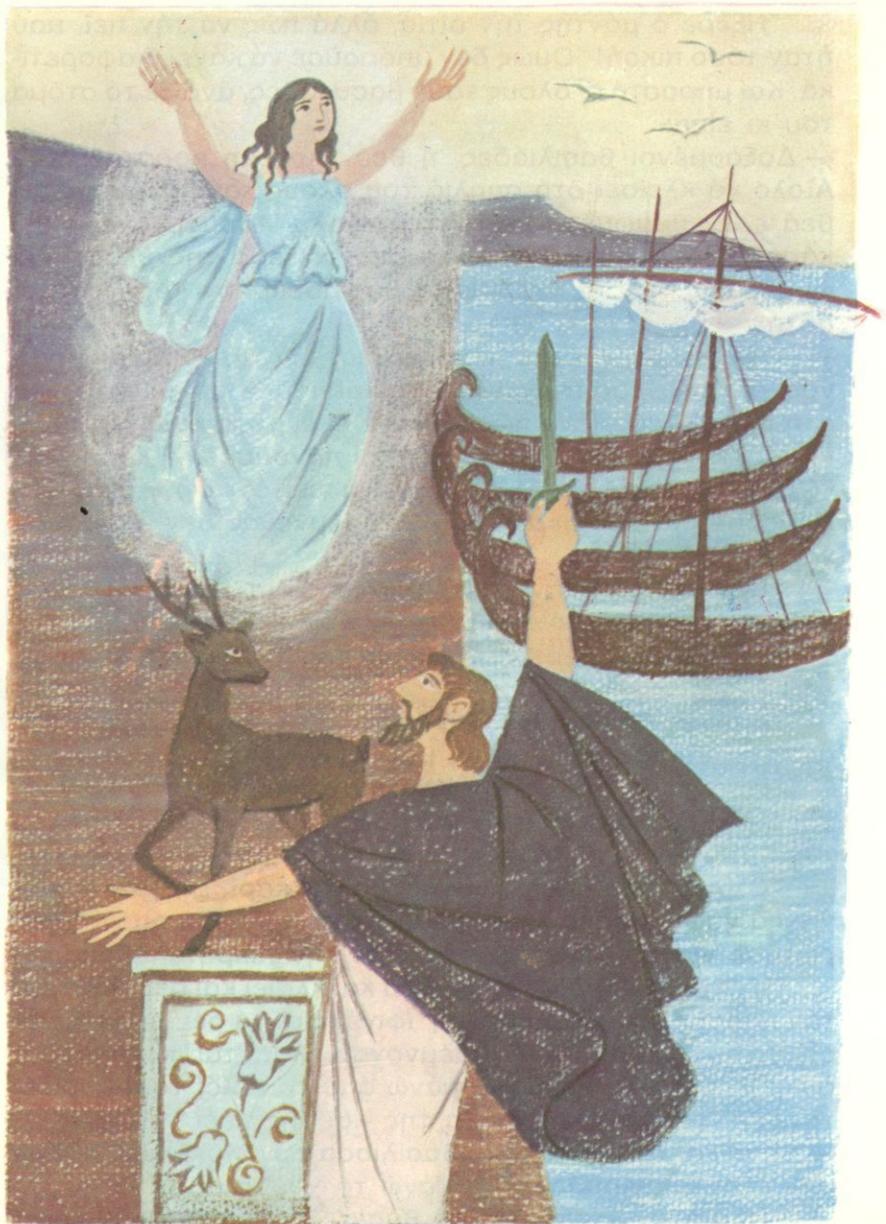
Παράγγειλε τότε στήν Κλυταιμνήστρα νά στείλει γρήγορα τήν “Ιφιγένεια στήν Αϋλίδα, γιά νά τήν παντρέψει, τάχα, μέ τόν “Αχιλλέα.

“Όταν έφερε ή Κλυταιμνήστρα τήν κόρη της, στολισμένη γιά νύφη, βρήκε τόν “Αγαμέμνονα πολύ λυπημένο. Τόν ρώτησε γιατί, κι εκείνος τής είπε τήν πικρή άλήθεια.

Πέφτει στά πόδια του ή μάνα καί κλαίει καί δέρνεται καί τόν παρακαλεϊ. Δάκρυσε κι ή “Ιφιγένεια, μά δέν μιλεϊ. Είναι συγκινημένος κι ό “Αγαμέμνονας, λυπάται κατάκαρδα, όμως ή πατρίδα είναι πιό πάνω άπό τό παιδί του. Γυρίζει τότε ή “Ιφιγένεια στή μάνα της καί τής λέει.

— Κάνε καρδιά, μάνα μου, βασίλισσα τών Μυκηνών. Κι εγώ σάν άξια βασιλοπούλα θά κάνω τό χρέος μου.

“Όλα ήταν έτοιμα γιά τή θυσία. Στολισμένη σάν νύφη

προχώρησε ή Ίφιγένεια πρὸς τὸ βωμό. Ἐκεῖ περίμενε ὁ Κάλχαντας.

— Κάνε γρήγορα, μάντη, ὅ,τι προστάζει ή πατρίδα, εἶπε θαρρετά ή ντροπαλή κόρη. Κάποιος ἀπὸ τοὺς βασιλιάδες εἶπε σιγανά: «Μπράβο, γενναία Ἐλληνοπούλα!» Λένε πὼς ἦταν ὁ Ἀχιλλέας.

Σήκωσε ὁ μάντης τὸ μαχαίρι, ἀλλὰ τότε ή Ἄρτεμη, σάν σύννεφο κατέβηκε καί πῆρε τήν Ίφιγένεια ψηλά καί χάθηκε. Στό βωμό ἄφησε ἕνα ἐλάφι κι ὁ μάντης τὸ θυσίασε.

Γύρισαν ὅλοι πρὸς τὰ πλοῖα, οἱ σημαῖες ἀνέμιζαν καί τὰ πανιά εἶχαν φουσκώσει. Ἔτσι ξεκίνησαν οἱ Ἕλληνες γιά τήν Τροία.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πὼς ὀνομάζεται ή πράξη τῆς Ίφιγένειας;
2. Ὑπάρχει ἀγαθὸ ἀνώτερο ἀπὸ τήν πατρίδα;

6. Ἡ πολιορκία τῆς Τροίας

Σέ μιά βδομάδα οἱ Ἕλληνες πέρασαν τὸ Αἰγαῖο καί πλησίασαν στήν Τροία. Οἱ Τρῶες ἔμαθαν πὼς ἔρχονται οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ δέν εἶχαν πολλά καράβια νά βγοῦν νά ναυμαχήσουν. Ἐτοίμασαν ὅμως τὸ στρατό τους, ζήτησαν βοήθεια κι ἀπὸ τὰ γειτονικά κράτη καί κατέβηκαν στήν παραλία. Εἶχαν ἀποφασίσει νά ἐμποδίσουν τοὺς Ἕλληνες νά βγοῦν στήν ξηρά.

Ἔβαλαν οἱ Ἕλληνες τὰ καράβια τους στή σειρά, ἀπέναντι στήν παραλία. Ἐδωσε ὁ Ἀγαμέμνονας τὸ σύνθημα κι ὅλα μαζί ξεκίνησαν μέ ἀλαλαγμούς τῶν στρατιωτῶν. Τὰ βέλη, πού ἄρχισαν νά ρίχνουν κι ἀπὸ τίς δυὸ μεριές, ἔπεφταν σάν βροχή. Τὰ πλοῖα, μέ τή φόρα πού εἶχαν, ἀκούμπησαν στήν ἀμμουδιά. Πῆδσαν κάτω οἱ Ἕλληνες κι ὄρμησαν μέ τὰ κοντάρια καταπάνω στοὺς Τρῶες. Ἐγινε φοβερή μάχη, πού κράτησε ὦρες. Στό τέλος οἱ Ἕλληνες νίκησαν καί οἱ Τρῶες ἔφυγαν καί κλείστηκαν μέσα στά ψηλά τεῖχη τῆς Τροίας.

Ἐπῆρχε ἕνας χρησμός, πὼς, ὅποιοι πατοῦσε πρῶτος

τή γῆ τῆς Τροίας, θά σκοτωνόταν. Τό χρησμό αὐτό τόν ἤξεραν ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Κι ὁμως βρέθηκε ἓνας Ἕλληνας, ὁ γενναῖος θεσσαλός **Πρωτεσίλαος**, πού ἀποφάσισε νά πατήσῃ πρῶτος τήν τρωική γῆ. Ὁ Πρωτεσίλαος σκοτώθηκε ἀπό τόν Ἔκτορα. Οἱ Ἕλληνες τίμησαν πολύ τόν πρῶτο νεκρό τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, πού θυσιάστηκε γιά τήν τιμή τῆς πατρίδας.

Οἱ Ἕλληνες τράβηξαν τά πλοῖα τους στήν ξηρά κι ἔφτιαξαν τό στρατόπεδό τους: Γύρω ἀπό τά πλοῖα ἔστησαν ἓνα γερό τεῖχος μέ χοντρά ξύλα, κι ἀπό τήν ἔξω μεριά ἔσκαψαν ἓνα βαθύ χαντάκι. Τέλος μέσα ἀπό τό ξύλινο τεῖχος ἔστησαν τίς σκηνές τους. Ἀνάμεσα στήν Τροία καί τό ἑλληνικό στρατόπεδο, ἀπλωνόταν ὁ κάμπος. Πλαί στόν κάμπο κυλοῦσε τά νερά του ὁ Σκάμανδρος ποταμός.

Ἔστερ' ἀπό λίγες μέρες ὁ Ὀδυσσεύς μέ τό Μενέλαο πῆγαν στόν Πρίαμο. Ζήτησαν πίσω τήν ὠραία Ἑλένη καί τά πλούτη τοῦ Μενέλαου καί πρότειναν νά κάνουν εἰρήνη. Ὁμως ὁ Πάρης καί ἄλλοι Τρῶες δέν ἤθελαν εἰρήνη. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς, φεύγοντας, εἶπε στόν Πρίαμο.

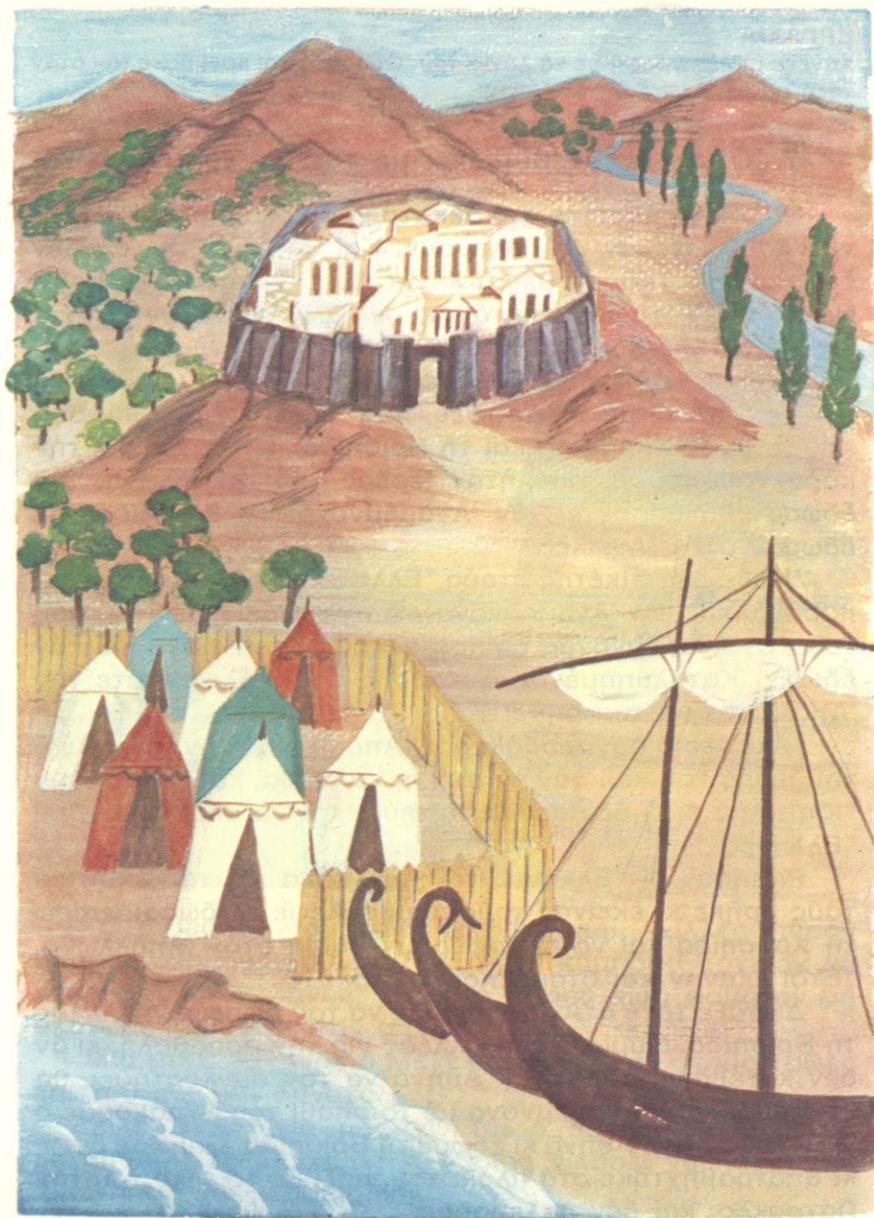
— Ὁ πόλεμος πολλά κακά φέρνει καί κανένα καλό.

Ἔτσι ἄρχισε ἓνας ἄγριος πόλεμος, πού κράτησε δέκα χρόνια. Τρεῖς φορές προσπάθησαν οἱ Ἕλληνες νά κυριέψουν τήν Τροία, ἀλλά δέ μπόρεσαν, γιατί τά τεῖχη ἦταν γερά καί οἱ Τρῶες τούς ἔριχναν ἀπό πάνω πέτρες, βέλη καί φωτιά.

Γι' αὐτό κι οἱ Ἕλληνες τούς πολιορκήσαν. Ἐβγαιναν οἱ Τρῶες νά πάρουν τροφές, ὀρμοῦσαν οἱ Ἕλληνες κι ἄρχιζαν φονικές μάχες. Πότε νικοῦσε ὁ ἓνας στρατός καί πότε ὁ ἄλλος.

Ἀρχηγό οἱ Τρῶες εἶχαν τόν ἄξιο Ἔκτορα, τό γιό τοῦ Πρίαμου. Ὁ πιό γενναῖος ἀπό τούς Ἕλληνες ἦταν ὁ Ἀχιλλεύς. Σ' αὐτόν τόν πόλεμο πῆραν μέρος καί οἱ Θεοί. Ὁ Ἀπόλλωνας καί ἡ Ἀφροδίτη ὑποστήριζαν τούς Τρῶες. Τούς Ἕλληνες τούς βοηθοῦσαν ἡ Ἥρα καί ἡ Ἀθηνᾶ.

Ἐννέα χρόνια πέρασαν καί κανένας δέν ἔλεγε νά νικήσῃ. Ὁ πόλεμος μόνο κακά ἔφερνε καί κανένα καλό, ὅπως εἶπε κι ὁ Ὀδυσσεύς.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Κάνετε μιά επιγραφή μέ τά λόγια του Όδυσσέα καί κρεμάστε την σάν τάξη σας.

7. Ό Άχιλλέας θυμώνει μέ τόν Άγαμέμνονα

Ό πόλεμος μπήκε στό δέκατο χρόνο καί πολλοί Έλληνες κουράστηκαν νά πολεμοῦν. Καί θά έφευγαν, αν δέν τούς συγκρατοῦσαν μέ τά λόγια τους ό Όδυσσέας καί ό Νέστορας. Τότε μάλωσαν άγρια ό Άχιλλέας μέ τόν Άγαμέμνονα γιά μιά κοπέλα. Καί νά πῶς έγινε:

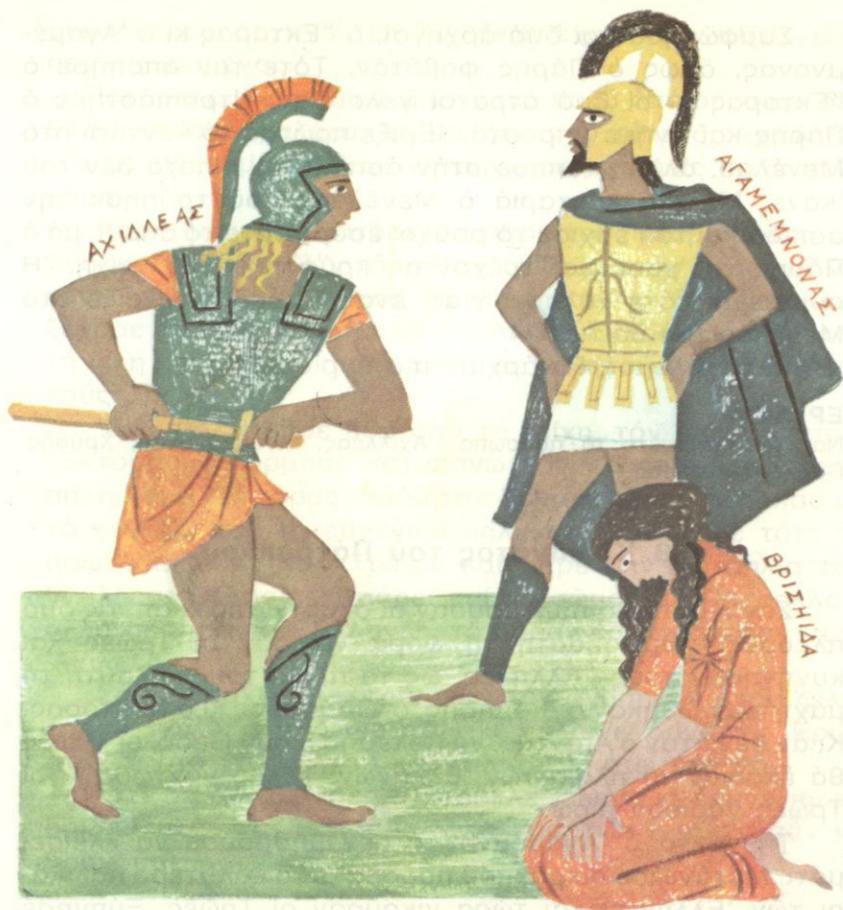
Βγήκαν κάμποσοι Έλληνες καί κυριέψαν μιά κοντινή πολιτεία. Μαζί μέ τίς τροφές, πού πήραν, πήραν καί δυό κορίτσια, τή Χρυσήδα καί τή Βρισηίδα. Τή Χρυσήδα, τήν κόρη του Χρύση, πού ήταν ιερέας του Άπόλλωνα, τήν έδωσαν νά υπηρετεῖ τόν Άγαμέμνονα. Τή Βρισηίδα τήν έδωσαν στόν Άχιλλέα.

Ήρθε όμως ίκέτης στους Έλληνες ό γερο-Χρύσης καί παρακάλεσε τόν Άγαμέμνονα, νά του δώσει πίσω τήν κόρη του. Ό Άγαμέμνονας μίλησε σκληρά στόν ιερέα καί τόν έδιωξε. Καταλυπημένος ό Χρύσης παρακάλεσε τότε τόν Άπόλλωνα νά τιμωρήσει τούς Έλληνες.

Άκουσε ό άργυροδόξαρος Άπόλλωνας τήν προσευχή του ιερέα του καί, σάν τή σκέψη γρήγορα, κατέβηκε στήν Ίδη. Άπό εκεί άρχισε νά σαΐτεῦει καί νά σκοτώνει τούς Έλληνες.

Ρώτησαν οι Έλληνες τόν Κάλχαντα γιά τό κακό πού τούς βρήκε κι εκείνος τούς συμβούλεψε νά δώσουν πίσω τή Χρυσήδα καί νά προσφέρουν θυσία στόν Άπόλλωνα. Έτσι έκαναν καί σταμάτησε τό κακό.

Διέταξε τότε ό Άγαμέμνονας νά του δώσει ό Άχιλλέας τή Βρισηίδα. Θύμωσε ό Άχιλλέας γιά τήν προσβολή, κι αν δέν κατέβαινε άόρατη ή Άθηνά νά τόν συγκρατήσει, θά χτυποῦσε τόν Άγαμέμνονα μέ τό σπαθί του. Υπάκουσε ό Άχιλλέας στήν Άθηνά κι έδωσε τή Βρισηίδα. Θύμωσε όμως κι άποτραβήχτηκε στά πλοία του, μαζί μέ τό φίλο του τόν Πάτροκλο, καί δέν πολεμοῦσε.

“Όταν έμαθαν οί Τρῶες τό θυμό τοῦ Ἄχιλλέα, πήραν θάρρος, ἔβγαιναν πιό τακτικά στόν κάμπο κι ἄρχισαν νά νικοῦν τοὺς Ἕλληνες. Ὡς κι ὁ Πάρης, πού φοβόταν μή σκοτωθεῖ, ἔβγαινε στίς μάχες.

Μιά μέρα τόν εἶδε ὁ Μενέλαος ἀνάμεσα στοὺς Τρῶες καί τοῦ φώναξε δυνατά.

— Δειλέ Πάρη, γιά μᾶς γίνεται ὁ πόλεμος. Ἔβγα νά μετρηθοῦμε οἱ δύο μας κι ὅποιος νικήσει νά πάρει τήν Ἐλένη καί νά γίνει εἰρήνη.

Συμφώνησαν οί δυό ἀρχηγοί, ὁ Ἔκτορας κι ὁ Ἄγαμέμνονας, ὅμως ὁ Πάρης φοβόταν. Τότε τόν ἀποπῆρε ὁ Ἔκτορας κι οί δυό στρατοί γελοῦσαν. Ντροπιάστηκε ὁ Πάρης καί βγῆκε μπροστά. Ἐριξε πρῶτος τό κοντάρι στό Μενέλαο, ἀλλά χτύπησε στήν ἀσπίδα καί τίποτα δέν τοῦ ἔκανε. Μέ μιά κονταριά ὁ Μενέλαος τοῦ τρύπησε τήν ἀσπίδα καί τοῦ ἔσχισε τό ροῦχο· ἔσυρε τότε τό σπαθί, μά ὁ Πάρης τά ἔχασε καί τρέχοντας κρύφτηκε στά τείχη. Ἡ συμφωνία τότε χάλασε, γιατί ἕνας Τρωαδίτης ἔριξε στό Μενέλαο μιά σαϊτιά.

Κι ὁ πόλεμος ξανάρχισε πιό ἄγριος.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Νά χαρακτηρίσετε τά πρόσωπα: Ἀχιλλέας, Ἄγαμέμνονας, Χρύσης, Πάρης, Μενέλαος.

8. Ὁ θάνατος τοῦ Πάτροκλου.

Σάν λιοντάρια πολεμοῦσαν οί στρατιῶτες κι ἀπ' τίς δυό πλευρές. Ὅμως αὐτή τή φορά νίκησαν οί Τρῶες καί κυνήγησαν τούς Ἕλληνες, ὡς τά πλοῖα τους. Σ' αὐτή τή μάχη πληγώθηκαν ὁ Διομήδης, ὁ Ὀδυσσεύς κι ὁ Νέστορας. Κι ἂν δέν ἦταν ὁ Αἴαντας, νά πολεμήσει σάν Θεός, οί Τρῶες θά ἔκαιγαν τά πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Τέλος νύχτωσε κι οί Τρῶες γύρισαν πίσω.

Τή νύχτα ὁ Ἄγαμέμνονας δέν μπορούσε νά κλείσει μάτι. Μετάνιωσε πικρά, πού πρόσβαλε τό καλύτερο παλικάρι τῶν Ἑλλήνων καί τώρα νικοῦσαν οί Τρῶες. Ξύπνησε λοιπόν τόν Ὀδυσσεά καί τό Νέστορα καί τούς ἔστειλε στόν Ἀχιλλέα, νά τοῦ ποῦν πῶς θά τοῦ δώσει πίσω τή Βρισηΐδα καί ἄλλα πλούσια δῶρα καί νά βγεῖ νά πολεμήσει πάλι. Πῆγαν οί βασιλιάδες καί τοῦ τά εἶπαν, ὅμως τοῦ Ἀχιλλέα ὁ θυμός δέν ἔλεγε νά μαλακώσει.

Τό ἄλλο πρωῖ οί Τρῶες ἔφτασαν πάλι ὡς τά πλοῖα τῶν Ἑλλήνων. Τότε ὁ Πάτροκλος παρακάλεσε τόν Ἀχιλλέα νά τοῦ δώσει τό στρατό καί τά ὄπλα του καί νά πολεμήσει αὐτός. «Δέν μπορῶ νά βλέπω τούς Ἕλληνες νά νικιοῦνται»

οί καλύτεροι ἄρχηγοί τῶν Ἑλλήνων ἔχουν πληγωθεῖ», εἶπε στενοχωρημένος.

— Πάτροκλε, δέν ἀγαπῶ ἄλλον πιό πολύ ἀπό σένα καί δέν θέλω νά σοῦ χαλάσω τό χατῆρι, τοῦ εἶπε ὁ Ἀχιλλέας. Ὅμως σέ συμβουλεύω, νά μήν προχωρήσεις πολύ στόν κάμπο.

Χαρούμενος ὁ Πάτροκλος πῆρε τοὺς Μυρμιδόνες καί βγῆκε στή μάχη. Σάν τόν εἶδαν οἱ Τρῶες τόν πέρασαν γιά τόν Ἀχιλλέα κι ἄρχισαν νά ὑποχωροῦν. Ὁ Πάτροκλος ξέχασε τήν συμβουλή τοῦ Ἀχιλλέα. Ἐνθουσιάστηκε ἀπό τή νίκη καί μαζί μέ τοὺς Ἕλληνες κυνηγοῦσε καί σκότωνε τοὺς Τρῶες.

Ἐνῶ πολεμοῦσε ἔξω ἀπό τά τείχη, τόν ἀνεγνώρισε ὁ Ἔκτορας, κι ὄρμησε καταπάνω του. Ἐγίνε μιά φοβερή πάλη καί ὁ Ἔκτορας, πού ἦταν δυνατότερος, τρύπησε μέ τό κοντάρι του τό εὐγενικό παλικάρι. Κατάφερε τότε τό πρωτοπαλικάρο τῶν Τρώων καί πήρε τήν πανοπλία τοῦ Ἀχιλλέα. Θέλησε νά πάρει καί τό σῶμα τοῦ Πάτροκλου, ἀλλά ὄρμησαν οἱ Ἕλληνες, τό πῆραν καί τό ἔφεραν στόν Ἀχιλλέα.

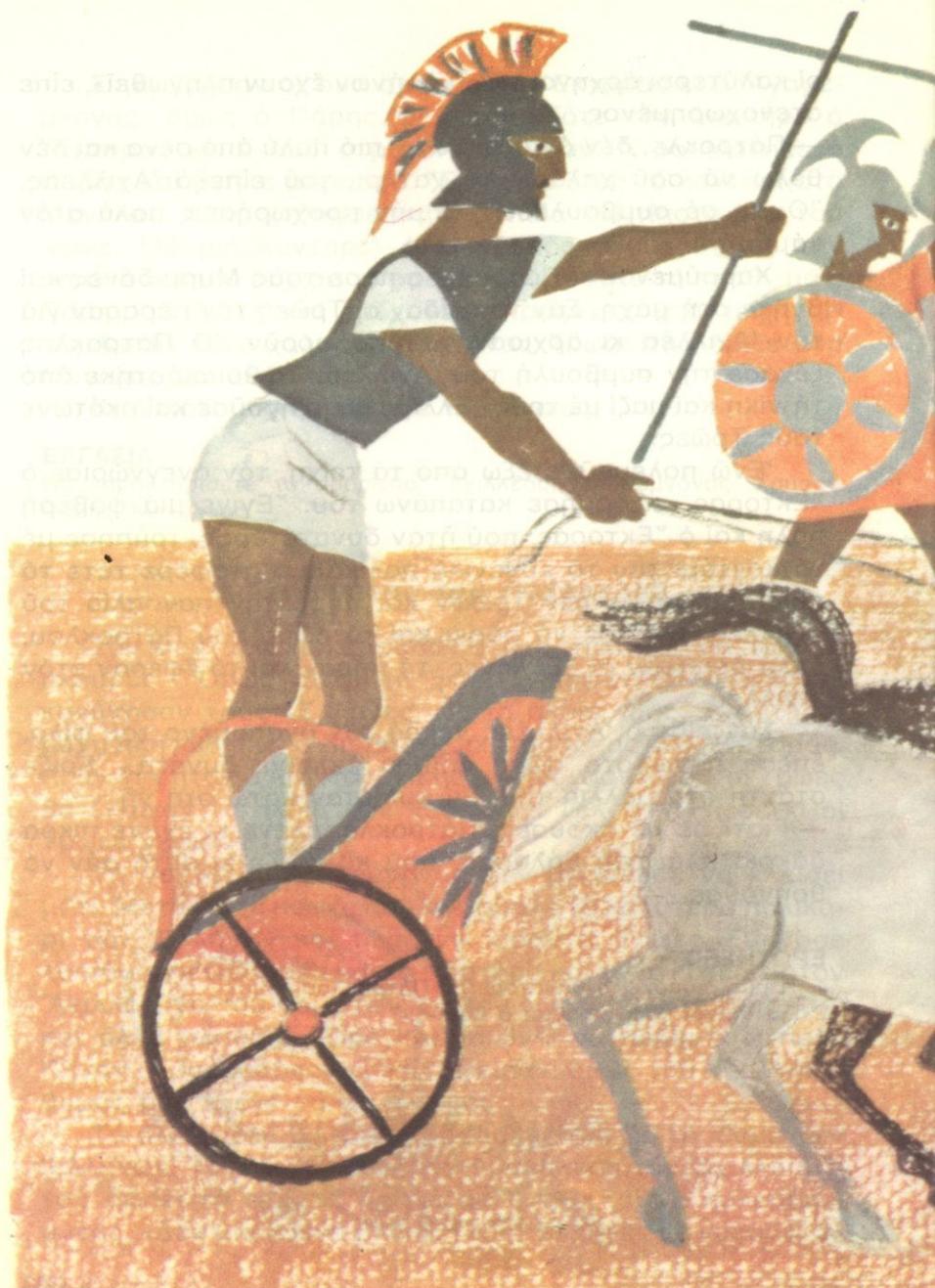
Σάν εἶδε ὁ Ἀχιλλέας νεκρό τόν ἀγαπημένο του φίλο, ἔπεσε πάνω στό σῶμα του κι ἔκλαιγε δυνατά. Ἐριξε στάχτη στά μαλλιά του καί κυλιόταν κάτω στή γῆ.

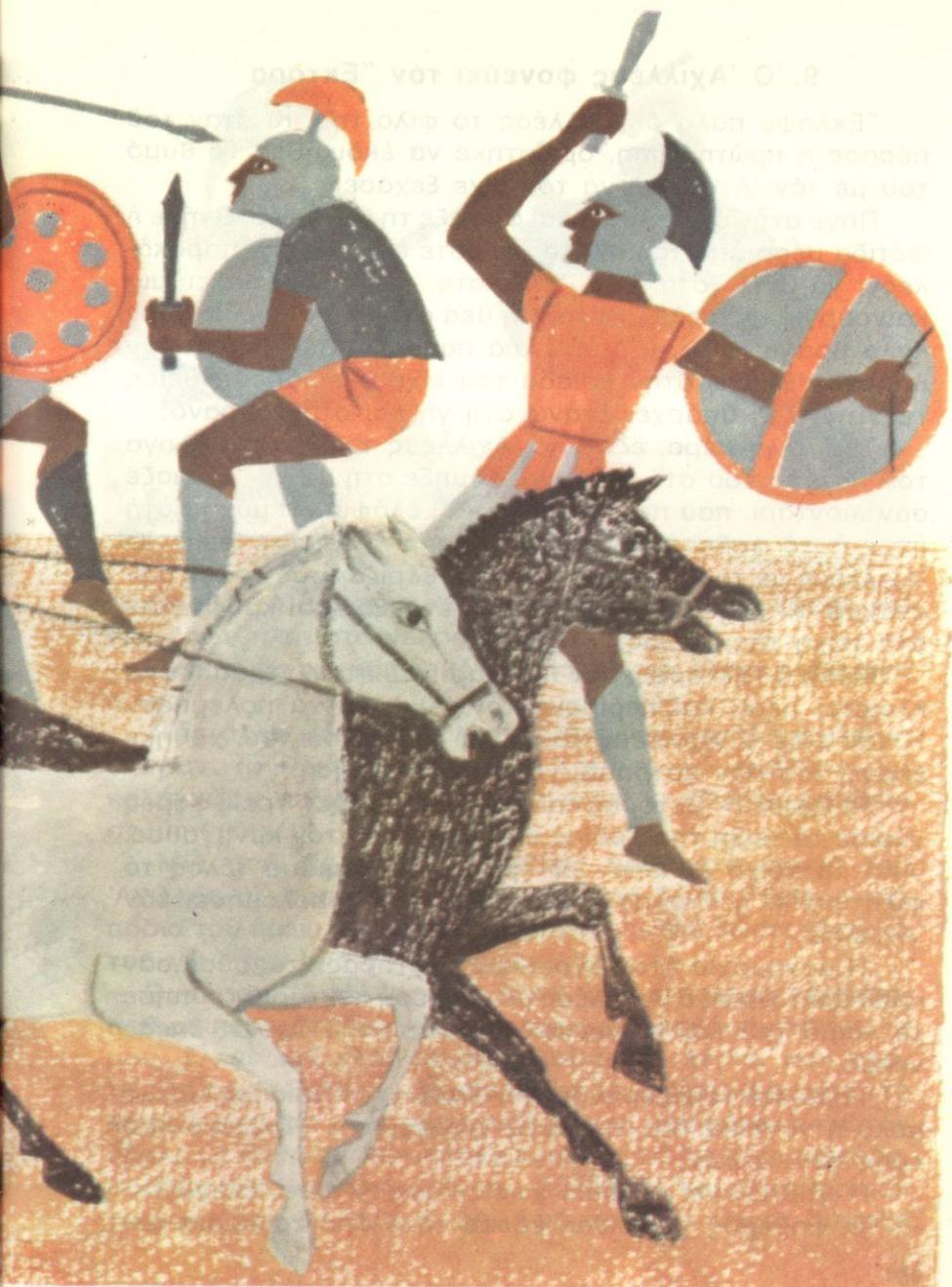
— Γιατί δέ μέ ἄκουσες, Πάτροκλε, ἔλεγε κι ἔχυνε πικρά δάκρια πλάι στή θάλασσα, πού κυμάτιζε κι αὐτή σάν νά ἔρηνοῦσε.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί μᾶς διδάσκει ὁ θάνατος τοῦ Πάτροκλου;
2. Γιατί εἶναι κακό πράγμα ὁ θυμός;

9. 'Ο 'Αχιλλέας φονεύει τόν "Εκτορα

"Εκλαψε πολύ ό 'Αχιλλέας τό φίλο του. Κι όταν τοῦ πέρασε ή πρώτη λύπη, όρκίστηκε νά έκδικηθεϊ. Τό θυμό του μέ τόν 'Αγαμέμνονα τόν εΐχε ξεχάσει.

Πήγε στην άκρογιαλιά καί φώναξε τή μάνα του. Βγήκε ή Θέτιδα μέσα από τά κύματα καί τότε εκείνος τήν παρακάλεσε νά πάει στό θεό "Ηφαιστο, νά τοῦ φτιάξει μιά καινούργια πανοπλία. Πέταξε ή θεά στόν "Ολυμπο καί πρίν καλά βραδιάσει, τοῦ ἔφερε μιά πανοπλία, πού ὅμοια δέν ὑπῆρχε. 'Επάνω στην άσπίδα του εΐχε σχεδιάσει ό θεϊός τεχνίτης ὅ,τι ὑπάρχει ἐπάνω στή γῆ καί στόν οὐρανό.

Τήν ἄλλη μέρα, ἔξεψε ό 'Αχιλλέας τ' άθάνατα ἄλογα τοῦ πατέρα του στό ἄρμα καί χύμηξε στή μάχη. "Εμοιαζε σάν λιοντάρι, πού πέφτει σέ κοπάδι ἐλάφια. 'Η μάχη αὐτή ἦταν ή πό φοβερή. Σέ λίγο, ό κάμπος γέμισε κορμιά. 'Ο 'Αχιλλέας μέ τούς Μυρμιδόνες του θέριζε τούς Τρῶες σάν στάχια. Κι ἐκείνοι, τρομαγμένοι, ἔτρεξαν καί κρύφτηκαν στά τείχη τῆς Τροίας.

Μόνο ό "Εκτορας, σάν παλικάρι πού ἦταν, ντράπηκε νά κλειστεϊ μέσα καί περίμενε τόν 'Αχιλλέα νά πολεμήσει. "Όταν εΐδε ό 'Αχιλλέας τό φονιά τοῦ φίλου του, χύθηκε ἐπάνω του σάν άστραπή, νά πάρει ἐκδίκηση.

Τά ἔχασε ό "Εκτορας καί ἄρχισε νά τρέχει. Τρεῖς φορές γύρισε τά τείχη τῆς Τροίας κι ό 'Αχιλλέας τόν κυνηγοῦσε. 'Από τά τείχη ἔβλεπαν οί Τρῶες. Τόν ἔπιασε τέλος τό φιλότιμο κι ή ντροπή καί σταμάτησε νά πολεμήσει τόν 'Αχιλλέα.

'Η μονομαχία ἦταν ἄγρια κι ό "Εκτορας χτυποῦσε σάν παλικάρι. "Όμως ό 'Αχιλλέας μέ μιά γερή κονταριά τρύπησε τό λαιμό του καί τό γενναϊό παλικάρι τῆς Τροίας ἔπεσε νεκρό.

Ψηλά στά τείχη θρηνοῦσε ή 'Εκάβη κι ό Πρίαμος καί πιό πολύ ή γυναίκα του, ή σεμνή 'Ανδρομάχη. "Εκλαιγε κι ό λαός τῶν Τρῶων.

Τί θ' άπογίνει ή Τροία χωρίς τόν "Εκτορα, ἔλεγαν.

'Ο φοβερός 'Αχιλλέας ἔδωσε τότε ἀπό τά πόδια τόν

“Εκτορα στό ἄρμα του καί σέρνοντάς τον τόν ἔφερε καί τόν ἔριξε πλάι στό νεκρό φίλο του.

— Εἶσαι τώρα εὐχαριστημένος, Πάτροκλε; ἔλεγε κι ἔκλαιγε πικρά.

Τήν ἄλλη μέρα οἱ Ἕλληνες ἀναψαν μεγάλη φωτιά κι ἔκαψαν τό νεκρό Πάτροκλο. Καί γιά νά τιμήσουν τό καλόγνωμο παλικάρι, ἔκαναν ἀγῶνες κι ἔδωσαν βραβεῖα στούς νικητές.

Μιά ἀπό τίς ἐπόμενες μέρες ἦρθε στή σκηνή τοῦ Ἄχιλλέα ὁ γερο-Πρίαμος, μέ πλούσια δῶρα. Ἔπεσε στά πόδια τοῦ ἥρωα καί τόν παρακάλεσε νά τοῦ δώσει τό σῶμα τοῦ γιοῦ του, γιά νά τό θάψει.

— Θυμήσου, Ἄχιλλέα, πῶς ἔχεις κι ἐσύ πατέρα γέροντα, πού σέ περιμένει νά γυρίσεις πίσω, καί σεβάσου τόν πόνο μου, ἔλεγε καί κλαίγοντας φιλοῦσε τά χέρια, πού σκότωσαν τόν Ἔκτορα. Συγκινήθηκε κι ὁ Ἄχιλλέας ἀπό τά λόγια καί τά δάκρυα τοῦ γερο-Πρίαμου, τόν σήκωσε καί τόν ἔβαλε νά καθήσει. Θυμήθηκε κι αὐτός τό δικό του πατέρα, θυμήθηκε τόν ἀγαπημένο του Πάτροκλο καί πλημμύρισαν τά μάτια του δάκρυα. Κι ἀφοῦ χόρτασε τό κλάμα, διέταξε

νά πλύνουν καί νά νεκροστολίσουν τό σῶμα τοῦ Ἑκτορα κι ὁ ἴδιος τό σήκωσε στά χέρια του καί τό ἔβαλε στό νεκρικό κρεβάτι. Κι ἔτσι τό ἔδωσε στό δυστυχημένο πατέρα, λέγοντας:

— Βασιλιά Πρίαμε, πόσες μέρες θέλεις νά θρηνήσεις τό γιό σου;

— Ἐντεκα μέρες, ἀπάντησεν ὁ Πρίαμος.

Ἔτσι συμφώνησαν νά σταματήσῃ ὁ πόλεμος, γιά ἔντεκα μέρες.

Ὁ Πρίαμος καί οἱ Τρῶες θρήνησαν, ὅπως ἔπρεπε, τό μεγάλο τους ἥρωα. Τήν ἐντέκατη μέρα ἄναψαν μεγάλη φωτιά κι ἔκαψαν τό σῶμα του. Ὑστερα στρώθηκε στό παλάτι τό μεγάλο τραπέζι τῆς παρηγοριᾶς, ὅπως ἦταν συνήθεια.

ΕΡΩΤΗΣΗ

Ὁ Ἀχιλλέας εἶχε εὐγενική ψυχή. Ἀπό ποῦ τό καταλαβαίνουμε;

10. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀχιλλέα

“Ὅταν πέρασαν οἱ ἔντεκα μέρες καί μπῆκε ἡ δωδέκατη, ἄρχισε πάλι ὁ πόλεμος. Ὁ Ἀχιλλέας δὲ χόρτασε ἐκδίκηση. Ὁρμοῦσε στίς μάχες κι ἓνα ἓνα ἀφάνιζε τὰ καλύτερα παλικάρια τῶν Τρῶων. Κλείστηκαν οἱ Τρῶες στήν πόλη κι ὁ Ἀχιλλέας ἐρχόταν γύρω γύρω καί τούς κοροΐδευε. Βροχή τοῦ ἔριχναν ἀπό ψηλά τίς σαῖτες, ἀλλά καμιὰ δὲν τὸν πλήγωνε.

Ὁ Ἀχιλλέας ἦταν ἄτρωτος, γιατί ὅταν ἦταν μικρός, ἡ μητέρα του τὸν ἔπιασε ἀπὸ τῆ φτέρνα καί τὸν βούτηξε μέσα στὰ ἱερά ὕδατα τῆς Στυγός. Κι ἔτσι ὄλο του τό σῶμα ἦταν ἀθάνατο, ἐκτός ἀπὸ τῆ φτέρνα, πού δὲν εἶχε βραχεῖ. Ἄν πληγωνόταν στή φτέρνα, τότε μόνο θά πέθαινε.

Τοῦτο τό μυστικό τό μαρτύρησε ὁ Ἀπόλλωνας στὸν Πάρη. Ὁ Πάρης ἦταν καλὸς σκοπευτής. Κρύφτηκε λοιπὸν σὲ μιά κρυψώνα, κοντὰ στίς Σκαιές Πύλες καί μιά μέρα, πού ὁ Ἀχιλλέας κοροΐδευε τούς Τρῶες, σημάδεψε καλά καί κάρφωσε τῆ σαῖτα του στήν **Ἀχιλλεῖο πτέρνα**. Μόλις ὁ θεόμορφος ἥρωας τράβηξε τό βέλος ἀπὸ τὴν πληγή, ἔβγαλε μεγάλη φωνή κι εἶπε:

— Τροία, ὁ θάνατος μου θά γκρεμίσει κι ἐσένα, καί ξεψύχηση. Βγῆκε ὁ Πάρης ἀπὸ τὴν κρυψώνα του, ἀλλά δὲν πρόφτασε νά χαρεῖ. Μ’ ἓνα βέλος ὁ Φιλοκτήτης τὸν ἔριξε κι ἐκεῖνον νεκρό.

Χύμηξαν τότε οἱ Τρῶες νά πάρουν τό σῶμα τοῦ Ἀχιλλέα κι ἄρχισε τρομερή μάχη. Μπῆκε ὅμως μπροστά ὁ ρωμαλέος Αἴαντας καί πῆρε τό νεκρό Ἀχιλλέα καί τὸν ἔφερε στὰ καράβια τῶν Ἑλλήνων.

Ἐκεῖ ἔπλυναν τό σῶμα του, πού οἱ πλάτες του ἦταν σάν ἀπὸ βουνά, τό ἄλειψαν μέ μυρωμένο λάδι, τό ξάπλωσαν ἐπάνω σὲ στολισμένο κρεβάτι καί τό θρηνοῦσαν.

Βοῦιζε κι ἡ θάλασσα καί κυμάτιζε, σάν νά θρηνοῦσε κι αὐτή. Ἄκουσε ἡ Θέτιδα τό μεγάλο θρῆνο καί κατάλαβε. Βγῆκε μέσα ἀπὸ τὰ κύματα μέ τίς ἀδερφές της τίς Νηρηίδες, γιὰ νά κλάσει τό γιό της. Δεκαεφτά μέρες κράτησε ὁ θρῆνος καί τῆ δέκατη ὄγδοη τὸν ἔκαψαν.

Τή στάχτη του τήν έβαλαν στήν ἴδια ὕδρια (στάμνα), ὅπου εἶχαν βάλει καί τή στάχτη τοῦ φίλου του, γιά νά εἶναι μαζί καί στήν ἄλλη ζωή, ὅπως ἦταν ἐπάνω στή γῆ.

Ἔκαναν ὕστερα ἀγῶνες, γιά νά τιμήσουν τό μεγάλο νεκρό κι ἔστησαν στήν παραλία μεγαλόπρεπο τάφο. Σ' αὐτόν τόν τάφο, ἔπειτα ἀπό αἰῶνες, γονάτισε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καί προσκύνησε, ὅταν πήγαινε νά κατακτήσει τόν κόσμο.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Τί νιώθετε γιά τό θάνατο τοῦ Ἀχιλλέα;

11. Ὁ δούρειος ἵππος.

Ὅταν σκοτώθηκε ὁ Ἀχιλλέας, οἱ Ἕλληνες ἄρχισαν νά ἀπελπίζονται. Καί θά παρατοῦσαν τόν πόλεμο, θά γύριζαν πίσω, ἂν δέν λογάριαζαν τή ντροπή. Τότε ὁ τετραπέρατος Ὀδυσσεύς βρῆκε ἕνα καλό σχέδιο, γιά νά πάρουν τήν Τροία. Συμφώνησαν καί οἱ ἄλλοι ἀρχηγοί καί ἄρχισαν νά τό πραγματοποιοιοῦν.

Ἐφτιαξαν ἕνα μεγάλο ξύλινο ἄλογο, πού στήν κοιλιά του χωροῦσαν δέκα πολεμιστές. Μπροστά στό στήθος του ἔγραψαν:

«ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΗ ΘΕΑ ΑΘΗΝΑ».

Ἦστερα χάλασαν τίς σκηνές καί φόρτωσαν τά πράγματά τους στά πλοῖα.

Ὅταν νύχτωσε καλά, μπῆκαν μέσα στό ἄλογο ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Μενέλαος καί ὀχτώ πολεμιστές κι ἔκλεισαν τήν κρυφή πορτούλα, κάτω ἀπό τήν κοιλιά του. Μπῆκαν καί οἱ ἄλλοι στά πλοῖα τους καί ἀπομακρύνθηκαν ἀπό τήν παραλία. Ὅμως δέν ἔφυγαν. Πῆγαν καί κρύφτηκαν πίσω ἀπό τό νησί Τένεδο.

Τήν ἄλλη μέρα, πάνω ἀπό τά τείχη, εἶδαν οἱ Τρῶες ἔρημη τήν παραλία καί δέν πίστευαν στά μάτια τους. Βγῆκαν οἱ πιό θαρραλέοι ὡς τή θάλασσα, πουθενά Ἕλληνες. Μόνο ἕνα τεράστιο ξύλινο ἄλογο, ἀνάμεσα σέ ἄχρη-

στα, πεταμένα πράγματα. Στή θάλασσα ούτε ένα καράβι. Γύρισαν στήν πόλη χαρούμενοι κι από μακριά φώναζαν. — Οί Έλληνες έφυγαν!.. Ό πόλεμος τελείωσε!..

“Όλος ό λαός κατέβηκε στήν παραλία. Βούιζε ό τόπος από τή χαρά. Μεγάλη όμως έντύπωση τούς έκανε τό παράξενο ώραίο, ξύλινο 'άλογο. Κι όταν είδαν πώς ήταν τάμα στήν 'Αθηνά, αποφάσισαν νά τό πάρουν μέσα στήν πόλη, γιά νά θυμούνται τά κακά του πολέμου και ν' αγαπούν τήν ειρήνη. “Όλοι συμφώνησαν.

Βγήκε τότε μπροστά ό ιερέας Λαοκόοντας. Πήρε ένα κοντάρι και χτύπησε τήν κοιλιά του αλόγου, γιά νά δείξει πώς είναι κούφιο. «Νά φοβάστε τά δώρα των Έλλήνων...»

Δέν πρόφτασε ν' αποσώσει τό λόγο του και δυό τεράστια φίδια βγήκαν σφυρίζοντας από τή θάλασσα. Χύμηξαν κατά πάνω του, τύλιξαν κι αυτόν και τά παιδιά του και τούς έπνιξαν. Είδαν τό θαύμα οι Τρῶες κι αποφάσισαν νά πάρουν τό **δούρειο ίππο** μέσα στήν πόλη.

Του έβαλαν ρόδες κι άρχισαν νά τόν σπρώχνουν σιγά σιγά, ώσπου τόν έφεραν έξω από τίς καστρόπορτες. Δέν χωρούσε όμως νά μπει μέσα και γι' αυτό γκρέμισαν ένα κομμάτι από τό τείχος τής Τροίας.

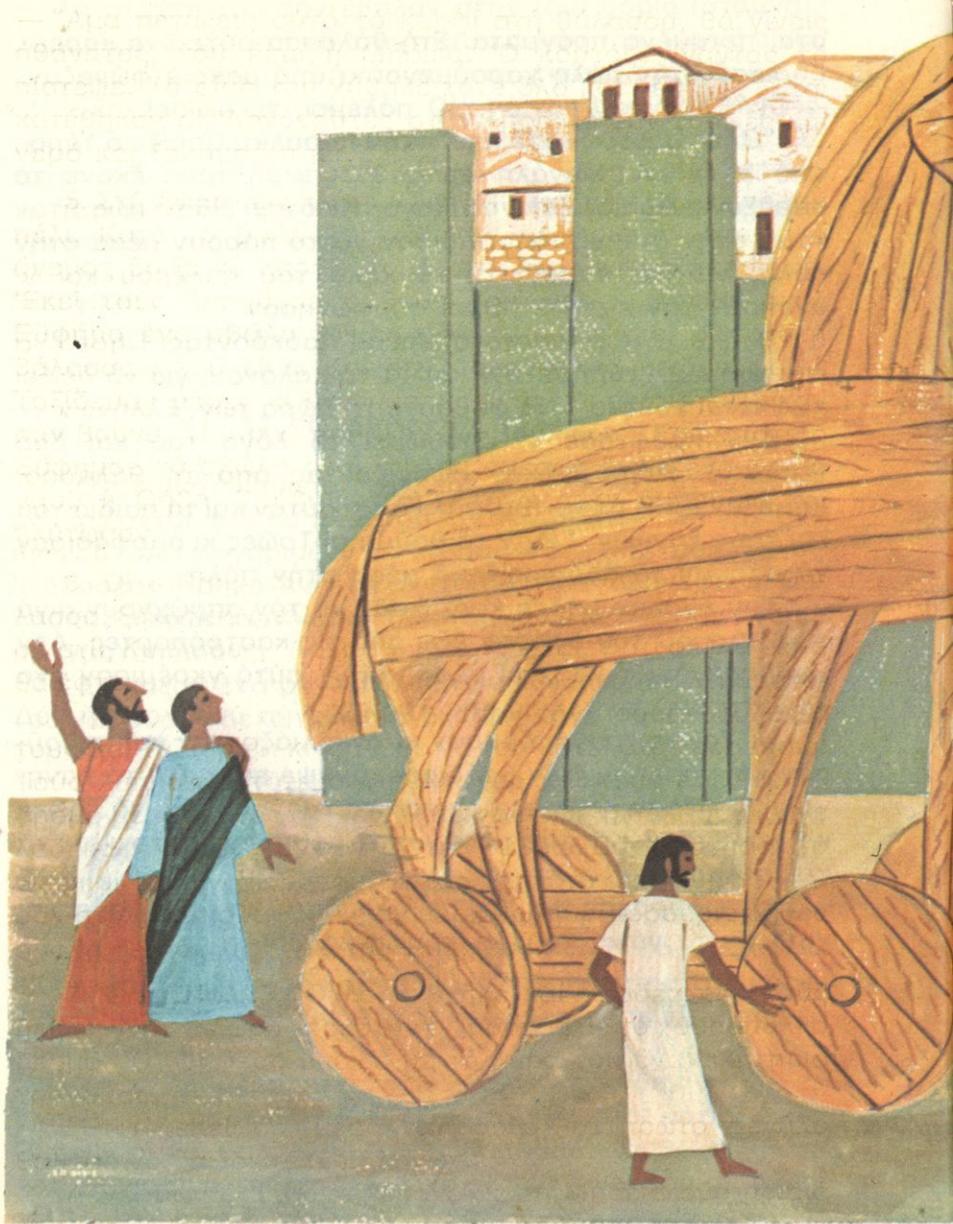
Οί Τρῶες τραγουδοῦσαν κι αγκαλιάζονταν και πηδοῦσαν και χόρευαν. Σάν βράδιασε, άναψε πιό πολύ τό πανηγύρι. Έφεραν κρασί κι άρχισαν νά τραγουδοῦν, νά τρῶνε και νά πίνουν. Κατά τά μεσάνυχτα, μέθυσαν και άρχισαν νά κοιμούνται.

Ό Όδυσσέας τά 'βλεπε όλα από μία χαραμάδα και χάιδευε τά γένια του, μέ κρυφή χαρά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί χαιρόταν ό Όδυσσέας;

12. Οί "Ελληνες κυριεύουν τήν Τροία.

"Όταν κοιμήθηκαν όλοι κι έγινε ήσυχία, έστειλε ό 'Όδυσσέας έναν πολεμιστή κι άναψε φωτιά στόν πλαϊνό λόφο. Αυτό ήταν τό σύνθημα. "Έστειλε καί δυό τρεις άλλους κι άνοιξαν από μέσα τίς πύλες τής Τροίας.

Οί άλλοι "Ελληνες, πού είχαν έπιστρέψει από τήν Τένεδο στήν παραλία, είδαν τή φωτιά καί σέ λίγο έφτασαν τρεχάτοι. Βρήκαν τό τείχος γκρεμισμένο καί τίς πόρτες άνοιχτές καί όρμησαν μέσα στήν πόλη.

'Από τίς φωνές, τό τρέξιμο καί τούς χτύπους τών σπαθιών άναταράχτηκε ή Τροία.

Μέσα στή νύχτα ακούγονταν θρήνοι, βογκητά, παιδιά πού έκλαιγαν, μανάδες πού ξεφώνιζαν, φωνές παρακαλεστικές, φωνές άγριες, φωνές πού σταματούσαν άπότομα. Καί στίς κόκκινες άναλαμπές τής φωτιάς, πού έκαιγε τήν Τροία, έβλεπες ανθρώπους νά τρέχουν, ανθρώπους νά πέφτουν, χέρια νά παρακαλοϋν, σπαθιά νά γυαλίζουν. Θλιβερά ποτάμια κυλοϋσαν τό αίμα καί τά δάκρυα όλη τή νύχτα. "Όσα έφτιαξαν οί άνθρωποι χρόνια καί χρόνια, καταστράφηκαν μέσα σέ λίγες ώρες.

"Όταν βγήκε ό ήλιος, έκαιγαν άκόμη στήν Τροία οί φωτιές. 'Ως κι οί ναοί είχαν καεϊ. Κι άνάμεσα στους σκοτωμένους ήταν καί τό άψυχο σωμα του γερο-Πρίαμου. 'Ο δεκάχρονος πόλεμος μόνο κακά έφερε. Γέμισε τίς ψυχές τών 'Ελλήνων μίσος καί τήν Τροία έρείπια.

Μέσα στήν άναπάντεχη καταστροφή, ένα εύγενικό παλικάρι τών Τρώων, ό Αινείας, πετάχτηκε άπ' τό γλυκό ύπνο, πήρε τά όπλα του καί πολεμώντας γενναία, κατόρθωσε νά φτάσει ως τό παλάτι. Βρήκε όμως τόν Πρίαμο νεκρό καί κατάλαβε ότι ή πατρίδα του δέν είχε σωτηρία.

Γύρισε τότε στό σπίτι του, περνώντας πάνω από νεκρούς κι άνάμεσα από έξαγριωμένους "Ελληνες. Οί φλόγες έτρωγαν από παντοϋ τήν Τροία.

Πήρε στους ώμους του τ' άγάλματα τών **'Ερκειών θεών** καί τόν πατέρα του, καί κρατώντας από τό χέρι τό μικρό γιό του, προσπάθησε νά βγει από τήν Τροία.

Πέρασε ανάμεσα από τούς “Ελληνες και κανένας δέν τόν πείραξε, από σεβασμό για όσα προσπαθοῦσε νά σώσει.

Τέλος ὁ Αἰνεΐας κατάφερε, μέ μερικούς ἄλλους Τρῶες νά πάρουν εἴκοσι καράβια καί νά φύγουν. Οἱ θεοί τούς ὀδήγησαν στήν Ἰταλία, ὕστερα ἀπό ἓνα μεγάλο καί δύσκολο ταξίδι στίς θάλασσες. Ἐκεῖ ὁ Αἰνεΐας ἴδρυσε ἓνα καινούριο κράτος κι ὁ ἴδιος ἔγινε βασιλιάς.

Οἱ “Ελληνες, ὅταν ἤθελαν νά ποῦν ὅτι πιό πάνω ἀπ’ ὅλα εἶναι οἱ θεοί, ἡ πατρίδα καί ἡ οἰκογένεια, ἔφερναν γιά παράδειγμα τόν Αἰνεΐα.

Οἱ “Ελληνες ἄρχισαν τότε νά κουβαλοῦν στά καράβια τους θησαυρούς, δούλους, τροφές καί πράγματα. Ὁ Μενέλαος συγκινημένος ἀνέβασε στό πλοῖο τήν ὠραία Ἑλένη καί τούς θησαυρούς του.

Οἱ “Ελληνες ἦταν χαρούμενοι καί ὑπερήφανοι γιά τή νίκη τους καί γιά τά λάφυρα πού ἄρπαξαν. Βιάζονταν νά γυρίσουν στήν πατρίδα τους δοξασμένοι, νά διηγοῦνται τίς περιπέτειες, τά βάσανα καί τά κατορθώματα τοῦ πολέμου, ἀλλά καί νά ζήσουν εἰρηνικές μέρες.

“Ὅμως οἱ θεοί ὀργίστηκαν, γιατί οἱ “Ελληνες δέν σεβάστηκαν τούς ναοούς, τούς ἱερεῖς, ἀκόμα καί τά μικρά, ἀθῶα παιδιά, καί τούς ἔριξαν σέ πολλές περιπέτειες κατά τό ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ. Πολλά καράβια βούλιαξαν καί πολλοί “Ελληνες πέθαναν σέ ἄγνωστους τόπους.

Ἔτσι τελείωσε ὁ δεκάχρονος Τρωικός πόλεμος.

Ὁ “Ὀμηρος, ἡ Ἰλιάδα καί ἡ Ὀδύσεια

Οἱ ἄνθρωποι διηγοῦνταν γιά πολλά χρόνια στά παιδιά τους καί στά ἐγγόνια τους αὐτόν τόν ἄγριο πόλεμο. Καί οἱ **ραψῳδοί** (οἱ τραγουδιστές) εἶχαν κάμει τραγούδια τά κατορθώματα καί τίς περιπέτειες τῶν Ἑλλήνων.

Περνοῦσαν ὅμως τά χρόνια καί σιγά σιγά οἱ ἄνθρωποι ἄρχισαν νά ξεχνοῦν τί εἶχε γίνει στήν Τροία. Τότε βρέθηκε ἓνας μέγας “Ελληνας ποιητής, ὁ “Ὀμηρος καί τά ἔγραψε ὅλα αὐτά σ’ ἓνα μεγάλο ποίημα τήν **ΙΛΙΑΔΑ**. (“Ἴλιον ἦταν τό δεύτερο ὄνομα τῆς Τροίας).

“Ό,τι δέν κατάφεραν οί “Έλληνες μέ τόν πόλεμο, δέκα όλόκληρα χρόνια, τά κατάφερε ό πολυμήχανος Όδυσσέας, μέ τό μυαλό του. Αὐτόν ὅμως τόν τιμώρησαν οί θεοί περισσότερο ἀπ’ ὄλους.” Άλλα δέκα χρόνια περιπλανήθηκε στίς θάλασσες, ὥσπου νά φτάσει, χωρίς συντρόφους, στήν πατρίδα του, τήν Ίθάκη. Τίς περιπλανήσεις τοῦ Όδυσσέα ὁ “Όμηρος τίς ἔγραψε σ’ ἓνα ἄλλο μεγάλο ποίημα, τήν ΟΔΥΣΣΕΙΑ.

ΠΡΙΑΜΟΣ ΚΑΙ ΑΧΙΛΛΕΑΣ

“Ό Πρίαμος μέσ στή σκηνή μπαίνει τοῦ Ἀχιλλέα. Τά γόνατά του ἀγκάλιασε καί τοῦ φιλεῖ τά χέρια καί μέ τρεμάμενη φωνή παρακαλεῖ καί λέει:
— Θυμήσου, παλικάρι μου, τό γέρο σου πατέρα. Μπορεῖ κι αὐτόν νά τυραννοῦν ἄλλοι γειτόνοι γύρω καί νά μήν ἔχει βοηθό. Μά ζεῖ μέ τήν ἐλπίδα νά ἴδῃ τό λατρευτό του γιό. Μ’ ἀλίμονο σέ μένα, ὅπου ἔχασα τόσα παιδιά! Καί τό καλύτερό μου τά χέρια σου τό ἀφάνησαν. ”Έτσι τό ἔθελε ἡ μοίρα, ἐκείνου πού μ’ ὀρφάνεψε τά χέρια νά φιλήσω... Λυπήσου με καί πάρ’ τηνε τήν πλούσια ξαγορά μου, καί δῶσ’μου πίσω τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ μου τό κουφάρι.

Σάν εἶδε ἔτσι τόν Πρίαμο, δακρῦζει ὁ Ἀχιλλέας Κλαίει γιά τόν πατέρα του, κλαίει καί γιά τό φίλο. Κλαίει κι ὁ γερο-βασιλιάς γιά τ’ ἄμοιρο παιδί του. Κι ἄμα τό κλάμα χόρτασαν, σηκώθηκε ὁ Ἀχιλλέας καί τοῦ Πριάμου ἔπιασε τό χέρι καί τοῦ λέει:
— Δυστυχησμένε βασιλιά, πῶς βάσταξε ἡ καρδιά σου νά ῥθεις ἐδῶ σέ μένανε, πού σοῦ ἔχω σκοτωμένα τόσ’ ἀντρειωμένα σου παιδιά; Καρδιά ἔχεις σιδερένια. Μά σήκω τώρα, κάθισε, κι οἱ δυό μας τώρα πρέπει τίς λύπες μας νά κλείσουμε στά βάθη τῆς ψυχῆς μας.

Κι ὁ Ἀχιλλέας φώναξε καί πρόσταξε τίς σκλάβες καλά νά πλύνουν τό νεκρό, νά τόν ἀλείψουν λάδι,

ἐκεῖ κάπου παράμερα, μὴν τὸν ἰδεῖ ὁ γέρος.
 Καί οἱ σκλάβες σάν τὸν πλύνανε, μέ λάδι τὸν ἀλείψαν
 καί τὸν ὁμορφοστόλισαν. Καί τότε ὁ Ἄχιλλεὺς
 μονάχος τὸν ἐσήκωσε, τὸν ἔβαλε στό στῤῥωμα
 κι οἱ παραγοῖ του, οἱ δυὸ μαζί, τὸν πήγανε στ' ἀμάξι.
 Ἄπό τῆ ραψωδία Ω τῆς Ἰλιάδας τοῦ Ὅμηρου
 Ἐλεύθερη ἀπόδοση Μιχ. Στασινόπουλου

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Α' Τί θυμᾶσαι ἀπό τὴν Ἰλιάδα (Τρωικὸ Πόλεμο);

Ὁ γάμος τοῦ Πηλέα ἐγίνε ἐπάνω στό βουνό . . . . .
 Γιά τὸν Τρωικὸ Πόλεμο ἔγραψε ὁ ποιητής . . . . .
 Μάνα τοῦ Ἄχιλλεῦ ἦταν ἡ θαλασσινὴ Θεά . . . . .
 Ὁ Πάτροκλος ἦταν φίλος τοῦ . . . . .
 Ὁ Ἄχιλλεὺς μάλωσε μέ τὸν Ἀγαμέμνονα γιὰ τῆ . . . . .
 Οἱ Ἕλληνες ἀφιέρωσαν τὸ ξύλινο ἄλογο στήν . . . . .
 «Χάρισμα στήν ὠραιότερη», ἔγραψε πάνω στό μῆλο ἡ . . . . .
 Τὸν Ἔκτορα σκότωσε ὁ . . . . .
 Τὸν Πάτροκλο σκότωσε ὁ . . . . .
 Ὁ Αἰνεΐας ἱδρυσε νέο κράτος στήν . . . . .
 «Αὐτὸ τὸ παιδί θά κάψει τὴν Τροία», προφήτεψε τὸ μαντεῖο γιὰ τὸν . . . . .
 . . . . .
 Πρῶτος πάτησε τὸ χῶμα τῆς Τρωικῆς γῆς ὁ . . . . .
 Ἔφτιαξε καινούργια πανοπλία γιὰ τὸν Ἄχιλλεῦ ὁ . . . . .
 Εἶχε προφητικὲς ἰκανότητες ἡ κόρη τοῦ Πριάμου, ...
 Ἡ συγκέντρωση τῶν Ἑλλήνων ἐγίνε στήν . . . . .
 Δέ σεβάστηκαν τοὺς ναοὺς καί οἱ θεοὶ τιμώρησαν τοὺς . . . . .
 «Νὰ φοβάστε τὰ δῶρα τῶν Ἑλλήνων», εἶπε ὁ . . . . .

Β' Ἐνωσε μέ μιὰ γραμμὴ τίς λέξεις πού ταιριάζουν:

Νέστορας	Θεόμορφος
Ὁδυσσεάς	πανύψηλος
Ἄχιλλεὺς	ὠραία
Πάρης	πολυμήχανος
Ἑλένη	σεμνή
Αἴας	μυαλωμένος
Πάτροκλος	δειλός
Ἄνδρομάχη	γλυκομίλητος

Γ' Ἀκροστιχίδα

1. —————	1. Ἡ γυναίκα τοῦ πρώτου παλικαριοῦ τῆς Τροίας
2. —————	2. Ὁ Κάλχαντας τὴν ὁδήγησε στοῦ βωμοῦ τῆς Θυσίας
3. —————	3. Ὁ συνετότερος καὶ πιὸ γλυκομίλητος Ἕλληνας βασιλιάς
4. —————	4. Βασίλισσα τῆς Τροίας
5. —————	5. Πάνω σ' αὐτό τό βουνό ἔβροσκε τό κοπάδι του ὁ Πάρης.
6. —————	6. Ὁ γενναιότερος ἥρωας τοῦ Τρωικοῦ Πολέμου
7. —————	7. Ποταμός γνωστός ἀπὸ τόν Τρωικό Πόλεμο.

Δ' Ἔκανε καλά;

(Γιὰ τίς σωστές πράξεις σημείωσε ΝΑΙ, γιὰ τίς πράξεις πού δέν θεωρεῖς σωστές σημείωσε ΟΧΙ)

- Ὁ Ἀχιλλέας ἔδωσε τό νεκρό Ἔκτορα στόν Πρίαμο
- Ὁ Ὀδυσσεύς ἔφτιαξε τό ξύλινο ἄλογο
- Οἱ Τρῶες γκρέμισαν ἕνα μέρος τοῦ τείχους γιὰ νά περάσουν μέσα στήν Τροία τό ξύλινο ἄλογο.
- Ὁ Πρίαμος ἤρθε στοῦ στρατόπεδο τῶν Ἑλλήνων νά ζητήσει τό νεκρό γιό του Ἔκτορα.
- Ὁ Ἀγαμέμνωνας πῆρε ἀπὸ τόν Ἀχιλλεῖα τή Βρισηίδα
- Ἡ Ἰφιγένεια μέ τή θέλησή της πῆγε νά θυσιασθεῖ
- Ὁ Πάρης ἔκλεψε τὴν ὥραία Ἑλένη
- Ὁ Πάρης καὶ οἱ ἄλλοι Τρῶες δέν δέχτηκαν τίς προτάσεις τοῦ Μενέλαου καὶ τοῦ Ὀδυσσεύα γιὰ εἰρήνη.

Ε' Οἱ Ἕλληνες κυρίεψαν τὴν Τροία

(Γιὰ τίς τρεῖς σωστές αἰτίες σημειώστε Σ γιὰ τίς ἄλλες Δ.)

- Γιατί ἐπέμειναν δέκα χρόνια.

- Γιατί οι Τρῶες είχαν γέρο βασιλιά.
- Γιατί απέκτησαν μεγάλη πολεμική πείρα
- Γιατί οι Τρῶες δέν ἦταν καλοί πολεμιστές.
- Γιατί ἐφάρμοσαν τό σχέδιο τοῦ Ὀδυσσεά.

ΣΤ' Ἑρωτήσεις

1. Ποιός ἀπ' τοὺς βασιλιάδες χάρηκε περισσότερο μετά τόν πόλεμο;
2. Ποιός στρατός εἶχε δίκιο;
3. Ποιά εἶναι ἡ πιό κακή πράξη τῶν Ἑλλήνων;
4. Τί ἐβλάψε πιό πολύ τοὺς Ἕλληνες;

Ζ' Σοῦ δίνεται ἓνα σύνολο προσώπων, πού ἀναφέρονται στόν Τρωικό πόλεμο: Θέτιδα, Μενέλαος, Πάρης, Κλυταίμνηστρα, Ἴδη, Ἀχιλλέας, Ἴφιγένεια, Ἀγαμέμνωνας, Ἥφαιστος, Σκάμανδρος, Ἐκτορας, Τένεδος, Ἀπόλλωνας, Ὀδυσσεάς, Ἐκάβη, Ἀνδρομάχη, Πρίαμος, Σκαιές Πύλες, Κασσάνδρα, Βρισηίδα.

Χώρισέ το στά ὑποσύνολά του:

Θεοί Ἕλληνες Ἕλληνίδες Τρῶες Τρωαδίτισσες Τόποι

---

4. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων

Ὅταν γύρισε, ὁ Μενέλαος βρῆκε τό παλάτι ἄδειο. Οὔτε γυναίκα οὔτε θεσπασμένην εὐχὴν εἶδε. Τὴν ψυχὴν του γεμάτην ὀργήν καί λύπην ἔλαβε καὶ ἔβλεπε τὰς Μυκῆνας, ὅπου βασιλεῦσε ὁ Ἀγαμέμνωνας.

Διηγήθηκε στόν ἄνδρα τὸν ἄριστον ἐκ τῶν Ἑλλήνων, πού τόν βοήθησαν καί τόν παρακάλεσε νὰ ἀφῆσθε τὸν πόλεμον. Ὁργίσθηκα ὁ Ἀγαμέμνωνας σάν νὰ γίνετο ἡ ἀποβλή κτεδωσῆς ἡμῶν διατογὴν στόν στρατόν σου γὰρ ἔλασθε ἑστέα γὰρ πόλεμον.

Ὁ Ἀγαμέμνωνας καὶ ὁ Μενέλαος ἀπετείλαν ἀγγελισφόρους σ' ἄλλους τοὺς Ἕλληνες βασιλιάδες καί τους παρακα-

Νησί Καλυψῶς

Σαρδηνία

Κίρ

Κύκλ

Χώρα
Κικόνων

Τροία

Φαίακες

Ἄθηνα

κη
Σειρήνες

ωπτες

Χώρα Λωτοφάγων

ΣΤ' ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ (ΟΔΥΣΣΕΙΑ)

1. Στούς άγριους Κίκονες καί στούς ήσυχους Λωτοφάγους.

Α. Ξεκίνησαν οί Έλληνες γιά τή γλυκιά πατρίδα. Ξεκίνησαν καί τά δώδεκα πλοία τοῦ Ὀδυσσεά γιά τήν ποθητή Ἰθάκη. Πρίμο ἀεράκι φούσκωνε τά λευκά πανιά. Φούσκωνε κι ἡ χαρά τά στήθια τους κι ἄρχισαν νά λένε τραγούδια.

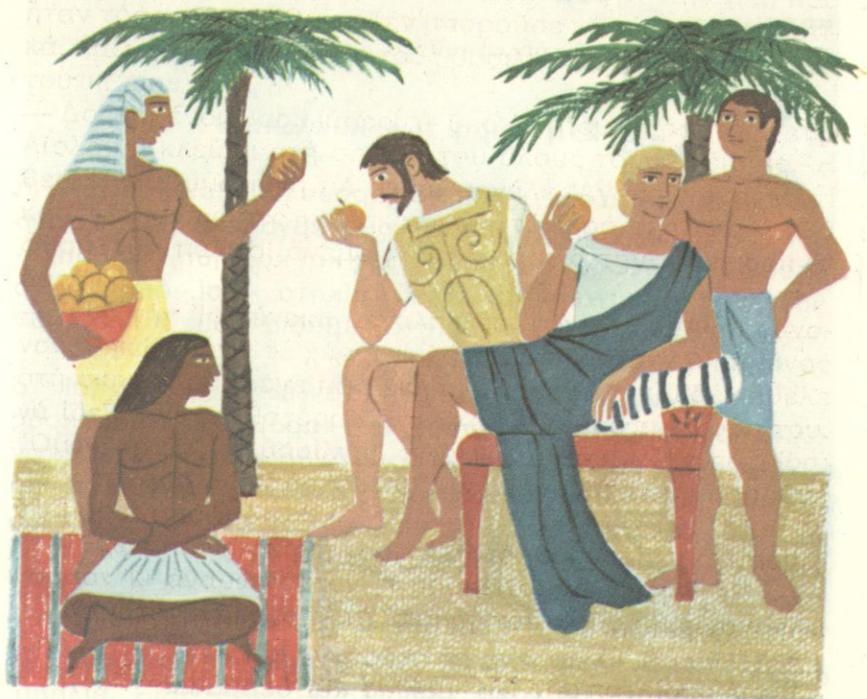
Ὅμως οί θεοί ἦταν θυμωμένοι, γιατί οί Έλληνες δέ σεβάστηκαν τούς ναούς τῆς Τροίας. Σέ λίγο ὁ ἄνεμος δυνάμωσε καί σήκωσε τά κύματα σάν βουνά. τά πλοία τῶν βασιλιάδων χώρισαν. Τά πλοία τοῦ Ὀδυσσεά ἤ θάλασσα τά ἔβγαλε στή Θράκη, στήν ἀφιλόξενη χώρα τῶν ἄγριων Κικόνων.

Ζήτησαν ἀπό τούς Κίκονες τροφές καί νερό, ἀλλά ἐκεῖνοι θέλησαν νά τούς διώξουν μέ πόλεμο. Ὁ Ὀδυσσεάς μέ τούς συντρόφους του εὐκόλα τούς νίκησαν καί πήραν ὅ,τι ἤθελαν ἀπό τήν πόλη τους: ἀσκιά παλιό κρασί, βόδια κι ἄρνια.

Ὅστερα γύρισαν στήν παραλία κι ἄρχισαν τό γλέντι. Ὁ Ὀδυσσεάς ἔλεγε στούς συντρόφους του νά φύγουν γρήγορα, μά δέν τόν ἄκουσαν. τή νύχτα συγκεντρώθηκαν χιλιάδες κίκονες ἀπό τά γύρω χωριά καί τήν αὐγή ρίχτηκαν στούς Έλληνες. Ἐβδομήντα σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεά σκοτώθηκαν. Ὅσοι γλύτωσαν, ὑποσχέθηκαν νά ὑπακοῦνε ἄλλη φορά στόν ἀρχηγό τους.

Β. Τρεῖς μέρες ταξίδευαν πρὸς τό Νοτιά κι ἔφτασαν μέ καλό καιρό ὡς τό Μαλέα. Τότε ἄρχισε νά φυσάει βοριάς καί νά μουργκρίζει πάλι ἡ θάλασσα. Ἐννιά μέρες πάλεψαν μέ τό πέλαγος, ὥσπου τά κύματα τούς ἔριξαν σ' ἄλλα ἀκρογιαλῖα.

Ἐκεῖ ὁ ἥλιος ἔκαιγε πολύ καί φυσοῦσε ζεστός ἀέρας. Πήραν νερό ἀπό μιά πηγή, ἔφαγαν καί ξάπλωσαν στή ζεστή ἄμμο, νά ξεκουραστοῦν. Τότε ὁ Ὀδυσσεάς ἔστειλε τρεῖς συντρόφους, νά πᾶνε νά ἰδοῦν τί ἄνθρωποι κατοικοῦν σ' αὐτόν τόν τόπο.

Πήγαν αὐτοὶ καὶ βρῆκαν κάτι ἥσυχους ἀνθρώπους, τοὺς Λωτοφάγους. Ἐκεῖνοι τοὺς πρόσφεραν λωτοὺς κι ὅταν τοὺς ἔφαγαν, οἱ τρεῖς σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσεᾶ ξέχασαν νὰ γυρίσουν πίσω.

Περίμεναν οἱ ἄλλοι, περίμεναν, μ' αὐτοὶ πουθενά νὰ φανοῦν. Πῆγε τότε μέ μερικοὺς συντρόφους ὁ Ὀδυσσεᾶς νὰ ἰδεῖ μήν ἔπαθαν κανένα κακό. Τοὺς βρῆκε νὰ κάθονται καὶ νὰ μιλοῦν μέ τοὺς Λωτοφάγους καὶ δέν ἤθελαν νὰ γυρίσουν πίσω.

Τοὺς πῆρε μέ τῆ βία ὁ Ὀδυσσεᾶς καὶ τοὺς ἔφερε δεμένους στὴν παραλία· αὐτοὶ ἔκλαγαν. πρόσταξε τότε νὰ μποῦν στὰ πλοῖα γρήγορα καὶ νὰ φύγουν. Φοβόταν ὁ Ὀδυσσεᾶς μή φᾶνε καὶ ἄλλοι σύντροφοι λωτὸ καὶ λησμονήσουν τὴν πατρίδα.

ΕΡΩΤΗΣΗ

Τί λάθος έκαναν οί σύντροφοι του Όδυσσέα στή χώρα τών Κικόνων;

2. Στή χώρα τών κυκλώπων

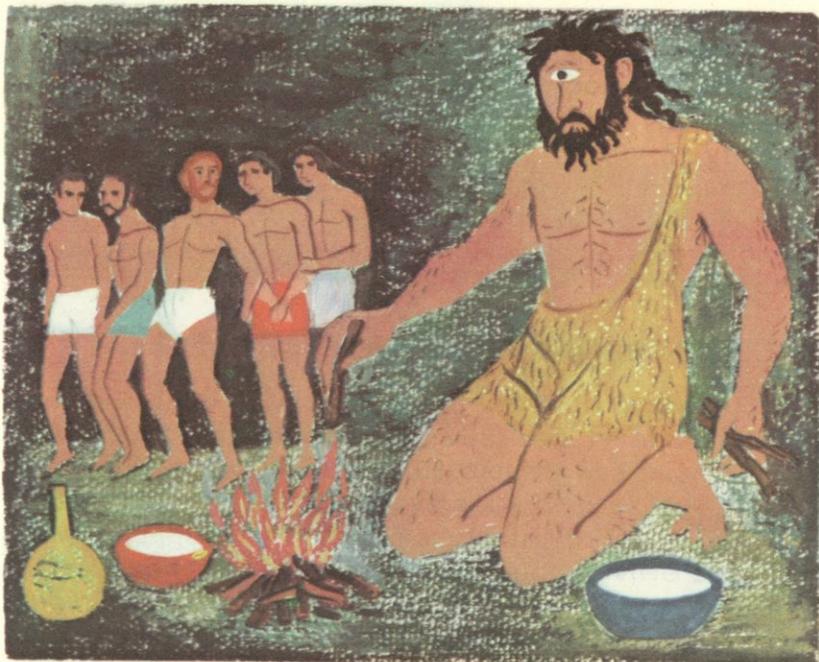
Ταξίδευαν μέρες, χωρίς νά ξέρουν πού βρίσκονται. Μιά σκοτεινή νύχτα, ή θάλασσα τούς έβγαλε σ' ένα ήσυχο άκρογιάλι. "Αραξαν τά πλοία τους καί κοιμήθηκαν. Ξύπνησαν σ' ένα καταπράσινο, άκατοίκητο νησί, όπου μόνο άγριες κατσίκες έβοσκαν στά λιβάδια του. Κυνήγησαν μερικές, τίς έψησαν κι έφαγαν.

Άπέναντι, λίγο μακριά, φαινόταν ένα μεγάλο νησί. Τό άλλο πρωί ό Όδυσσέας μπήκε στό καράβι του μέ μερικούς συντρόφους καί πήγε νά ιδεί ποιόί άνθρωποι κατοικούν τόν τόπο. "Αραξαν σ' ένα κρυφό κόλπο, άφησαν εκεί τούς πιό πολλούς συντρόφους νά προσέχουν τό πλοίο κι ό Όδυσσέας μέ δώδεκα παλικάρια προχώρησε. Πήραν μαζί τους κι ένα άσκι γλυκό κρασί, πού τό είχαν από τούς Κίκονες.

Βρήκαν μία σπηλιά καί μπήκαν μέσα. Άρνιά καί κατσίκια ήταν εκεί, κλεισμένα σέ στρούγγα καί γύρω καλάθια μέ τυρί, καρδάρες μέ γάλα, μαλλιά καί δέρματα.

Έδω θά κατοικεί άγριάνθρωπος, είπαν στόν Όδυσσέα οί σύντροφοί του. "Ας πάρουμε άρνιά καί τυρί κι άς φύγουμε. Ό Όδυσσέας όμως είχε περιέργεια νά ιδεί τόν άνθρωπο, πού κατοικούσε εκεί, καί τούς διέταξε νά μείνουν.

Σάν πήρε νά βραδιάζει, ήρθε κι ό νοικοκύρης τής σπηλιάς. Κρατούσε ένα δεμάτι ξύλα στόν ώμο του καί όταν τά έριξε κάτω βούιξε όλη ή σπηλιά. "Αρμεξε ύστερα τά πρόβατά του κι άφησε τ' άρνάκια νά βυζάξουν. "Όταν τελείωσε αυτές τίς δουλειές, έφραξε τήν είσοδο τής σπηλιάς μ' ένα θεόρατο βράχο. Ό Όδυσσέας καί οί σύντροφοί του τά είχαν χαμένα. Αύτός δέν ήταν άνθρωπος, ήταν ένα πελώριο τέρας, τριχωτό, πού είχε ψηλά στό μέτωπο ένα μάτι, σάν μεγάλο κύκλο. Ήταν ό **κύκλωπας Πολύφημος**.

“Αναψε τότε μία μεγάλη φωτιά και φωτίστηκε όλη η σπηλιά. Είδε τούς ξένους ζαρωμένους σέ μία ἄκρη καί τούς φώναξε.

— Ποιοί είσθ' ἐσεῖς ἐκεῖ καί τί θέλετε στή σπηλιά μου;

“Όλοι κατατρόμαξαν, μά ὁ Ὀδυσσεύς ἔκανε καρδιά κι ἀπάντησε:

— “Έλληνες εἶμαστε κι ἐρχόμαστε ἀπό τήν Τροία. Ἡ θάλασσα μᾶς τσάκισε τό καράβι καί τά κύματα μᾶς ἔριξαν στή χώρα σου. Σέ παρακαλοῦμε, στό ὄνομα τοῦ ξένιου Δία, νά μᾶς φιλοξενήσεις καί νά μᾶς βοηθήσεις νά γυρίσουμε στήν πατρίδα μας.

Γέλασε κοροϊδευτικά ὁ Κύκλωπας καί τούς εἶπε.

— Ἐμεῖς οἱ Κύκλωπες δέν λογαριάζουμε τούς θεούς, γιατί εἶμαστε δυνατότεροι ἀπό αὐτούς.

“Απλωσε τά χέρια, ἄρπαξε δυό συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεύα καί τούς ἔφαγε. Ἦπιε ὕστερα καί μία καρδάρα

γάλα και κοιμήθηκε ανάμεσα στ' άρνιά του, ροχαλίζοντας.

‘Ο ‘Οδυσσέας σκέφτηκε νά τόν σκοτώσουν μέ τά σπαθιά τους, αλλά ποιός θά τούς άνοιγε ύστερα τήν πόρτα; ‘Ακούμπησαν τότε κι αύτοί σέ μιάν άκρη τής σπηλιās και πέρασαν τή νύχτα.

Τό πρωί ό Πολύφημος έφαγε άλλους δυό συντρόφους του ‘Οδυσσέα. “Υστερα παραμέρισε τό βράχο, έβγαλε τά κοπάδια του έξω και ξανάκλεισε τήν είσοδο τής σπηλιās.

3. ‘Ο ‘Οδυσσέας τυφλώνει τόν Πολύφημο

“Εμεινάν κλεισμένοι, σάν πουλιά σέ κλουβί. ‘Εκεί πού προσπαθοῦσαν ν’ άνοιξουν τήν πόρτα τής σπηλιās, βλέπει ό ‘Οδυσσέας ένα μεγάλο ξύλο από έλιά. Στό μυαλό του άστραψε μιά ιδέα. “Εκοψε ένα κομμάτι, ίσα μέ δυό μέτρα και μέ τό σπαθί του τό έκανε ένα μεγάλο σουβλί. “Υστερα τό έχωσε στήν κοπριά.

— “Αν καταφέρουμε μ’ αύτό νά τυφλώσουμε τό τέρας, ύπάρχει έλπίδα νά σωθοῦμε, είπε ό ‘Οδυσσέας και τούς έξηγήσε τό σχέδιο.

Τό βράδυ ό Κύκλωπας έφαγε άλλους δυό. τότε ό ‘Οδυσσέας του πήγε ένα κύπελο κρασί κι αύτός τό ήπие μονορούφι.

— Δῶσε κι άλλο νά πιῶ και πές μου πῶς σέ λένε. Κι έγώ θά σου κάνω τή χάρη νά σέ φάω τελευταίο.

‘Ο ‘Οδυσσέας τόν κέρασε κι άλλο, κι άλλο κι είπε πῶς τόν λένε Κανένα. μέθυσσε ό Κύκλωπας, τεντώθηκε ανάσκελα και κοιμήθηκε.

“Εβαλε τότε ό ‘Οδυσσέας τή μύτη του ξύλου στή φωτιά κι όταν πήρε ν’ ανάψει, τό άρπαξε μέ δυό τρεις συντρόφους και τό έχωσαν μέ δύναμη στό μάτι του Κύκλωπα.

Οῦρλιαξε από τόν πόνο τό τέρας κι άρχισε νά φωνάζει τούς άλλους Κύκλωπες. Σάν τόν άκουσαν αύτοί, ήρθαν έξω από τή σπηλιά του και τόν ρώτησαν τί έπαθε και φωνάζει μέσα στή νύχτα.

— ‘Αδέρφια, μέ σκοτώνει ό Κανένας.

— 'Αφοῦ κανένας δέν σέ σκοτώνει, τί φωνάζεις; "Αν πάλι τρελάθηκες, παρακάλεσε τόν πατέρα σου τόν Ποσειδῶνα, νά σέ γιατρέψει. Αὐτά τοῦ εἶπαν κι ἔφυγαν. Εἶχαν θυμώσει, πού τοὺς ξύπνησε.

Προσπάθησε ὁ Πολύφημος νά πιάσει τοὺς ξένους, μά δέν μπόρεσε.

Σέ λίγο ἄρχισαν νά βελάζουν τά πρόβατα κι ὁ Πολύφημος κατάλαβε, ὅτι ξημέρωσε. "Ανοιξε τότε τήν εἴσοδο κι ἄπλωσε τά χέρια νά πιάσει τοὺς ξένους, ἄν τολμοῦσαν νά βγοῦν μέ τό κοπάδι.

'Αλλά ὁ πανοῦργος 'Οδυσσεάς ἔδεσε τοὺς συντρόφους του κάτω ἀπό τά μεγάλα κριάρια καί ἔτσι βγήκαν ἔξω. Τελευταῖος πέρασε κι αὐτός γαντζωμένος κάτω ἀπό τό πιό μεγάλο κριάρι.

Πῆραν καί κάμποσα ἄρνια καί τά ἔφεραν στήν παραλία. Οἱ ἄλλοι τοὺς περίμεναν μέ ἀγωνία. Μπήκαν στό πλοῖο κι ἄρχισαν νά ξεμακραίνουν ἀπό τό καταραμένο νησί τῶν κυκλώπων. τότε ὁ 'Οδυσσεάς φώναξε στόν τυφλωμένο Πολύφημο:

— Πολύφημε, βάρβαρε κι ἀφιλόξενε, σέ ὅσους σέ ρωτοῦν πές πώς σέ τύφλωσε ὁ καστροπολεμίτης Ὀδυσσεάς, ὁ γιός τοῦ Λαέρτη ἀπό τήν Ἴθάκη.

Ὁ Κύκλωπας ἄρπαξε ἕναν τεράστιο βράχο, τόν ἔριξε κατά κεῖ πού ἄκουγε τή φωνή καί παραλίγο νά τσάκιζε τό καράβι. Σέ λίγο ἔφτασαν στό ἀντικρινό νησί κι ὄλοι ἦταν καταλυπημένοι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί τιμωρήθηκε ὁ Κύκλωπας;
2. Ἡ δύναμη τοῦ σώματος ἢ ἡ δύναμη τοῦ μυαλοῦ ἔχει μεγαλύτερη ἀξία;
3. Γιατί ὁ Ὀδυσσεάς δέν ἄκουσε τούς συντρόφους του, πού τοῦ εἶπαν νά φύγουν;

4. Ὁ Ὀδυσσεάς στήν Καλυψώ

Τό ἄλλο πρωί ξεκίνησαν πάλι γιά τήν ἀγαπημένη τους Ἴθάκη. Ὅμως δέν εἶχε φτάσει τό τέλος τῶν περιπετειῶν τους. Θύμωσε ὁ Ποσειδῶνας καί τά καράβια ὅλα τά βούλιαξε κι ἐπνιξε ὅλους τούς συντρόφους. Μόνο ὁ Ὀδυσσεάς ἀπόμεινε ζωντανός. Πιάστηκε ἀπό μιά σανίδα κι ἐννιά μερόνυχτα θαλασσοδερνόταν, ὥσπου τά κύματα τόν ἐβγάλαν σ' ἕναν πανέμορφο τόπο. Ἦταν τό νησί Ὀγυγία, ὅπου κατοικοῦσε ἡ νύμφη Καλυψώ.

Ἐμεινε σέ μιά σπηλιά, καλύτερη κι ἀπό παλάτι. Γύρω γύρω ἦταν δάσος δροσερό, μέ χιλιάδες γλυκόλαλα πουλιά. Μπροστά στήν πόρτα ἦταν μιά πολυστάφυλη κληματαριά. Τέσσερις βρύσες ἔτρεχαν καί πότιζαν ὅλων τῶν εἰδῶν τά φυτά. Μέσα στή σπηλιά ἔκαιγε φωτιά. Ἐκεῖ καθόταν ἡ ξανθόμαλλη νύμφη καί μέ χρυσή σαῖτα ὕφαινε στόν ἀργαλειό καί γλυκοτραγουδοῦσε.

Ὅταν ἔφτασε ὁ Ὀδυσσεάς, ἡ Καλυψώ σηκώθηκε πρόσχαρα καί τόν περιποιήθηκε, ὅπως ἦταν συνήθεια. Κι ἀφοῦ ἔφαγε κι ὥρες πολλές κοιμήθηκε καί ξεκουράστηκε, ἡ Καλυψώ τοῦ μίλησε γλυκά κι ἐκεῖνος τῆς διηγήθηκε τήν ἱστορία του. Ἡ Καλυψώ συγκινήθηκε ἀπό τά κατορθώματα

καί τά βάσανά του. Ἀγάπησε τόν Ὀδυσσεά καί τόν κράτησε κοντά της. Στήν ἀρχή ἤθελε κι ἐκεῖνος νά μείνει, γιατί εἶχε βαρεθεῖ νά βασανίζεται.

Ὅμως, σάν πέρασε ἀρκετός καιρός, ξέχασε τά παλιά του βάσανα κι ἄρχισε νά θυμᾶται τήν πατρίδα. Μάταια ἡ Καλυψώ τόν παρακαλοῦσε νά μείνει κοντά της, ἄδικα τοῦ ἔταξε ὅλα τά καλά τῆς γῆς, τοῦ ἔταξε ἀκόμη νά τόν κάνει ἀθάνατο αὐτός τίποτε. Κι ὅμως ἐφτά ὀλόκληρα χρόνια τόν κράτησε μέ τή βία κοντά της ἡ Καλυψώ.

Μιά μέρα τόν βρῆκε στήν ἀκροθαλασσιά ν' ἀναστενάζει καί νά κλαίει. Τόν πλησίασε σιγά καί πονετικά τόν ρώτησε.

— Τόσο πολύ, λοιπόν, Ὀδυσσεά, ἀγαπᾶς τήν πατρίδα σου; Κι ὁ Ὀδυσσεάς τῆς ἀπάντησε, μέ βαθύ ἀναστεναγμό.

— “Ας ἔβλεπα, ἔστω κι ἀπό μακριά, καπνό ν’ ἀνεβαίνει ἀπ’ τήν Ἰθάκη κι ἄς πέθαινα.

Ἡ Καλυψώ λυπήθηκε τόν ἄξιο καί φιλότιμο ἄντρα καί τοῦ εἶπε.

— Ἄφοῦ τόσο πολύ τήν ἀγαπᾷς, θά σέ βοηθήσω νά φύγεις. Τοῦ ἔδωσε ἐργαλεῖα κι ἔφτιαξε μιά γερή σχεδιά. Φόρτωσε νερό καί τροφές κι ἕνα πρωί ἀποχαιρέτησε τήν ξανθόμαλλη νύμφη.

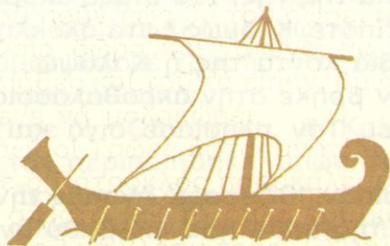
Ταξίδεψε ἤσυχα ὁ Ὀδυσσεύς δεκαεφτά ἡμέρες, καί τότε χάλασε ὁ καιρός. Ὑψώθηκαν κύματα κι ὁ Ὀδυσσεύς βρέθηκε πάλι ναυαγός, χωρίς σχεδιά.

Θά πνιγόταν τότε, ἂν δέν τοῦ ἔδινε ἡ θεά Λευκοθέα τό ἀθάνατο μαντίλι της. «Μ’ αὐτό», τοῦ ἔπε ἡ θεά, «δέν ἔχεις φόβο νά πνιγεῖς. Ὅταν βγεῖς στήν ξηρά, ρίξτ’ το πάλι στή θάλασσα».

Τό ἔδεσε στό στήθος του ὁ Ὀδυσσεύς καί δύο μερόνυχτα κολυμποῦσε. Τήν τρίτη μέρα τό βράδυ βγήκε σ’ ἕνα ἄγνωστο νησί. Ἦταν τσακισμένος ἀπό τήν κούραση καί τήν ἀγρύπνια. Ἐριξε τό μαντίλι στή θάλασσα καί κάτω ἀπό μιά ἀγριελιά σκεπάστηκε μέ ξερά φύλλα καί κοιμήθηκε βαθιά πλάι σ’ ἕνα ποτάμι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί σᾶς ἀρέσει πιά πολύ ἀπό τοῦτο τό μάθημα;
2. Ποιός εἶναι ὁ πιά συγκινητικός λόγος, σ’ αὐτό τό μάθημα;

5. Μιά θαρραλέα καί φιλόξενη βασιλοπούλα

Ἦταν μία μέρα φωτεινή καί ζεστή κι ἦρθαν στό ποτάμι νά πλύνουν ἡ ὄμορφη βασιλοπούλα Ναυσικᾶ μέ τίς βάγιες της. Ἔπλυναν τά ροῦχα καί τ' ἄπλωσαν, γιά νά στεγνώσουν. Ὑστερα ἄρχισαν νά παίζουν στόν ἥλιο. Σέ μία στιγμή τούς ξέφυγε τό τόπι καί κύλησε πρός τό μέρος, πού κοιμόταν ὁ Ὀδυσσεύς. Τά κορίτσια ἔτρεξαν γελώντας, ποιό νά τό πρωτοπάρει.

Μές στό βαθύ τόν ὕπνο του ἀκούει ὁ Ὀδυσσεύς χαρούμενες φωνές καί ξύπνησε. Ἔκοψε φουντωτά κλαδιά, νά κρύψει τή γύμνια του καί βγήκε μέσα ἀπό τούς θάμνους. Ὅταν τόν εἶδαν τά κορίτσια, τρόμαξαν κι ἔφυγαν φωνάζοντας. Μόνο ἡ Ναυσικᾶ στάθηκε ἄφοβη. Ὁ Ὀδυσσεύς τήν πλησίασε λίγο, σταμάτησε καί τῆς εἶπε:

— Ἄν εἶσαι θεά, θά εἶσαι ἡ Ἄρτεμη. Ἄν εἶσαι θνητή, τότε θά εἶσαι βασιλοπούλα. Καλότυχοι οἱ γονεῖς καί τ' ἀδέρφια σου, πού σέ καμαρώνουν. Εἴκοσι μέρες παλεύω μέ τή θάλασσα καί μ' ἔριξαν τά κύματα ναυαγό στή χώρα σας. Ποῦ βρίσκομαι, δέν ξέρω. Ἄν γνωρίζεις ἀπό βάσανα, λυπήσου με καί δῶσε μου ἓνα ροῦχο νά ντυθῶ, λίγο ψωμί νά σταματήσω τήν πείνα μου καί δεῖξε μου τό δρόμο γιά τήν πόλη.

— Ξένε, φαίνεσαι ἄνθρωπος πολιτισμένος καί σέ λυποῦμαι. Βρίσκεσαι στό νησί τῶν Φαιάκων, ὅπου βασιλεύει ὁ ξακουστός Ἄλκίνοος. Ἐγώ εἶμαι ἡ κόρη του, ἡ Ναυσικᾶ. Ἐδῶ κατοικοῦν ἄνθρωποι εἰρηνικοί καί δίκαιοι καί θά σέ φιλοξενήσουν, ὅπως πρέπει.

Αὐτά εἶπε ἡ Ναυσικᾶ καί πρόσταξε τίς βάγιες της νά φροντίσουν τόν ξένο. Κι ὁ Ὀδυσσεύς, σάν ἔφαγε καί ντύθηκε, φάνηκε τότε πιό ψηλός καί πιό ὄμορφος, καί ἡ Ναυσικᾶ τόν θαύμασε κι οἱ βάγιες της.

Φόρτωσαν ὕστερα τά στεγνά ροῦχα στό ἀμάξι καί ξεκίνησαν γιά τήν πόλη. Πήγαινε ἡ Ναυσικᾶ μπροστά τό ἀμάξι ὀδηγώντας, καί πίσω οἱ βάγιες. Καί πολύ πιό πίσω, μοναχός, ὁ Ὀδυσσεύς, καθαρός, ὄμορφοντυμένος καί ξεκούρατος.

Λίγο έξω από τήν πόλη ό 'Οδυσσεάς σταμάτησε νά προσευχηθει σ' ένα ναό τής 'Αθηνᾶς. Κι άφου μπήκε στήν πόλη ή Ναυσικᾶ, ξεκίνησε ύστερα κι ό 'Οδυσσεάς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιός είχε έρθει παλιότερα στο νησί τών Φαιάκων;
2. Γιατί ό 'Οδυσσεάς παίνεψε πρώτα τή Ναυσικᾶ κι ύστερα ζήτησε βοήθεια;

6. "Ενας γενναίος δακρύζει

"Όταν έφτασε ό 'Οδυσσεάς στο παλάτι, στάθηκε λίγο νά θαυμάσει. Τέτοιο παλάτι δέν είχε ξαναδει. Οί τοίχοι ήταν χάλκινοι κι είχαν μιά ζώνη γύρω-γύρω από γυαλί. 'Η πόρτα ήτανε χρυσή. Δεξιά κι άριστερά δυό σκύλοι φτια-

γμέννοι μέ χρυσό κι άσήμι. Πιό μέσα οί κολώνες καί τό ταβάνι κι αὐτά άσημένια. Γύρω στόν τοίχο ήτανε θρόνοι στή σειρά καί μπροστά ήταν τραπέζια. Κοντά στά τραπέζια ήταν όλόχρυσα άγάλματα, πού στά χέρια τους κρατούσαν άναμμένες λαμπάδες.

Τήν ώρα εκείνη κάθονταν καί τρωγόπιναν ό βασιλιάς, ή βασίλισσα κι οί άρχοντες τοῦ τόπου. Μπήκε ό 'Οδυσσέας ψηλόκορμος καί θαρρετός γονάτισε μπροστά τους καί εἶπε:

— Βασιλιά 'Αλκίνοε, Βασίλισσα 'Αρήτη, κι έσεἰς άρχοντες τοῦ τόπου, έπεσα ναυαγός στό νησί σας καί σās παρακαλώ, στό όνομα τοῦ Δία, νά μέ βοηθήσετε νά πάω στήν πατρίδα μου.

Σηκώθηκε τότε ό 'Αλκίνοος, πήρε τόν ξένο καί τόν έβαλε στόν πλαϊνό θρόνο. Τοῦ έστρωσαν νά φάει καί συζήτησαν ευχάριστα.

Τό πρωί οί Φαίακες έκαναν σπονδές καί θυσιές. "Υστερα άρχισαν οί άγώνες, κι ό 'Οδυσσέας έβλεπε μέ χαρά τά παλικάρια τών Φαίακων. 'Ηρθε τότε τό βασιλόπουλο, ό Λαοδάμας καί τοῦ εἶπε:

— Ξένε, φαίνεσαι πώς ξέρεις άπό άγώνες. "Ελα καί σύ νά δοκιμάσεις καί νά χαρείς. Τότε ό 'Οδυσσέας τοῦ άπάντησε:
— Ευγενικό μου Λαοδάμα, ήξερα μιά φορά κι εγώ άπό άγώνες, όμως τά βάσανα μου έχουν τσακίσει τό κορμί.

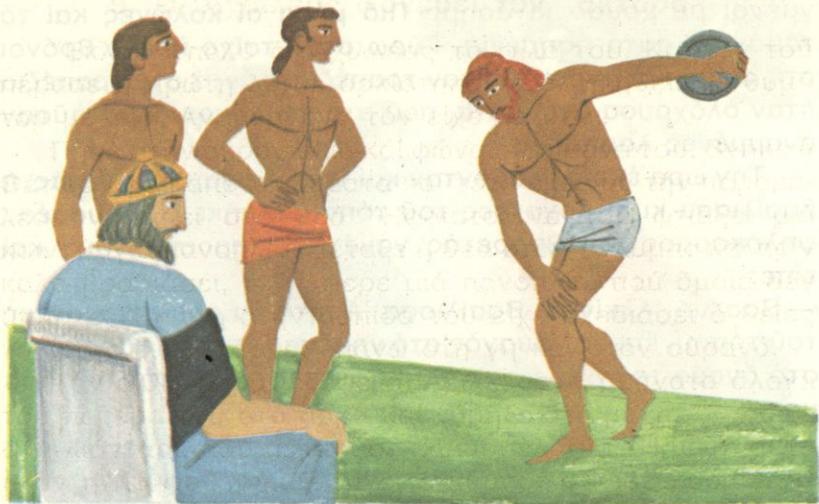
Βγήκε τότε μπροστά έν' άρχοντόπουλο, ό Ευρύαλος καί πρόσβαλε τόν 'Οδυσσέα, μ' αὐτά τά λόγια:

— Αὐτός μοιάζει γιά έμπορος, Λαοδάμα, τί τοῦ μιλάς γι' άγώνες;

Τόν λοξοκοίταξε αὐστηρά ό θεϊκός 'Οδυσσέας καί τοῦ εἶπε:

— 'Αρχοντόπουλο, δέ μιλάς σωστά. Οί θεοί σου έδωσαν δύναμη, όμως δέ σου έδωσαν μυαλό. Κι έτσι πού μέ θύμωσες μέ τά πικρά σου λόγια, θά μπώ κι εγώ στους άγώνες.

Αὐτά εἶπε κι άρπαξε τόν πιό βαρύ δίσκο, πού βρέθηκε μπροστά του καί τόν πέταξε μέ τέχνη καί μέ δύναμη. 'Ο δίσκος έπεσε πολύ μακρύτερα άπ' όλα τά σημάδια.

Ἔμειναν ὅλοι ἀμίλητοι καί θαύμασαν τόν ξένο.

Ἦστερα κάθισαν νά φᾶνε καί οἱ Φαίακες χόρεψαν μέ μεγάλη τέχνη. Σάν ἀπόφαγαν, ἔφεραν τό Δημόδοκο, τόν ξακουστό τραγουδιστή κι ἄρχισε αὐτός μέ τήν κιθάρα του, νά λέει ἥρωικά τραγούδια γιά τήν Τροία. Σάν ἔφτασε ὁμως στό δούρειο ἵππο, τά μάτια τοῦ Ὀδυσσεᾶ ἐγίναν βρύση κι ἔσκυψε, γιά νά μή φανεῖ πῶς ἕνας ἄντρας κλαίει. Ὅμως τόν εἶδε ὁ Ἀλκίνοος, πού πλάι του καθόταν καί τοῦ λέει. — Ποιός εἶσαι, ξένε, γιατί κλαῖς; Μήν ἔχασες στήν Τροία κανένα ἀγαπημένο πρόσωπο; Πές μας, πῶς σέ λένε καί ποιά εἶναι ἡ πατρίδα σου;

Σηκώθηκε μέ σεβασμό ὁ θεϊκός Ὀδυσσεᾶς, σκούπισε τά μάτια του κι ἔτσι μίλησε στόν Ἀλκίνοο καί σ' ὅλους τούς ἄρχοντες:

— Εὐγενικέ καί φιλόξενο βασιλιά τῶν Φαίακων, ἐγώ εἶμαι τοῦ Λαέρτη ὁ γιός, ὁ Ὀδυσσεᾶς, ὁ βασιλιάς τῆς Ἰθάκης, πού μέ τήν τέχνη μου οἱ Ἕλληνες κυρίεψαν τήν Τροία.

Οἱ Φαίακες συγκινήθηκαν, πού ἔβλεπαν μέ τά μάτια τους τό δοξασμένο ἥρωα, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνει τραγούδι, καί

τόν παρακάλεσαν νά τούς διηγηθεῖ τά βάσανά του. Κι αὐτός τούς διηγήθηκε τίς περιπέτειες πού πέρασε, ὥσπου νά φτάσει στό νησί τους. “Ὅλοι τόν ἄκουγαν μέ θαυμασμό. Πολλοί εἶχαν δακρύσει.

Εἶχε βραδιάσει, ὅταν τελείωσε ὁ Ὀδυσσεάς. Τότε οἱ Φαίακες τοῦ πρόσφεραν δῶρα πολλά. Ὁ Εὐρύαλος τοῦ χάρισε τό χρυσοστόλιστο σπαθί του καί ζήτησε νά τόν συγχωρήσει. Κόσμος πολὺς συνόδεψε τόν Ὀδυσσεά ὡς τό λιμάνι καί φόρτωσαν τά πολύτιμα δῶρα σέ γοργό καράβι. σέ λίγο τό καράβι χάθηκε μέσ στή νύχτα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιός τά ἔφτιαχνε αὐτά τά τραγούδια;
2. Γιατί δάκρυσε ὁ Ὀδυσσεάς;

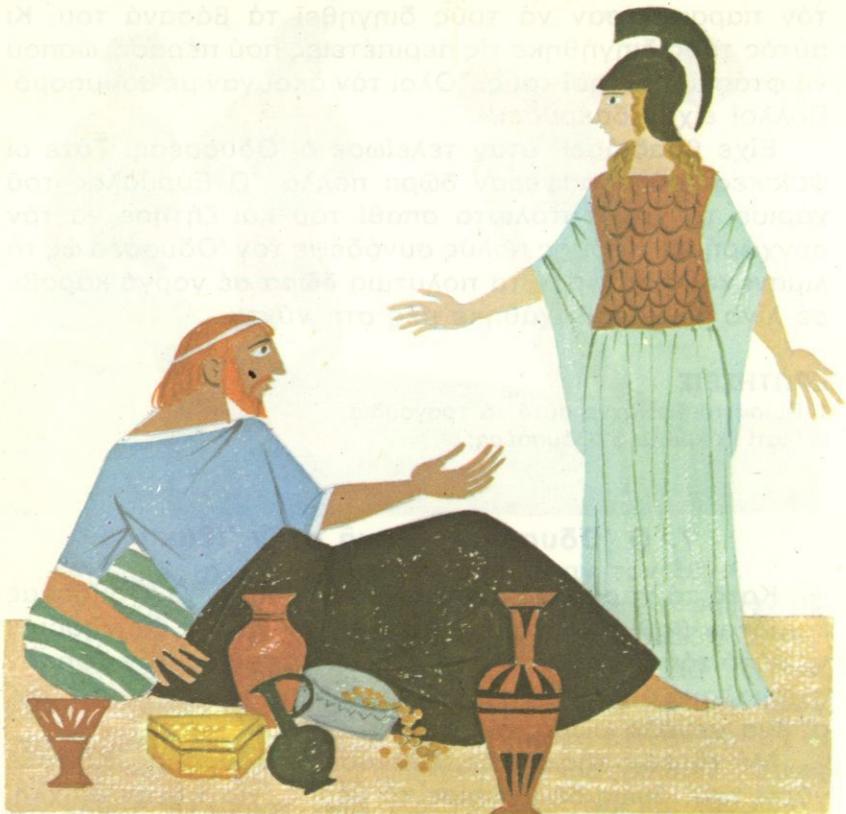
7. Ὁ Ὀδυσσεάς ξυπνᾷ στήν Ἰθάκη

Κατά τά χαράματα ἔφτασαν στήν Ἰθάκη. Ὁ Ὀδυσσεάς κοιμόταν βαθιά. Οἱ ναῦτες λυπήθηκαν νά τόν ξυπνήσουν, γι’ αὐτό τόν πῆραν μ’ ὄλα τά στρωσίδια του καί τόν ἄφησαν στή μαλακή ἄμμο. “Εβαλαν ὕστερα ὄλα τά δῶρα κοντά του, σ’ ἓνα μεγάλο σωρό, κι ἔφυγαν.

Μέ τό φῶς τῆς αὐγῆς, ξύπνησε ὁ Ὀδυσσεάς. Κοίταξε γύρω του, ὅμως δέ γνώρισε τό μέρος, γιατί ἦταν ὁμίχλη. Τότε ἤρθε κοντά του ἡ Ἀθηνᾶ μεταμορφωμένη σέ βοσκό-πουλο. Τό ρώτησε ὁ Ὀδυσσεάς πῶς λένε τόν τόπο κι αὐτό τοῦ ἀπάντησε, πῶς τόν λένε Ἰθάκη. Ὁ Ὀδυσσεάς ἔκρυψε τή χαρά του, μή φανερωθεῖ. Τότε ἡ Ἀθηνᾶ φάνέρωσε ποιᾷ ἦταν καί τοῦ εἶπε:

— Πανέξυπνε Ὀδυσσεά, βλέπω δέν ξέχασες τίς πονηριές σου. “Ὅμως μή χαιρέσαι ἀκόμη. Σέ περιμένουν κι ἄλλα βάσανα. Μά ἄς κρύψουμε τά δῶρα σου μέσα σέ τούτη τή σπηλιά κι ἐκεῖ τά λέμε. “Ἐκανε ἡ Ἀθηνᾶ πιό πυκνή τήν ὁμίχλη, νά μὴν τόν ἰδεῖ κανένας καί κουβάλησαν τά δῶρα στή σπηλιά.

Τότε τοῦ λέει: Οἱ δικοί σου εἶναι καλά. Ὁ γερο-Λαέρτης

μένει στά κτήματα. Ὁ Τηλέμαχος ἰτῆγε στή Σπάρτη, νά ρωτήσῃ γιά σένα. Ἡ Πηνελόπη εἶναι ἡ πιό πιστή γυναίκα ἀπ' ὅσες ξέρω. Στό παλάτι σου ὁμως μαζεύτηκαν τοῦ τόπου τά ἀρχοντόπουλα καί θέλουν νά τήν παντρευτοῦν. Μ' αὐτή τοὺς ξεγελαίει μ' ἓνα πανί. «Ὅταν θά τελειώσω τό πανί, τότε θ' ἀποφασίσω ποιόν θά πάρω», τοὺς λέει. Ὅμως τήν ἡμέρα τό ὑφαίνει, τή νύχτα τό ξεῦφαίνει. Καί οἱ μνηστήρες τῆς μαζεύτηκαν στό παλάτι καί ἀφανίζουν τό βίός σου.

Ὑστερα τόν συμβούλεψε νά πάει πρῶτα στόν πιστό του χοιροβοσκό τόν Εὔμαιο, ἀλλά νά μή φανερωθεῖ. Τήν

ἄλλη μέρα, πού θά ἐρχόταν ἐκεῖ ὁ γιός του, μόνο σ' αὐτόν νά φανερωθεῖ καί νά φροντίσουν μαζί νά καθαρίσουν τό παλάτι ἀπό τούς μνηστῆρες. Αὐτή θά τούς βοηθοῦσε. Ἔπειτα τόν μεταμόρφωσε σέ γέρο ζητιάνο κι ἐξαφανίστηκε.

Ὁ Ὀδυσσεύς πῆγε στόν Εὐμαιο. Τόν καλοδέχτηκε ὁ πιστός χοιροβοσκός καί τοῦ ἔβαλε νά φάει. Κι ἀπάνω στό φαῖ τοῦ εἶπε γιά τόν ἀφέντη του καί γιά τήν Πηνελόπη. Συγκινήθηκε ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλά κρατήθηκε καί δέ φανερώθηκε.

— Μή στεναχωριέσαι, Εὐμαιο, τοῦ εἶπε. Ὁ ἀφέντης σου θά γυρίσει γρήγορα. μάρτυρες βάζω τούς θεούς, πώς λέω τήν ἀλήθεια.

— Ξένε, μή μοῦ ραγίζεις τήν καρδιά μέ τέτοιες παρηγοριές. Κι ἄλλοι πολλοί μοῦ εἶπαν τά ἴδια, μά βγῆκαν ὅλα ψεύτικα.

Ὅταν βράδιασε, ὁ Εὐμαιο τοῦ ἔστρωσε νά κοιμηθεῖ. Ποῦ νά ἔξере ὁ πιστός χοιροβοσκός, πώς φιλοξενοῦσε τόν ἀγαπημένο του βασιλιά, τόν ξακουστό καί πολυμήχανο Ὀδυσσεά.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί τοῦ εἶπε νά μή φανερωθεῖ στόν Εὐμαιο;

8. Ὁ Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει τόν πατέρα του

Τό πρωί, ὅταν οἱ βοσκοί ἔβγαλαν τά κοπάδια ἀπό τό μαντρί, τά σκυλιά ἄρχισαν νά γαυγίζουν. Σέ λίγο ὅμως σώπασαν.

Κάποιοι γνωστός θά ἔρχεται, εἶπε στόν Εὐμαιο ὁ Ὀδυσσεύς. Στή στιγμή μπῆκε στήν καλύβα ὁ Τηλέμαχος, πού ὅλη νύχτα ταξίδευε, γυρίζοντας ἀπό τή Σπάρτη.

Ἦταν ἓνα εἰκοσάχρονο παλικάρι, δυνατό κι ὁμορφο, πού ἔμοιαζε μέ τόν Ὀδυσσεά. Χαιρέτησε τόν Εὐμαιο καί τόν διέταξε νά πάει στή μητέρα του νά τῆς πει πώς γύρισε

από τή Σπάρτη καί πώς φέρνει καλά νέα. Ρώτησε καί γιά τό ζητιάνο καί ὁ Εὐμαιοσ τοῦ εἶπε, πώς εἶναι ἕνας βασανισμένος, πού ζήτησε φιλοξενία. Βγήκε ὁ Εὐμαιοσ κι ἔφυγε.

Τότε, ἔξω ἀπό τήν πόρτα, εἶδε ὁ Ὅδυσσέας τήν Ἀθηναῖά τοῦ γνέφει. Βγήκε ἔξω κι ἐκείνη τοῦ ἔδωσε τήν πραγματική μορφή του. Σάν μπῆκε πάλι στό καλύβι, ὁ Τηλέμαχος τόν πέρασε γιά κανένα θεό. Τότε γλυκά τοῦ μίλησε ὁ πολύπαθος Ὅδυσσέας.

— Δέν εἶμαι θεός, Τηλέμαχε. Ὁ πατέρας σου εἶμαι, πού τόσα φαρμάκια ἔχεις πιεῖ γιά μένα. Κι ἄπλωσε τά χέρια του, τόν ἔκλεισε στήν πατρική ἀγκαλιά του, τόν γλυκοφιλοῦσε καί τά μάτια του ἔγιναν βρῦση.

Δέν πίστευε ὁ Τηλέμαχος, πώς τοῦτος ὁ θεϊκός ἄντρασ, πού πρῖν ἦταν ζητιάνοσ, ἦταν στ' ἀλήθεια ὁ πατέρας του. Ἀφοῦ τοῦ ἐξήγησε ὁ Ὅδυσσέας, πώς ἦταν θαῦμα τῆσ θεᾶσ κι ἀφοῦ τοῦ εἶπε κι ἄλλα, πίστεψε ὁ Τηλέμαχος, ἀγκάλιασε τόν πατέρα του καί ξέσπασε στό κλάμα. Κι ἔτσι ἀγκαλιά, ἀφοῦ ἔκλαψαν πολύ, εἶπε στό γιό του ὁ Ὅδυσσέας.

— Ἔλα τώρα, Τηλέμαχε, νά μοῦ πεῖσ πόσοι εἶναι οἱ μνηστῆρες καί νά σκεφτοῦμε ἕνα σχέδιο νά καθαρίσουμε ἀπ' αὐτούσ τό παλάτι. Τούς μέτρησαν κι ἦταν ἑκατό δεκάξι. φοβήθηκε ὁ Τηλέμαχος νά μετρηθοῦν μέ τόσους πολλοῦσ, μά ὁ πατέρας του, πού ἦταν πρῶτοσ στό σπαθί καί στή σοφή τή γνώμη, τοῦ ἔδωσε θάρροσ.

— Θά μᾶσ βοηθήσουν καί οἱ θεοί, Τηλέμαχε, γιατί ἐμεῖσ ἔχουμε τό δίκιο. Ἄκουσε τώρα τό σχέδιό μου: Αὔριο τά χαράματα νά πᾶσ ἄλλοσ σου στό παλάτι. νά πάρεις ὄλα τά ὄπλα ἀπό τή μεγάλη σάλα τοῦ παλατιοῦ καί νά τά βάλεις στό ψηλό κελί. Ἄν σέ ρωτήσουνε γι' αὐτό οἱ μνηστῆρες, πές τους πώς θέλεις νά τά γυαλίσεις, γιατί ἔχουν καπνιστεῖ. Ν' ἀφήσεις μόνο πρόσ τή πόρτα, πού δέν κάθονται οἱ μνηστῆρες, δυό γυαλισμένες πανοπλίες νά τίσ ἀρπᾶξουμε, ὅταν πρέπει.

Τώρα πού θά γυρίσει ὁ Εὐμαιοσ, πές του νά μέ φέρει αὔριο τό μεσημέρι στό παλάτι, γιά νά ζητιανέψω. Κι ἄν μέ προσβάλει κανένας, ἐσύ νά ὑπομείνεις. Ὅταν σοῦ κάνω

νόημα, νά ἔρθεις σιγά σιγά κοντά μου.

Καί κάτι ἀκόμη, παιδί μου. Σέ κανέναν μήν πείς πώς βρίσκομαι στήν Ἰθάκη. Οὔτε στή μητέρα σου».

Ἄφοῦ σέ ὅλα συμφώνησαν, ἡ Ἀθηνᾶ ξανάκανε τόν Ὀδυσσεά ζητιάνο. Σέ λίγο ἦρθε καί ὁ Εὐμαιοσ κι ἀφοῦ ἔφαγαν, κοιμήθηκαν πλάι στή φωτιά μέσ στήν εὐρύχωρη καλύβα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Γιατί ὁ Τηλέμαχος γύρισε νύχτα ἀπό τή Σπάρτη καί γιατί ἦρθε πρῶτα στόν Εὐμαιοσ;

9. "Ενας ζητιάνος στό παλάτι

Τήν ἄλλη μέρα ὁ Τηλέμαχος ἔφυγε χαράματα. Τό μεσημέρι ξεκίνησε καί ὁ Εὐμαιος μέ τό ζητιάνο. Ἄπό μακριά ὁ Ὀδυσσεάς ἀντίκρισε τό σπίτι του καί παρά λίγο νά δακρύσει, ὅμως κρατήθηκε.

Σέ λίγο μπήκε στήν αὐλή. Ἐκεῖ εἶδε τό ἀγαπημένο του σκυλί, τόν Ἄργο, γέρικο κι ἀδυνατισμένο νά κοιτάται σέ μιά γωνιά. Τό πιστό σκυλί γνώρισε τόν ἀφέντη του κι ἔκανε νά σηκωθεί, νά τοῦ κάνει χαρές, ὅμως δέν μπόρεσε. Κούνησε μόνο τήν οὐρά του καί ξεψύχησε. «Περίμενε νά μέ ἰδεῖ κι ὕστερα νά πεθάνει», σκέφτηκε ὁ Ὀδυσσεάς καί δάκρυσε.

Μπήκαν ὕστερα στή μεγάλη αἶθουσα τοῦ παλατιοῦ. Οἱ μνηστήρες τραγόπιναν ξεδιάντροπα κι ἕνας τραγουδιστής, ὁ Φήμιος, τραγουδοῦσε. Στό βασιλικό τραπέζι καθόταν ὁ Τηλέμαχος.

Ὁ Εὐμαιος ἀνέβηκε στό δωμάτιο τῆς Πηνελόπης καί τή βρῆκε νά κλαίει.

— Μήν κλαῖς, βασίλισσα, τῆς εἶπε. κάτω εἶναι ἕνας ξένος, πού ὀρκίζεται στούς θεούς ὅτι ὁ Ὀδυσσεάς πολύ γρήγορα θά ἐπιστρέψει στό παλάτι του.

Χάρηκε ἡ βασίλισσα καί περίμενε νά φύγουν οἱ μνηστήρες, γιά νά ρωτήσῃ ἡ ἴδια τόν ξένο.

Κάτω ὁ Ὀδυσσεάς γύριζε στά τραπέζια καί ζητιάνευε. Ὅμως ἄλλος τόν κοροΐδευε, ἄλλος τόν κλοτσοῦσε, ἄλλος τοῦ ἔδινε ἕνα κόκαλο. Ὁ πιό κακός μνηστήρας, ὁ Ἄντινοος, τοῦ πέταξε ἕνα σκαμνί καί τόν χτύπησε στόν ὦμο. Θύμωσε τότε ὁ Τηλέμαχος καί παρά λίγο νά τραβήξῃ τό σπαθί, κράτησε ὅμως τό θυμό του. Πῆρε μόνο ψωμί καί κρέας καί ἔδωσε στόν ξένο. Ὅταν τελείωσε τό γλέντι, οἱ μνηστήρες ἔφυγαν καί οἱ δούλες καθάρισαν. Τήν ἄλλη μέρα θά στρωνόταν πάλι τό γλέντι.

Τό βραδάκι ζήτησε ἡ Πηνελόπη νά ἰδεῖ τόν ξένο. Πῆγε ὁ Ὀδυσσεάς καί τῆς ὀρκίστηκε ὅτι ζεῖ ὁ ἄντρας τῆς καί ὅτι σύντομα θά γυρίσει. Εὐχαριστήθηκε ἡ Πηνελόπη καί διέταξε τίς βάγιες τῆς νά περιποιηθοῦν ἀρχοντικά τόν ξένο.

Ἡ Εὐρύκλεια, ἡ πιό πιστή βάρια τοῦ παλατιοῦ, ὅταν ἄρχισε νά τοῦ πλένει τὰ πόδια, τόν ἀναγνώρισε ἀπό ἓνα σημάδι, πού εἶχε στό πόδι καί πῆγε νά φωνάξει ἀπό τή χαρά της. Ὁ Ὀδυσσεύς τῆς ἔκλεισε μέ τό χέρι του τό στόμα καί τῆς εἶπε σιγανά.

— Πιστή μου Εὐρύκλεια, εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς. Μά, ἂν μέ ἀγαπᾶς, κράτα τό μυστικό στήν καρδιά σου. Ἡ Εὐρύκλεια ὀρκίστηκε.

Ἐκεῖνο τό βράδυ ὁ Ὀδυσσεύς κοιμήθηκε στό σπιτί του, σάν ξένος. Κι ὅλη τή νύχτα σκεφτόταν τί θά μπορούσε νά κάνει, γιά νά βάλει τάξη στό σπιτί του.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Ὁ ἔξυπνος ἄνθρωπος εἶναι ὑπομονετικός. Βρεῖτε ἓνα παράδειγμα ἀπό αὐτό τό κεφάλαιο.

10. Ὀδυσσεάς βάζει τάξη στό σπίτι του

Τήν ἄλλη μέρα στρώθηκε πάλι τό τραπέζι. Μπήκε κι ὁ Ὀδυσσεάς κι ἄρχισε νά ζητιανεύει. Ἦρθε κι ἕνας ἄλλος ζητιάνος, ὁ Ἴρος, πού ἤθελε νά διώξει τόν Ὀδυσσεά. Τότε ἕνας μνηστήρας εἶπε στους δύο ζητιάνους νά παλέψουν κι ὁποῖος νικήσει, αὐτός νά μείνει.

Χτυπᾷ πρώτα ὁ Ἴρος τόν Ὀδυσσεά, ἀλλά οὔτε τόν κούνησε. Τοῦ δίνει μιά γροθιά ὁ Ὀδυσσεάς, τόν ἔριξε κάτω καί τραβώντας τον ἀπό τά πόδια τόν ἔβγαλε ἔξω. Ὅταν γύρισε μέσα, τοῦ ἔδωσε ὁ Τηλέμαχος κρέας καί ψωμί καί τόν ἔβαλε κοντά στήν πόρτα νά φάει.

Ἐνῶ ὅλοι τρωγόπιναν, βγήκε ἡ Πηνελόπη στόν ἐξώστη κρατώντας ἕνα μεγάλο τόξο. Σήκωσαν ὅλοι τό κεφάλι καί τήν κοίταξαν. Τότε ἡ ὁμορφη βασίλισσα εἶπε:

— Ξέρετε ὅλοι πώς τό πανί τελείωσε. Ὅποῖος λοιπόν ἀπό σᾶς μπορέσει νά βάλει τή χορδή στό τόξο τοῦ Ὀδυσσεά καί νά περάσει τή σαῖτα ἀπό τίς τρύπες δώδεκα τσεκουριῶν, αὐτόν θά παντρευῶ. Οἱ μνηστήρες συμφώνησαν.

Συμφώνησε κι ὁ Τηλέμαχος κι ἔδωσε διαταγή καί στήθηκαν τά τσεκούρια. Τήν ὥρα ἐκείνη βρῆκε εὐκαιρία ὁ Ὀδυσσεάς καί φανερώθηκε στόν Εὐμαιο καί στό Φιλοίτιο καί οἱ δύο πιστοί βοσκοί του ὀρκίστηκαν νά τόν βοηθήσουν.

Ἄρχισαν οἱ μνηστήρες νά δοκιμάζουν, ἀλλά κανένας δέν μπόρεσε νά περάσει τή χορδή στό τόξο. Τότε ζήτησε νά δοκιμάσει κι ὁ Ὀδυσσεάς. Οἱ μνηστήρες θύμωσαν, ἀλλά ἡ Πηνελόπη εἶπε:

— Ἀφήστε τον νά δοκιμάσει κι αὐτός κι ἂν τό καταφέρει, θά τοῦ χαρίσω ἕνα χιτῶνα καί θά τόν στείλω στήν πατρίδα του.

— Θά δοκιμάσει, μητέρα, κι ὁ ξένος μας, εἶπε ὁ Τηλέμαχος. Ὅμως εἶναι δουλειά τῶν ἀνδρῶν νά κρατοῦν ὄπλα. Ἐσύ πήγαινε στόν κοιτῶνα σου. Ἡ Πηνελόπη πήγε στόν κοιτῶνα της καί ἡ Ἀθηναῖα τῆς ἔφερε βαρύ ὕπνο στά μάτια.

Τότε ὁ Ὀδυσσεάς ἔκανε νόημα στόν Εὐμαιο κι ἐκεῖνος τοῦ ἔφερε τό τόξο. Σιγά σιγά ἦρθε κοντά του κι ὁ

Τηλέμαχος. Ὁ Φιλοίτιος πῆγε κι ἔκλεισε τίς πόρτες τοῦ παλατιοῦ.

Πῆρε τό τόξο ὁ Ὀδυσσεάς καί χωρίς δυσκολία, πέρασε ἀμέσως τή χορδή. Ἔβαλε τή σαῖτα, τέντωσε τό τόξο κι ἔριξε. Ἡ σαῖτα πέρασε ἀπό τίς τρύπες τῶν δώδεκα τσεκουριῶν καί χτύπησε στόν τοῖχο.

Ἔβαλε ἀμέσως δεύτερη καί γύρισε κατά τοὺς μνηστήρες. Τότε ἡ Ἀθηναῖα τόν μεταμόρφωσε καί φάνηκε ποιός ἦταν. Οἱ μνηστήρες κατατρόμαξαν κι ὁ Ὀδυσσεάς τοὺς εἶπε μέ θυμό:

— Τοῦτος ὁ ἀγώνας, μνηστήρες τῆς γυναίκα μου, τελείωσε. Ἄλλο σημάδι τώρα ἀρχίζει, γιατί αὐτός πού βλέπετε εἶναι ὁ Ὀδυσσεάς.

Τέντωσε τό τόξο κι ἔριξε τήν πρώτη σαῖτα στό λαιμό τοῦ Ἀντίνοου. Αὐτό ἦταν τό σύνθημα. Ἄρπαξε κι ὁ Τηλέμαχος τά ὄπλα κι ὁ Εὐμαιος κι ὁ Φιλοίτιος κι ἄρχισε φοβερή μάχη. Ὡσπου νά βραδιάσει, δέν ἔμεινε κανένας ζωντανός. Μόνο στό Φῆμιο χάρισαν τή ζωή.

Οί δοῦλες ὕστερα καί οἱ δοῦλοι καθάρισαν τό παλάτι κι ἄναψαν μεγάλη φωτιά στό τζάκι. Πλύθηκε κι ὁ Ὀδυσσεάς καί χτενίστηκε καί κάθισε στό θρόνο του πλάι στή φωτιά. Τότε ἡ Εὐρύκλεια ἔφερε τό μεγάλο νέο στήν Πηνελόπη, πού κοιμόταν ἀκόμη.

— Σήκω, βασίλισσα, νά δοῦν τά μάτια σου ἐκεῖνον πού ποθεῖ ἡ καρδιά σου.

Κατέβηκε ἡ πιστή σύζυγος, εἶδε τό σπίτι ἀγνώριστο καί δέν πίστευε ἀκόμη, πώς αὐτός ἦταν ὁ ἄντρας της. κάθισε πλάι στόν Ὀδυσσεά, ἐκεῖνος τῆς θύμισε πολλά ἀπό τά περασμένα, κι ἐκεῖνη τότε ἔπεσε στήν ἀγκαλιά του κι ἔκλαιγε. Ἔκλαιε κι ὁ Ὀδυσσεάς. Ἐκεῖνη ἡ νύχτα ἦταν ἡ πιό εὐτυχισμένη νύχτα στή ζωή τους.

11. Ὁ γερο-Λαέρτης ἀγκαλιάζει τό γιό του

Προτοῦ νά φέξει, ἔφυγε ὁ Ὀδυσσεάς μέ τόν Τηλέμαχο καί τούς δυό πιστούς βοσκούς γιά τά κτήματά του. Ζοῦσε ἐκεῖ ὁ γερο-Λαέρτης μέ μιά πιστή ὑπηρέτρια, γιατί δέν μπορούσε νά βλέπει τό κακό πού γινόταν στό παλάτι τοῦ γιοῦ του.

Ἀπό μακριά τόν εἶδε ὁ Ὀδυσσεάς νά σκαλίζει ἕνα δέντρο, τόν πλησίασε καί τοῦ λέει.

— Βλέπω, γέροντα, πώς ξέρεις νά περιποιεῖσαι καλά τά δέντρα, ὅμως ἐσένα δέν σέ φροντίζει κανένας. Δοῦλος εἶσαι καί φορεῖς παλιά καί λερωμένα ροῦχα;

Ὁ γερο-Λαέρτης ἀνασηκώθηκε καί κοίταξε παραπονεμένα τόν ξένο, πού τόν ἔλεγε δοῦλο, αὐτόν πού κάποτε ἦταν βασιλιάς. Ποῦ νά γνωρίσει, ὕστερα ἀπό τόσα χρόνια, τό γιό του.

— Ποιός εἶσαι, ξένε, καί τί θέλεις ἀπό μένα, ἀπάντησε ὁ Λαέρτης.

— Ξένος εἶμαι, γέροντα, κι ἀπό μακριά ἔρχομαι στήν Ἰθάκη. Εἶχα φιλοξενήσει κάποτε στό σπίτι μου τό βασιλιά Ὀδυσσεά. Πᾶνε τώρα πέντε χρόνια. μήπως ξέρεις ποῦ

είναι ή πόλη, νά πάω κι εγώ στό παλάτι του νά μέ φιλοξενήσει;

Τόν πήραν τά κλάματα τό γερο-Λαέρτη. "Εσκυψε στή γη, πήρε μιά χούφτα χῶμα καί τό σκόρπισε στό ἄσπρο κεφάλι του.

Δέ βάσταξε ἄλλο ὁ 'Οδυσσεάς, τόν ἔσφιξε στήν ἀγκαλιά του καί τοῦ εἶπε.

— Δέ μέ γνωρίζεις, Λαέρτη; Δέ γνώρισες ἀκόμη τό γιό σου;

— “Αν είσαι ὁ Ὀδυσσεάς ἐσύ, πές μου σημάδια νά σέ πιστέψω.

Τοῦ εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεάς γιά τά δέντρα, πού τοῦ χάρισε, ὅταν ἦταν μικρός, τοῦ ἔδειξε τό σημάδι στό πόδι του καί ὁ γερο-Λαέρτης τόν ἀγκάλιασε καί τόν φιλοῦσε. Μ’ ἀπ’ τήν πολλή του τή χαρά καί τή συγκίνηση, λιποθύμησε στήν ἀγκαλιά τοῦ γιοῦ του. “Ὁμως εἶχε γερή καρδιά καί συνῆλθε γρήγορα.

“Υστερα μίλησαν κι ἄλλο, καί χάρηκαν κι ἔκλαψαν. Ὁ Ὀδυσσεάς τοῦ εἶπε, πώς σκότωσε τούς μνηστήρες κι ἦρθε νά τόν πάρει πίσω στό παλάτι. “Υστερα μαζεύτηκαν ὅλοι μαζί κι ἔφαγαν.

Κι ἐκεῖ πού ἦταν ἔτοιμοι νά ξεκινήσουν γιά τήν πόλη, βλέπουν πολλούς ἄντρες νά ἔρχονται ὀπλισμένοι στό κτήμα. Ἦταν οἱ συγγενεῖς τῶν μνηστήρων, πού ἔρχονταν νά πολεμήσουν. τόν Ὀδυσσεά. Εἶχαν ἀρχηγό τόν πατέρα τοῦ Ἀντίνοου.

Ἀρματώθηκαν γρήγορα, βγαίνει μπροστά ὁ Ὀδυσσεάς καί τούς λέει.

— Προτοῦ ἀρχίσουμε τόν πόλεμο, ἀκοῦστε νά σᾶς πῶ. “Ὁμως ποῦ ν’ ἀκούσουν ἐκεῖνοι. “Ὁρμησαν στή μάχη. Ὁ πατέρας τοῦ Ἀντίνοου πῆγε νά χτυπήσει τόν Ὀδυσσεά. Πρόλαβε ὅμως ὁ Λαέρτης καί τόν ἔριξε κάτω μέ μιά κονταριά. Σάν εἶδαν οἱ ἄλλοι τό θάνατο τοῦ ἀρχηγοῦ τους, σταμάτησαν.

Τότε ὁ Ὀδυσσεάς τούς εἶπε.

— Εἴκοσι χρόνια πολεμῶ κι ὁ πόλεμος δέ μέ φοβίζει. “Ὁμως τό δίκιο καί οἱ θεοί εἶναι μέ τό μέρος μου. Ἀφήστε τά ὄπλα καί γυρίστε πίσω, προτοῦ θυμώσω καί μέ σᾶς. “Ὁλοι γύρισαν κι ἔφυγαν μετανιωμένοι καί στό δρόμο σκέφτονταν τά λόγια τοῦ βασιλιᾶ τους.

Ἦτσι ὁ Ὀδυσσεάς ἔγινε πάλι βασιλιάς στό νησί του καί κυβέρνησε δίκαια, συνετά καί εἰρηνικά τό λαό του. Κι ἔζησε πολλά χρόνια ἀκόμη εὐτυχισμένος μέ τούς δικούς του.

Η ΑΘΗΝΑ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕ ΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝΤΥΣΕ ΜΕ ΡΟΥΧΑ ΖΗΤΙΑΝΟΥ

«Κουρελιασμένα καί ξερά καί μαῦρα ἀπό καπνίλα, κι ἀπάνω λάφινη προβειά μακριά καί μαδημένη· τοῦ ἔδωσε καί χοντρό ραβδί κι ἕναν τορβά στόν ὦμο σκισμένο καί μέ πρόστυχο σκοινί γιά κρεμαστήρι».

Ἄμῃρου Ὀδύσσεια (Μετάφρ. Ἐφταλιώτη)

ΠΩΣ ΠΕΘΑΝΕ Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Ἄς Ὀδυσσεύς πέθανε μέ πολύ παράξενο τρόπο: Ἕνας ἐρωδιός πετοῦσε μ' ἕνα κόκαλο σαλαχιοῦ στό ράμφος του. Μιά στιγμή τοῦ ἔπεσε τό κόκαλο κι αὐτό πῆγε καί καρφώθηκε στό κεφάλι τοῦ Ὀδυσσεύα.

(Τήν πληροφορία αὐτή μᾶς τήν δίνει ὁ Αἰσχύλος)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Α' Τί θυμᾶσαι ἀπό τήν Ἰλιάδα;

Ἔτσι ἔλεγαν ἀλλιῶς τήν Τροία — — — —

Εἶχαν ἕνα μεγάλο μάτι οἱ — — — — —

Ἔδωσε στόν Ὀδυσσεύα τό μαντίλι της ἡ — — — — —

Βασιλιάς στούς εἰρηνικούς Φαίακες ἦταν ὁ — — — — —

Ὁ πιό κακός ἀπό τοὺς μνηστήρες ἦταν ὁ — — — — —

Βασιλοπούλα στό νησί τῶν Φαίακων ἦταν ἡ — — — — —

Ἕγφαινε, ξεῦφαινε καί περίμενε ἡ πιστή — — — — —

Ξεχνοῦσαν τήν πατρίδα ὅσοι ἔτρωγαν — — — — —

Ἄναγνώρισε πρώτη τόν Ὀδυσσεύα ἡ πιστή — — — — —

Δάκρυσε ὁ Ὀδυσσεύς, ὅταν εἶπε τραγούδια γιά τήν Τροία ὁ — — — — —

Πιστός στή δουλειά του καί τό βασιλιά του ἔμεινε ὁ χοιροβοσκός — — — — —

Ἐφτά χρόνια κράτησε τόν Ὀδυσσεύα κοντά της ἡ — — — — —

Β' Ἐνωσε μέ μιά γραμμή τίς λέξεις πού ταιριάζουν

Λευκοθέα	πανί
Δημόδοκος	χοιροβοσκός
Μενέλαος	μαντίλι

Πηνελόπη
Εὔμαιος
Ἄντινοος
Καλυψώ
Πολύφημος

μνηστήρας
τραγουδιστής
Ἔγυγία
Σπάρτη
κύκλωπας

Γ' Σοῦ δίδεται ἓνα σύνολο ὀνομάτων:
(Δημόδοκος, Φιλοίτιος, Λαέρτης, μνηστήρες, Ἄθηνᾶ, Εὔμαιος,
Εὐρύκλεια, Φήμιος, Πηνελόπη, Κίκονες, Λευκοθέα, Τηλέμαχος,
Ποσειδάωνας, Ἄλκίνοος)

Χώρισέ το στά ὑποσύνολά του:

1. Συγγενεῖς τοῦ Ὀδυσσεᾶ: .....
2. Πολέμησαν τόν Ὀδυσσεᾶ: .....
3. Βοήθησαν τόν Ὀδυσσεᾶ: .....
4. Τραγουδιστές στήν Ὀδύσεια: .....
5. Πιστοί ὑπηρέτες τοῦ Ὀδυσσεᾶ: .....

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α' ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Ο ΚΟΣΜΟΣ, ΟΙ ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

1. 'Η ἀρχή τοῦ κόσμου.....	σελ.	6
2. Κρόνος καί Δίας.....	»	8
3. Οἱ θεοί τοῦ 'Ολύμπου.....	»	10
4. Οἱ ἄνθρωποι 'Ημίθεοι καί.....	»	11,14

Β' Ο ΗΡΑΚΛΗΣ

1. 'Η καταγωγή τοῦ 'Ηρακλῆ.....	σελ.	15
2. Τά παιδικά χρόνια τοῦ 'Ηρακλῆ.....	»	17

3. 'Ο 'Ηρακλῆς ἐκλέγει τὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς	Σελ.	19
4. 'Ο 'Ηρακλῆς ζητεῖ χρῆσμο	»	23
5. Τὸ λιοντάρι τῆς Νεμέας	»	25
6. 'Η Λερναία ὕδρα.....	»	27
7. Οἱ Στυμφαλίδες ὄρνιθες	»	29
8. Οἱ κοπριές τοῦ Αὐγεία.....	»	31
9. 'Η "Αλκηστη κι ὁ 'Ηρακλῆς.....	»	33
10. 'Ο 'Ηρακλῆς γίνεται ἀθάνατος	»	35

Γ' Ο ΘΗΣΕΑΣ Σελ. 42

1. Τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Θησέα.....	»	»
2. 'Ο Θησέας πηγαίνει στὴν Ἀθήνα	»	44
3. Φόρος στό Μινώταυρο	»	47
4. 'Ο Θησέας σκοτώνει τὸ Μινώταυρο	»	49
5. 'Η βασιλεία τοῦ Θησέα κι ὁ θάνατός του	»	52

Δ' Ο ΙΑΣΟΝΑΣ ΚΑΙ Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ Σελ. 57

1. 'Ο 'Ιάσωνας στό Πήλιο	»	»
2. 'Ο 'Ιάσωνας μαθαίνει γιά τὸ χρυσόμαλλο δέρμα	»	59
3. 'Ιάσωνας καί Πελίας	»	62
4. 'Η ἀργοναυτική ἐκστρατεία.....	»	64
5. 'Ιάσωνας καί αἰήτης.....	»	65
6. 'Ο 'Ιάσωνας παίρνει τὸ χρυσόμαλλο δέρμα	»	69
7. 'Ο γυρισμός	»	»

Ε' Ο ΤΡΩΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (ΙΛΙΑΔΑ) Σελ. 76

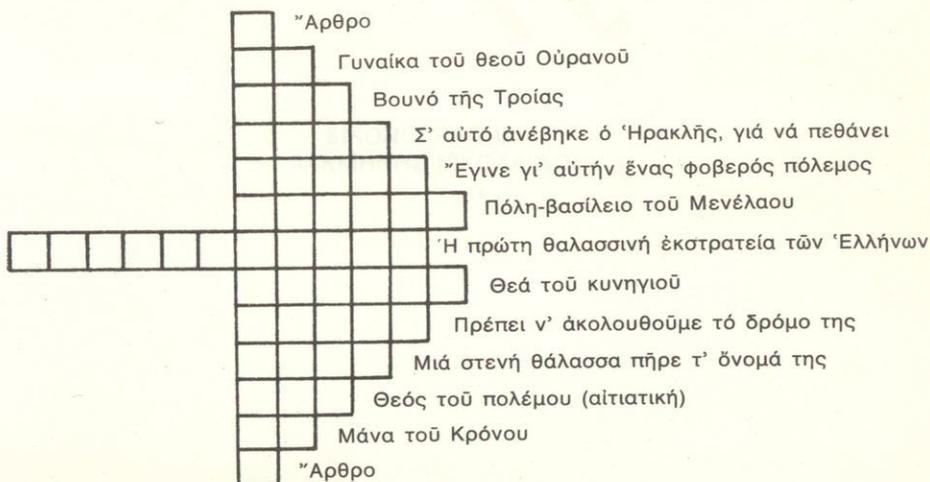
1. "Ενας γάμος παράξενος	Σελ.	76
2. Ποιό ἦταν τὸ βοσκόπουλο τῆς "Ιδης.....	»	78
3. 'Ο Πάρης παίρνει τὴν ὥραία Ἑλένη	»	79
4. 'Η ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων.....	»	81
5. 'Η θυσία τῆς Ἴφιγένειας.....	»	83
6. 'Η πολιορκία τῆς Τροίας.....	»	87
7. 'Ο Ἀχιλλέας θυμῶνει μέ τόν Ἀγαμέμνονα	»	90
8. 'Ο θάνατος τοῦ Πάτροκλου.....	»	92
9. 'Ο Ἀχιλλέας φονεύει τόν Ἔκτορα	»	96
10. 'Ο θάνατος τοῦ Ἀχιλλέα.....	»	99

11. 'Ο δούρειος ἵππος.....	Σελ. 102
12. Οἱ Ἕλληνες κυριεύουν τὴν Τροία	» 106
'Ο Ὅμηρος, ἡ Ἰλιάδα καὶ ἡ Ὀδύσσεια	» 107

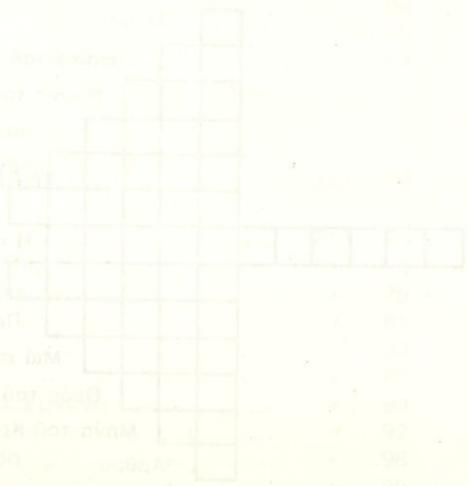
ΣΤ' ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ (ΟΔΥΣΣΕΙΑ) Σελ. 116

1. Στούς ἄγριους Κίκονες, στούς ἥσυχους Λωτοφάγους	» 116
2. Στὴ χώρα τῶν Κυκλώπων.....	» 118
3. Ὁ Ὀδυσσεύς τυφλώνει τὸν Πολύφημο	» 120
4. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴν Καλυψώ	» 122
5. Μία θαρραλέα καὶ φιλόξενη βασιλοπούλα	» 125
6. Ἕνας γενναῖος δακρύζει.....	» 126
7. Ὁ Ὀδυσσεύς ξυπνᾷ στὴν Ἰθάκη.....	» 129
8. Ὁ Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει τὸν πατέρα του	» 131
9. Ἕνας ζητιάνος στό παλάτι.....	» 134
10. Ὁ Ὀδυσσεύς βάζει τάξη στό σπίτι του	» 136
11. Ὁ γερο-Λαέρτης ἀναγνωρίζει τὸ γιό του	» 138

Δ' Αἰχμὴ ἀκοντίου

107 108
 109 110
 111 112
 113 114
 115 116
 117 118
 119 120
 121 122
 123 124
 125 126
 127 128
 129 130
 131 132
 133 134
 135 136
 137 138
 139 140
 141 142
 143 144
 145 146
 147 148
 149 150
 151 152
 153 154
 155 156
 157 158
 159 160
 161 162
 163 164
 165 166
 167 168
 169 170
 171 172
 173 174
 175 176
 177 178
 179 180
 181 182
 183 184
 185 186
 187 188
 189 190
 191 192
 193 194
 195 196
 197 198
 199 200
 201 202
 203 204
 205 206
 207 208
 209 210
 211 212
 213 214
 215 216
 217 218
 219 220
 221 222
 223 224
 225 226
 227 228
 229 230
 231 232
 233 234
 235 236
 237 238
 239 240
 241 242
 243 244
 245 246
 247 248
 249 250
 251 252
 253 254
 255 256
 257 258
 259 260
 261 262
 263 264
 265 266
 267 268
 269 270
 271 272
 273 274
 275 276
 277 278
 279 280
 281 282
 283 284
 285 286
 287 288
 289 290
 291 292
 293 294
 295 296
 297 298
 299 300
 301 302
 303 304
 305 306
 307 308
 309 310
 311 312
 313 314
 315 316
 317 318
 319 320
 321 322
 323 324
 325 326
 327 328
 329 330
 331 332
 333 334
 335 336
 337 338
 339 340
 341 342
 343 344
 345 346
 347 348
 349 350
 351 352
 353 354
 355 356
 357 358
 359 360
 361 362
 363 364
 365 366
 367 368
 369 370
 371 372
 373 374
 375 376
 377 378
 379 380
 381 382
 383 384
 385 386
 387 388
 389 390
 391 392
 393 394
 395 396
 397 398
 399 400
 401 402
 403 404
 405 406
 407 408
 409 410
 411 412
 413 414
 415 416
 417 418
 419 420
 421 422
 423 424
 425 426
 427 428
 429 430
 431 432
 433 434
 435 436
 437 438
 439 440
 441 442
 443 444
 445 446
 447 448
 449 450
 451 452
 453 454
 455 456
 457 458
 459 460
 461 462
 463 464
 465 466
 467 468
 469 470
 471 472
 473 474
 475 476
 477 478
 479 480
 481 482
 483 484
 485 486
 487 488
 489 490
 491 492
 493 494
 495 496
 497 498
 499 500
 501 502
 503 504
 505 506
 507 508
 509 510
 511 512
 513 514
 515 516
 517 518
 519 520
 521 522
 523 524
 525 526
 527 528
 529 530
 531 532
 533 534
 535 536
 537 538
 539 540
 541 542
 543 544
 545 546
 547 548
 549 550
 551 552
 553 554
 555 556
 557 558
 559 560
 561 562
 563 564
 565 566
 567 568
 569 570
 571 572
 573 574
 575 576
 577 578
 579 580
 581 582
 583 584
 585 586
 587 588
 589 590
 591 592
 593 594
 595 596
 597 598
 599 600
 601 602
 603 604
 605 606
 607 608
 609 610
 611 612
 613 614
 615 616
 617 618
 619 620
 621 622
 623 624
 625 626
 627 628
 629 630
 631 632
 633 634
 635 636
 637 638
 639 640
 641 642
 643 644
 645 646
 647 648
 649 650
 651 652
 653 654
 655 656
 657 658
 659 660
 661 662
 663 664
 665 666
 667 668
 669 670
 671 672
 673 674
 675 676
 677 678
 679 680
 681 682
 683 684
 685 686
 687 688
 689 690
 691 692
 693 694
 695 696
 697 698
 699 700
 701 702
 703 704
 705 706
 707 708
 709 710
 711 712
 713 714
 715 716
 717 718
 719 720
 721 722
 723 724
 725 726
 727 728
 729 730
 731 732
 733 734
 735 736
 737 738
 739 740
 741 742
 743 744
 745 746
 747 748
 749 750
 751 752
 753 754
 755 756
 757 758
 759 760
 761 762
 763 764
 765 766
 767 768
 769 770
 771 772
 773 774
 775 776
 777 778
 779 780
 781 782
 783 784
 785 786
 787 788
 789 790
 791 792
 793 794
 795 796
 797 798
 799 800
 801 802
 803 804
 805 806
 807 808
 809 810
 811 812
 813 814
 815 816
 817 818
 819 820
 821 822
 823 824
 825 826
 827 828
 829 830
 831 832
 833 834
 835 836
 837 838
 839 840
 841 842
 843 844
 845 846
 847 848
 849 850
 851 852
 853 854
 855 856
 857 858
 859 860
 861 862
 863 864
 865 866
 867 868
 869 870
 871 872
 873 874
 875 876
 877 878
 879 880
 881 882
 883 884
 885 886
 887 888
 889 890
 891 892
 893 894
 895 896
 897 898
 899 900
 901 902
 903 904
 905 906
 907 908
 909 910
 911 912
 913 914
 915 916
 917 918
 919 920
 921 922
 923 924
 925 926
 927 928
 929 930
 931 932
 933 934
 935 936
 937 938
 939 940
 941 942
 943 944
 945 946
 947 948
 949 950
 951 952
 953 954
 955 956
 957 958
 959 960
 961 962
 963 964
 965 966
 967 968
 969 970
 971 972
 973 974
 975 976
 977 978
 979 980
 981 982
 983 984
 985 986
 987 988
 989 990
 991 992
 993 994
 995 996
 997 998
 999 1000

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
ΑΛΚΜΗΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ Α' (1979) (IX) ΑΝΤΙΤΥΠΗ 248.000 - ΣΥΜΒΑΛΗ 12023-4-73

ΕΚΔΙΟΤΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ Γ. ΔΙΚΑΙΟΣ Α.Ε.

ΕΚΔΟΣΗ Α' 1979 (ΙΧ) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 240.000 - ΣΥΜΒΑΣΗ 3203/5-4-79

ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ Α.Ε.

